థుపవంసో

నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

యస్మిం సయింసు జినధాతువరా సమన్తా
ఛబ్బణ్ణ రంసి విసరేహి సముజ్జలన్తా,
నిమ్మాయ లోకహితహేతు జినస్స రూపం
తం థుపమబ్భుత తమం సిరసా నమిత్వా;
చక్ఖామహం సకల లోక హితావహస్స
థుపస్స సబ్బ జన నన్దన కారణస్స,
వంసం సురాసుర నరిన్దవరేహి నిచ్చం
సమ్పూజితస్స రతనుజ్జల థూపికస్స;

కిఞ్చాపి సో యతిజనేన పురాతనేన
అత్థాయ సీహళజనస్స కతో పురాపి,
వాక్యేన సిహళభవేన'భిసఙ్ఖమత్తా
అత్థం న సాధహాతి సబ్బజనస్స సమ్మా;

యస్మా చ మాగధ నిరుత్తికతోపి థూప-
వంసో విరుద్ధనయ సద్ద సమాకులో సో,
వత్తబ్బమేవ చ బహుమ్పి యతో న వుత్తం
తస్మా అహం పునపి వంసమి'మం వదామి;

సుణాథ సాధవో సబ్బే పరిపుణ్ణమనాకులం
వుచ్చమానం మయా సాధు వంసం థూపస్స సత్థునోతి;

తత్థ థూపస్స వంసం వక్ఖామీతి ఏత్థ తథాగతో అరహం సమ్మా సమ్బుద్ధో థూపారహో, పచ్చేకబుద్ధో థూపారహో, తథాగతస్స సావకో థూపారహో, రాజా చక్కవత్తి థూపారహోతి వచనతో థూపారహానం బుద్ధాదీనం ధాతుయో పతిట్ఠాపేత్వా కత చేతియం అబ్భునన తట్ఠేన థూపోతి వుచ్చతి, ఇధ పన కఞ్చన మాలిక మహాథూపో అధిప్పేతో, సో కస్స ధాతుయో పతిట్ఠాపేత్వా కతోతి చే? యోదీపఙ్కరాదీనం చతువీసతియా బుద్ధానం సన్తికే లద్ధవ్యాకరణో సమతింసపారమియో పూరేత్వా పరమాభిసమ్బోధిం పత్వా ధమ్మచక్కప్పవత్తనతో పట్ఠాయ యావ సుహద్ద పరిబ్బాజక వినయాన సబ్బ బుద్ధకిచ్చాని నిట్ఠాపేత్వా అనుపాదియేసాయ నిబ్బానధాతుయా పరినిబ్బుతో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మా సమ్బుద్ధస్స ధాతుయో పతిట్ఠాపేత్వా కతో అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన వేదితబ్బో?

౨. ఇతో కిర కప్పసతసహస్సాధికానం చతున్నం అసఙ్ఖేయ్యానం మత్థకే అమరవతీ నామ నగరం అహోసి. తత్థ సుమేధో నామ బ్రాహ్మణో పటివసతి. సో అఞ్ఞం కమ్మం అకత్వా బ్రహ్మణసిప్పమేవ ఉగ్గణ్హి తస్స దహరకాలేయేవ మాతాపితరో కాలమకంసు. అథస్స రాసివడ్డనకో అమచ్చో ఆయ పోత్థకం ఆహరిత్వా సువణ్ణ రజత మణిముత్తాది భరితే గబ్భే వివరిత్వా ఏత్తకం తే కుమార మాతు సన్తకం, ఏత్తకం పితుసన్తకం, ఏత్తకం అయ్యక పయ్యకానన్తి యావ సత్తమా కులపరివట్టా ధకం ఆచిక్ఖిత్వా ఏతమ్పటిజగ్గాహీతి ఆహ. సో సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా అగారం అజ్ఝావసన్తో ఏకదివసం చిన్తేసి.

౩. పునబ్భవే పటిసణ్ఠిగహణం తామ దుక్ఖం, తథా నిబ్బత్త నిబ్బత్తట్ఠానే సరీరభేదనం అహఞ్చ జానిధమ్మో జరాధమ్మో వ్యాధిధమ్మో మరణధమ్మో. ఏవం భూతేన మయా అజాతి అజరం అవ్యాధిం అమరణం సుఖం సీతలం నిబ్బానం గవేసితుం వట్టతీతి నేక్ఖమ్మకారణం చిన్తేత్వా పున చిన్తేసి ఇమం ధనం సబ్బం మయ్హం పితు పితామహాదయో పరలోకం గచ్ఛన్తా ఏక కహాపణమ్పి గహేత్వా నగతా మయా పన గహేత్వా గమనకారణం కాతుం వట్టతీతి నగరే భేరిం చరాపేత్వా మహాజనస్స దానం దత్వా హిమవన్తస్స పవిసిత్వా తాపస పబ్బజ్జం పబ్బజిత్వా సత్తాహబ్భన్తరేయేవ అభిఞ్ఞా చ సమాపత్తియో చ నిబ్బత్తేత్వ సమాపత్తిసుఖేన వీతినామేసి.

తదా దీపఙ్కరో నామ సత్థా పరయాభిసమ్బోధిం పత్వా సత్త సత్తాహం బోధిసమీపేచేవ వితినామేత్వా సునన్దారామే ధమ్మచక్కం పవత్తేత్వా కోటిసత్తానం దేవమనుస్సానం ధమ్మమతం పాయేత్వా చాతుద్దీపిక మహామేఘో వియ ధమ్మవస్సం వస్సేన్తో చతూహి ఖీణాసయ సతసహస్సేహి పరివుతో అనుపుబ్బేన చారకం చరమానో రమ్మ నగరం పత్వా సుదస్సన మహావిహారే పటివసతి తదా రమ్మనగరవాసినో సప్పి ఫణితాదీని భేసజ్జాని గహేత్వా పుప్ఫ ధూప గణ్ధహత్థా యేన బుద్ధో తేనపసఙ్కమిత్వా సత్థారం వణ్దిత్వా పుప్ఫాదీహి పూజేత్వా ఏకమన్తం నిసీదిత్వా ధమ్మం సుత్వా స్వాతనాయ భగవన్తం నిమన్తేత్వా ఉట్ఠాయాసనా దసబలం పదక్ఖినం కత్వా పక్కమింసు.

తే పున దివసే అసదిస మహాదానం సజ్జేత్వా దసబలస్స ఆగమన మగ్గం సోధేన్తి. తస్మిం కాలే సుమేధతాపసో అత్తనో అస్సమ పదతో ఉగ్గన్త్వా రమ్మనగరవాసీనం తేసం మనుస్సానం ఉపరిభాగేన ఆకాసేన గచ్ఛన్తా తే హట్ఠపహట్ఠే మగ్గం సోధేన్తే దిస్వా కిన్ను ఖో కారణన్తి చిన్తేన్తో సబ్బేసం పస్సన్తానంయేవ ఆకాసతో ఓరు ఏకమన్తే ఠత్థాయహ తే మనుస్సే పుచ్ఛి.'హమ్భో కస్స పన ఇమం మగ్గం సోధేథా'తి తే ఆహంసు భన్తే సుమేధ తుమ్హే కిం నం జానాథ, దీపఙ్కరో నామ సత్థా పరమాభిసమ్బోధిం పత్వా పవత్తవర ధమ్మచక్కో జనపద చారికం చరమానో అనుక్కమేన అమ్హాకం నగరం పత్వా సుదస్సన మహావిహారే పటివసతి. మయం తం భగవన్తం నిమన్తయిమ్హ తస్స భగవతో ఆగమనమగ్గం సోధేమాతి. తం సుత్వా సుమేధపణ్డితో చిన్తేసి. బుద్ధోతి ఖో పనేస ఘోసోపి దుల్లభో, పగేవ బుద్ధుప్పాదో తేన హి మయాపి ఇమేహి మనుస్సేహి సద్ధిం దసబలస్స ఆగమనమగ్గం సోధేతుం వట్టతీతి సో తే మనుస్సే ఆహ, సచే భో తుమ్హే ఇమం మగ్గ బుద్ధస్స సోధేథ - సయహమ్పి ఏకం ఓకాసం సమ్పటిచ్ఛత్వా అయం సుమేధపణ్డితో మహిద్ధికో మహానుభావోతి జానన్తా దుబ్బిసోధనం ఉదకసమ్భిన్నం అతివిసమం ఏకం ఓకాసం సల్లక్ఖేత్వా ఇమం హకాసం తుమ్హే సోధేథ. అలఙ్కరోథాతి అదంసు.

సుమేధపణ్డితో బుద్ధారమ్మణ పీతిం ఉప్పాదేత్వా చిన్తేసి. అహమ్పనిమం ఓకాసం ఇద్ధియా పరమదస్సనీయ కాతుం పహోమి ఏవం కతో పన మం న పరితోసేతి అజ్జ పన మయా కాయవేయ్యావచ్చం కాతుం వట్టతితి పంసుం ఆహరిత్వా తం పహేసం పూరేని, తస్స పన తస్మిం పదేసే అసోధితే జయసుమన కుసుమ సదిసి వణ్ణం దుపట్టచీవరం తిమణ్డలం

పటిచ్ఛాదేత్వా నివాసేత్వా తస్సుపరి యుణ్ణమాపజ్జేన కుసుమకలాపం పరక్షిపన్తో వియ విజ్జుల్లతా సస్సిరీకం కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా కనక గిరిసిఖర మత్థకే లాఖారసం పరిసిఞ్చన్తే వియ సువణ్ణచేతియం పవాళజాలేన పరిక్ఖిపన్తో వియ సువణ్ణఘ్ఘకం రత్తకమ్బలేన పటిముఞ్చన్తో వియ సరద సమయ రజనికరం రత్తవలాహకేన పటిచ్ఛాదేన్తో వియ చ లాఖారసేన తిన్న కిం సుకక్సుమవణ్ణం రత్తవర పసుకూల చీవరం పారిపిత్వా గణ్ధకూగిద్వ రతో కనకగుహాతో సీహో వియ నిక్ఖమిత్వా జళభిఞ్ఞానంయేవ చతూహి ఖీణాసవ సతసహస్సేహి పరివుతో అమరగణ పరివుతో దససతనయనో వియ బ్రహ్మగణపరివుతో మహా బ్రహ్మ వియ చ అపరిమిత సమయ సముపచితాయ కుసలబలజనితాయ అనోపమయా బుద్ధలీలాయ తారాగణపరివుతో సరద సమయ రజనికరో వియ గగనతలం అలఙ్గత పటియత్తం మగ్గం పటిపజ్జి.

౨. సుమేధతాపసోపి తేన అలఙ్కత పటియత్తేన మగ్గేన ఆగచ్ఛన్తస్స దీపఙ్కరస్స భగవతో ద్వత్తింస వరలక్ఖణ పతిమణ్డితం అసతియా అనుబ్యఞ్జనేహి అనుబ్యఞ్జితం బ్యామప్పహాపరిక్ఖేప సస్సిరీకం ఇన్దనీలమణిసంకాసోఆకాసే నానప్పకారా విజ్జుల్లతా వియ ఛబ్బణ్ణబుద్ధరంసియో విస్సజ్జేన్తం రూపగ్గప్పత్తం అత్తభావం ఓలోకేత్వా అజ్జ మయా దసబలస్స జీవితపరిచ్చాగం కాతుం వట్టతి మా భగవా కలలే అక్కమి మణిమయం లకసేతుం అక్కమన్తో వియ సద్ధిం చతూహి ఖీణాసవ సతసహస్సేహి మమ పిట్ఠిం అక్కమన్తో గచ్ఛతు తం మే భవిస్సతి దీఘరత్తం హితాయ సుఖాయాతి కేసే మోచేత్వా అజినజటా వాకచీరాని కలేల పత్థరిత్వా తత్థేవ కలలపిట్ఠే నిపజ్జి నిపన్నో చ సచే అహం ఇచ్ఛేయ్యం సబ్బకిలేసే ఝాపేత్వా సఙ్ఘనవకో హుత్వా రమ్మనగరం పవిసేయ్యం అఞ్ఞాతకవేసేన పన మే కిలేసే ఝపేత్వా నిబ్బానపత్తియా కిచ్చం నత్థి, యంనూనాహం దీపఙ్కర దసబలో వియ పరమాభిసమ్బోధిం పత్వా ధమ్మనావం ఆరోపేత్వా మహాజనం సంసారసాగరా ఉత్తారేత్వా పచ్ఛా పరినిబ్బాయేయ్యం. ఇదం మే పతిరుపన్తి చిన్తేత్వా అట్ఠధమ్మే సమోధానేత్వా బుద్ధభావాయ అభినీహారం కత్వా నిపజ్జ.

దీపఙ్కరోపి భగవా ఆగత్వా సుమేధపణ్డితస్స సీససాగే ఠత్వా కలలపిట్ఠే నిపన్నం తాపసం దిస్వా అయం తాపనో బుద్ధత్థాయ అభినీహారం కత్వా నిపన్తో, ఇజ్ఝిస్సతి ను ఖో ఏతస్స పత్థనా ఉదాహు నోతి ఉపధారేన్తో - అనాగతే గోతమో నామ బుద్ధో భవిస్సతీతి ఇత్వా ఠితకోవ పరిస మజ్ఝే వ్యాకాసి, పస్సథ నో తుమ్హే భిక్ఖవే ఇమం ఉగ్గతపం తాపసం కలలపిట్ఠే నిపన్నన్తి. ఏవం భన్తే, అయం యిద్ధత్థాయ అభినీహారం కత్వా నిపన్నో సమిజ్ఝిస్సతి ఇమస్స పత్థతా కప్పసత సహస్సాధికానం చతున్నం అసఙ్ఖేయ్యానం మత్థకే గోతమో నామ బుద్ధో భవిస్సతీతి సబ్బం వ్యాకాసి.

వుత్తఞ్హేతం బుద్ధవంసే.

దీపఙ్కరో లోకవిదూ - ఆహుతీనం పటిగ్గహో,
ఉస్సీసకే మం ఠత్వాన - ఇదం వచనమబ్రవి;

పస్సథ ఇమం తాపసం - జటిల ఉగ్గతాపసం అపరిమేయ్యే ఇతో కప్పే - అయం బుద్ధో భవిస్సతి. అహు కపిలవహయా రమ్మా - నిక్ఖమిత్వా తథాగతో. పధానం పదహిత్వాన - కత్వా దుక్కర కారికం

బుద్ధే లోకే - కేచి.

అజపాల రుక్ఖమూలస్మిం - నిసీదిత్వా తథాగతో,

తత్థ పాయాసమగ్గయ్హ - నేరఞ్జరముపేహేతి;

నేరఞ్జరాయ తీరమ్హి - పాయాసాదాయ సో జినో,
పటియత్తవరమగ్గేన - బోధిమూలమ్హి ఏహీతి;

తతో పదక్ఖిణం కత్వా - బోధిమణ్డం అనుత్తరో
అస్సత్థరాక్ఖమూలమ్హి - వుజ్ఝిస్సతి మహాయసో;

ఇమస్సజనికా మాతా - మాయా నామ భవిస్సతి, పితా సుద్ధోదనో నామ - అయం హేస్సతి గోతమో. అనాసవా వీతరాగా - సన్తచిత్తా సమాహితా,

కోలితో ఉపతిస్సో చ - అగ్గా హేస్సన్తి సావకా;
ఆనన్దో నాముపట్ఠాకో - ఉపట్ఠిస్సతి'మం జినం;

ఖేమా ఉప్పలవణ్ణా చ - అగ్గా హేస్సన్తి సావికా;
అనాసవా వీతరాగా - సన్తచిత్తా సమాహితా;

బోధి తస్స భగవతో అస్సత్థోతి పవుచ్చతీ"తి.

అభినీహార కథా

౬. తతో దీపఙ్కరో దసబలో బోధిసత్తం పసంసిత్వా అట్ఠహి పుప్ఫ ముట్ఠీహి పూజేత్వా పదక్ఖిణం కత్వా పక్కామి. తేపి చతూసత సహస్స ఖీణాసవా బోధిసత్తం పుప్ఫేహి చ గణ్ధేహి చ పూజేత్వా పదప్ఫణం కత్వా పక్కమింసు. దేవమనుస్సా చ తథేవ పూజేత్వా వణ్దిత్వా అథ ఖో బోధిసత్తో దసబలస్స వ్యాకరణం సుత్వా బుద్ధభావం కరతలగతమివ మఞ్ఞమానో పముదిత హదయో సబ్బేసు పటిక్కన్తేసు సయనా వుట్ఠాయ పుప్ఫరాసి మత్థకే పల్లఙ్కం ఆభుజిత్వా నిసిన్నో బుద్ధకారకధమ్మే ఉపధారేన్తో కహనను ఖో బుద్ధకారక ధమ్మా, కిం ఉద్ధం అధో దిసాసు వీదీయాసూతి అనుక్కమేన సకలం ధమ్మధాతుం విచినన్తో పోరాణకబోధిసత్తేహి ఆసేవిత నిసేవిత పఠమం దానపారమిం దిస్వా తత్థ దళభిసమాదాన కత్వా ఏవం అనుక్కమేన సీల - నేక్ఖమ్మ - పఞ్ఞా - వీరియ - ఖన్తి - సచ్చ - అధిట్ఠాన - మేత్తా - ఉపేక్ఖా పారమియోచ దిస్వా తత్థదళ్హ సమాదానం కత్వా దేవతాహి అభిత్థుతో ఆకాసమబభుగ్గనత్వ హిమ హిమవన్తమేవ అగమాసి.

దీపఙ్కరోపి సత్థా చతూహి ఖీణాసవ సతసహస్సేహి పరివుతో రమ్మనగరవాసీహి పూజీయమానో దేవతాహి అభినణ్దియమానో అలఙ్కత పటియత్తేన మగ్గేన రమ్మనగరం పవిసిత్వా పఞ్ఞత్తవరబుద్ధాసనే నిసీది. భిక్ఖుసఙ్ఘోపి అత్తనో అత్తనో పత్తాసనే నిసీది. రమ్మనగరవాసినోపి ఉపాసకా బుద్ధపముఖస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స మహాదానం దత్వా భగవన్తం భుత్తావిం ఓనీత పత్తపాణిం మాలాగణ్ధాదీహి పూజేత్వా దానానుమోదనం సోతుకామా నిసీదింసు. భగవాపి తేసం అనుమోదనం కరోన్తో దానకథం సీలకథం సగ్గికథం కామానం ఆదీనవం ఓకారం సంకిలేసం నేక్ఖమ్మే ఆనిసంసఞ్చ పకాసేత్వా అమత పరియోసానం ధమ్మకథం కథేసి.

ఏవం తస్స మహాజనస్స ధమ్మం దేసేత్వా ఏకచ్చే సరణేసు ఏకచ్చే పఞ్చసు సీలేసు ఏకచ్చే సోతాపత్తిఫలే ఏకచ్చే సకదాగామి ఫలే ఏకచ్చే అనాగామీ ఫలే ఏకచ్చే చతుసుపి ఫలేసు ఏకచ్చే తీసు విజ్జాసు ఏకచ్చే ఛళభిఞ్ఞాసు ఏకచ్చే అట్ఠసు సమాపత్తిసు పతిట్ఠాపేత్వా ఉట్ఠాయాసనా రమ్మనగరతో నిక్ఖమిత్వా సుదస్సన మహావిహారమేవ పావిసి.

వుత్తఞ్హేతం

"తదా తే భోజయిత్వాన - ససఙ్ఘం లోకనాయకం,
ఉఫగచ్ఛుఞ్ఞం సరణం తస్స - దీపఙ్కరస్స సత్థునో,
సరణాగమనే కఞ్చి - నివేసేతి తథాగతో
కఞ్చి పఞ్చసు సీలేసు - సీలే దసవిధే పరం;

కస్సచి దేతి సామఞ్ఞం - చతురో ఫలముత్తమే,
కస్సచి అసథే ధమ్మే - దేతి సో పటిసమ్భిదా;

కస్సచి వరసమాపత్తియో - అట్ఠ దేతి నరాసభో,
తిస్సో కస్సచి విజ్జాయో - ఛళభిఞ్ఞ పవేచ్ఛతి;

తేన యోగేన జనకాయం - ఓవదేతి మహాముని,

తేన విత్థారికం ఆసీ - లోకనాథస్స సాసనం;

మహాహనూసభక్ఖన్ధో - దీపఙ్కరసనామకో,
బహూ జనే తారయతి - పరిమోచేతి దుగ్గతిం;

బోధనేయ్యం జనం దిస్వా - సతసహస్సేపి యోజనే
ఖణేన ఉపగన్త్వాన - బోధేతి తం మహాముని"తి;

ఇతి సో దీపఙ్కరో సత్థా వస్ససత సహస్సాని ఠత్వా సత్తానం బన్ధనమోక్ఖం కురుమానో సబ్బబుద్ధకిచ్చాని నిట్ఠాపేత్వా నన్దారామే అనుపాదిసేసాయ నిబ్బానధాతుయా పరినిబ్బాయినహేవ ధాతుయో తస్స - సత్థునో వికిరింసు తా. ఠితా ఏకఘనా హుత్వా - సువణ్ణపటిమా వియ సకలజమ్బుదీపవాసినో మనుస్సా ఘనకోటిటిమసువణ్ణట్ఠికాహి ఏవం ఛత్తింస యోజనికం మహాథూపమకంసు నివేదసి - కేచి.

తేన వుత్తం

"దీపఙ్కరో జినో సత్థా - నన్దారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స జినథూపో - ఛత్తింసుబ్బేధ యోజనో";

"పత్త చీవర పరిక్ఖార - పరిభోగఞ్జ సత్థునో,
బోధిమూలే తదా థూపో - తీణి యోజనముగ్గతో"తి;

౭. దీపఙ్కరస్స పన భగవతో అపరభాగో ఏకం అసఙ్ఖేయ్యం అతిక్కమిత్వా కోణ్డఞ్ఞో నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో విజితావి నామ చక్కవత్తి హుత్వా కోటిసతసహస్స సఙ్ఘస్స బుద్ధ పముఖస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స మహాదానం అదాయి సత్థా బోధిసత్తం బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకరిత్వా ధమ్మం దేసేసి సో సత్థు ధమ్మంకథం సుత్వా రజ్జ నియ్యాదేత్వా పబ్బజి సో తీణి పిటకాని ఉగ్గహేత్వా అట్ఠ సమాపత్తియో పఞ్చఅభిఞ్ఞాయోచ ఉప్పాదేత్వా అపరిహీనజ్ఝానో బ్రహ్మలోకే నిబ్బత్తి. సోపి బుద్ధో వస్ససతసహస్సాని ఠత్వా సబ్బబుద్ధకిచ్చాని నిట్ఠాపేత్వా చన్దారామే పరినిబ్బాయి తస్సాపి భగవతో ధాతుయా న వికిరింసు సకలజమ్బుదీపవాసినో మనుస్సా సమాగన్త్వా సత్తయోజనికాసత్తరతనమయం హరితాలమనోసిలాయమత్తికాకిచ్చం తేల సప్పిహి ఉదకకిచ్చం కత్వా చేతియం నిట్ఠాపేసుం

కోణ్డఞ్ఞో కిర సమ్బుద్ధో - చన్దారామే మనోరమే,
నిబ్బాయి చేతియో తస్స - సత్తయోజనికో కతోతి;

తస్స అపరభాగే ఏకం అసంఙ్ఖయ్యం అతిక్కమిత్వా ఏకస్మింయేవ కప్పే చత్తారో బుద్ధా ఉప్పజ్జింసు - మఙ్గలో సుమనో రేవతో యోహితోతి. మఙ్గలస్స పన భగవతో కాలే బోధిసత్తో సురుచి నామ బ్రాహ్మణో హుత్వా సత్థారం నిమన్తేస్సామీతి ఉపసఙ్కమిత్వా మధుర ధమ్మంకతం సుత్వా స్వాతనాయ నిమన్తేత్వా కోటిసతసహస్స సఙ్ఘస్స బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స సత్తాహం గవపానం నామ దానమదాసి సత్థా అనుమోదనం కరోన్తో మహాపురిసం ఆమన్తేత్వా త్వం కప్పసతసహస్సాధికానం ద్వన్నం అసఙ్ఖేయ్యానం మత్థకే గోతమో నామ బుద్ధో భవిస్ససీతి వ్యాకాసి మహాపురిసో వ్యాకరణం

సుత్వా అహం కిర బుద్ధో భవిస్సామి కో మే ఘరావాసేన అత్థో పబ్బజిస్సమీతి చిన్తత్వా తథారూపం సమ్పత్తిం కేళపిణ్డం వీయ పహాయ సత్థు సన్తికే పబ్బజిత్వా బుద్ధవచనం ఉగ్గణ్హిత్వా అభిఞ్ఞా చ సమాపత్తియో చ నిబ్బత్తేత్వా ఆయుపరియోసానే బ్రహ్మలోకే నిబ్బత్తి, తస్మిమ్పి బుద్ధే పరినిబ్బుతే ధాతుయో న వికిరింసు, జమ్బుదీపవాసినో పుబ్బే వియ తింసయోజనకం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం "ఉయ్యానే వసభో నామ - బుద్ధో నిబ్బాయి మజ్ఝలో, తత్థేవ తస్స జినథూపో - తింసయోజనముగ్గితో"తి.

తస్స అపరభాగే సుమనో నామ సత్థా ఉదపాది తదా మహాసత్తో అతులో నామ నాగరాజా హుత్వా నిబ్బత్తి-మహిద్ధికో మహానుభావో సో బుద్ధో ఉప్పన్నోతి సుత్వా ఞాతిసఙ్ఘపరివుతో నాగభవనా నిక్ఖమిత్వా కోటిసతసహస్స భిక్ఖుపరివారస్స తస్స భగవతో దిబ్బతురియేహి ఉపహారం కారేత్వా మహాదానం పవత్తేత్వా పచ్చేకం దుస్సయుగాని దత్వా సరణేసు పతిట్ఠాసి సోపి నం సత్థా అనాగతే బుద్ధో భవిస్ససీతి వ్యాకాసి తస్మిమ్పి బుద్ధే పరినిబ్బుతే ధాతుయో న వికిరింసు జమ్బుదీపవాసనో పుబ్బే వియ చతుయోజనికం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

"సుమనో యసధరో - బుద్ధో అఙ్గారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స జినథూపో - చతుయోజనముగ్గతో"తి;

తస్స అపరభాగే రేవతో నామ సత్థా ఉదపాది తదా బోధిసత్తో అతిదేవో నామ బ్రాహ్మణో హుత్వా సత్థు ధమ్మదేసన సుత్వా సరణేసు పతిట్ఠాయ సిరసి అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా తస్స సత్థునో కిలేసప్పహానే వణ్ణం వత్వా ఉత్తరాసఙ్గేన పూజమకాసి. సోపి నం సత్థా బుద్ధో భవిస్సతితి వ్యాకాసి తస్మిం పన బుద్ధే పరినిబ్బుతే ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

"రేవతో పవరో బుద్ధో - నిబ్బుతో సో మహాపురే,
ధాతు విత్థారికం ఆసీ - తేసు తేసు పదేసతో"తి;

తస్స అపరభాగే సోభితో నామ సత్థా ఉదపాది తదా బోధిసత్తో అజితో నామ బ్రాహ్మణో హుత్వా సత్థు ధమ్మదేసనం సుత్వా సరణేసు పతిట్ఠాయ బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స మహాదానం అదాసి. సోపి నం సత్థా బుద్ధో భవిస్ససీతి వ్యాకాసి తస్సాపి భగవతో ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

"సోభితో వరసమ్బుద్ధో - సీహారామమ్హి నిబ్బుతో,
ధాతువిత్థారికం ఆసీ - తేసు తేసు పదేసతో"తి;

తస్స అపరభాగే ఏకమసఙ్ఖేయ్యం అతిక్కమిత్వా ఏకస్మింయేవ కప్పే తయో బుద్ధా నిబ్బత్తింసు - అనోమదస్సి పదుమో నారదోతి. అనోమదస్సిస్స భగవతో కాలే బోధిసత్తో ఏకో

౧. యసవరో ధీరో - కేచి.

యక్ఖ సేనాపతి అహోసి మహిద్ధికో మహానుభావో అనేక కోటిసతసహస్సానం యక్ఖానం అధిపతి. సో బుద్ధో ఉప్పన్నోతి సుత్వా ఆగన్త్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స మహాదానమదాసి సత్థాపి తం అనాగతే బుద్ధో భవిస్ససీతి వ్యాకాసి. అనోమదస్సిమ్హి పన భగవతి పరినిబ్బుతే ధాతుయో న వికిరింసు జమ్బుదీపవాసినో పఞ్చవీసయోజనకం థూపం కరింసు

తేన వుత్తం

"అనోమదస్సి జినో సత్థా - ధమ్మారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స జినథూపో - ఉబ్బేధా పణ్ణువీసతీ'తి;

తస్స అపరభాగే పదుమో నామ సత్థా ఉదపాది తథాగతే అగామకారఞ్ఞే విహరేన్తా బోధిసత్తో సీహో హుత్వా సత్థారం నిరోధసమాపత్తియా సమాపన్నం దిస్వా పసన్నచిత్తో వన్దిత్వా పదక్ఖిణం కత్వా పీతిసోమనస్సజాతో తిక్ఖత్తుం సీహనాదం నదిత్వా సత్తాహం బుద్ధారమ్మణం పీతిం అవిజహిత్వా పీతిసుఖేనేవ గోచరాయ అపక్కమిత్వా జివితపరిచ్చాగం కత్వా పయిరుపాసమానో అట్ఠాసి సత్థా సత్తాహచ్చయేన నిరోధా వుట్ఠితో సీహం ఓలోకేత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘేపి చిత్తం పసాదేత్వా సఙ్ఘం వన్దిస్సతీ"తి భిక్ఖుసఙ్ఘో ఆగచ్ఛతూతి చిన్తేసి భిక్ఖు తావదేవ ఆగమింసు సీహో సఙ్ఘే చిత్తం పసాదేసి. సత్థా తస్స మనం ఓలోకేత్వా అనాగతే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి తస్స పన భగవతో ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

"పదుమో జినవరో సత్థా - ధమ్మారామమ్హి నిబ్బుతో,
ధాతు విత్థారికం ఆసి - తేసు తేసు పదేసతో"తి;

తస్స అపరభాగే నారదో నామ సత్థా అహోసి తదా బోధిసత్తో, ఇసిపబ్బజ్జం పబ్బజిత్వా పఞ్చసు అభిఞ్ఞాసు అట్ఠసుచ సమాపత్తిసుచిణ్ణవసీ హుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స మహాదానం దత్వా లోహిత చన్దనేన పూజమకాసి సోపి నం అనాగతో బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి నారద పన భగవతో ధాతుయో ఏకఘనా అహేసుం. సబ్బే దేవ మనుస్సా సన్నిపతిత్వా చతుయోజనికం థూపం కరింసు.

తేన వుత్తం

"నారదో జినవసభో - నిబ్బుతో సుదస్సనే పురే,
తత్థేవ తస్స థూపవరో - చతుయోజనముగ్గతో"తి;

తస్స అపరభాగే ఏకమసఙ్ఖేయ్యమతిక్కమిత్వా ఇతో కప్పసతసహస్స మత్థకే ఏకస్మిం కప్పే పదుముత్తరో నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో జటిలో నామ మహారట్ఠికో హుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స చివరదానమదాసి. సోపి తం అనాగతో బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి. పదుముత్తరస్సాపి భగవతో ధాతుయో ఏకఘనా అహేసుం. సబ్బే దేవమనుస్సా సన్నిపతిత్వా ద్వాదస యోజనికం మహాథూపమకంసు.

తేన వుత్తం

"పదుముత్తరో జినో బుద్ధో - నన్దారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స థూపవరో - ద్వాదసుబ్బేధయోజనో"తి;

తస్స అపరభాగే తింసకప్ప సహస్సాని అతిక్కమిత్వా సుమేధో సుజాతో చాతి ఏకస్మిం కప్పే ద్వే బుద్ధా నిబ్బత్తింసు సుమేధస్స పన భగవతో కాలే బోధిసత్తో ఉత్తరో నామ మానవో హుత్వా నిదహిత్వా ఠపితంయేవ అసీతికోటిధనం విస్సజ్జేత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స మహాదానం దత్వా ధమ్మం సుత్వా సరణేసు పతిట్ఠాయ నిక్ఖమిత్వా పబ్బజి సోపి నం అనాగతే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి. సుమ్ధేస్స పన భగవతో ధాతుయో వికిరింసు

తేన వుత్తం

"సుమేధో జినవరో బుద్ధో - మేధారామమ్హి నిబ్బుతో,
ధాతువిత్థారికం ఆసి - తేసు తేసు పదేసతో"తి;

తస్స అపరభాగే సుజాతో నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తోచక్కవత్తిరాజా హుత్వా బుద్ధో ఉప్పన్నోతి సుత్వా ఉపసంకమిత్వా ధమ్మం సుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స సద్ధిం సత్తహి రతనేహి చతుమహాదీపం రజ్జం దత్వా సత్థు సన్తికే పబ్బజి సకలరట్ఠవాసినో రట్ఠుప్పాదం గహేత్వా ఆరామిక కిచ్చం సాధేన్తా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స నిచ్చం మహాదానమదంసు. సోపి నం సత్థా అనాగతే బుద్ధోభవిస్సతీతి వ్యాకాసి సుజాతస్స పన భగవతో ధాతుయో ఏకఘనా అహేసుం జమ్బుదీపవాసినో తిగావుతం థూపమకంసు

తేన వుత్తం

"సుజాతో జినవరో బుద్ధో సీలారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ చేతియో తస్స - తీణి గావుతముగ్గతో"తి;

తస్స అపరభాగే అట్ఠారస కప్పసతమత్థకే ఏకస్మిం కప్పే పియదస్సి అత్థదస్సి ధమ్మదస్సీతి తయో బుద్ధా నిబ్బత్తింసు పియదస్సి బుద్ధకాలే బోధిసత్తో కస్సపో నామ మాణవో తిణ్ణం వేదానం పారగతో హుత్వా సత్థు ధమ్మదేసనం సుత్వా కోటిసతసహస్స ధన పరిచ్చాగేన సఙ్ఘారామం కారేత్వా సరణేసు చ సీలేసు చ పతిట్ఠాసి అథ నం సత్థా అట్ఠారస కప్ప సతచ్చయేన బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి పియదస్సిస్స భగవతోపి ధాతుయో ఏకఘనావ అహేసుం జమ్బుదీపవాసినో సన్నిపతిత్వా తియోజనికం మహాథూపమకంసు.

తేన వుత్తం

"పియదస్సి మునివరో - సలలారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స జినథూపో - తీణి యోజనముగ్గతో"తి;

తస్స అపరభాగే అత్థదస్సీ నామ భగవా ఉదపాది తదా బోధిసత్తో మహిద్ధికో మహానుభావో సుసిమో నామ తాపసో హుత్వా భగవతో సన్తికే ధమ్మం సుత్వా పసీదిత్వా దిబ్బాని మణ్డారవ పదుమపారిచ్ఛత్తకాదీని పుప్ఫాని ఆహరిత్వా చాతుద్వీపిక మహామేఘో వియ పుప్ఫవస్సం వస్సేత్వా సమన్తతో పుప్ఫమణ్డప పుప్ఫఅగఘియ తోరణాదీని కత్వా మణ్డారవ పుప్ఫచ్ఛత్తేన దసబలం పూజేసి సోపి నం భగవా అనాగతో గోతమో నామ బుద్ధో భవిస్సతీతి వాకాసి. తస్స పన భగవతో ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

“అత్థదస్సీ జినవరో - అనోమారామమ్హి నిబ్బుతో,
ధాతువిత్థారికం ఆసి - తేసు తేసు చ రట్ఠతో”తి;

తస్స అపరభాగే ధమ్మదస్సీ నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో సక్కో దేవరాజా దిబ్బగణ్ధపుప్ఫేహి చ దిబ్బతురియేహి చ పూజం అకాసి సోపి నం బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి. ధమ్మదస్సిస్స పన భగవతో ధాతుయో ఏకఘనా అహేసుం. జమ్బుదీపవాసినో తియోజనికం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

“ధమ్మదస్సీ మహావీరో-కేలాసారమమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ థూపవరో తస్స-తీణి యోజనముగ్గతో”తి;

తస్స అపరభాగే చతునవుతికప్ప మత్థకే ఏకస్మిం కప్పే ఏకోవ సిద్ధత్థో నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో ఉగ్గతేజో అభిఞ్ఞాబల సమ్పన్నో మఙ్గలో నామ తాపసో హుత్వా మహాజమ్బుఫలం ఆహరిత్వా తథాగస్స అదాసి సత్థా తం ఫలం పరిభుఞ్జిత్వా చతునవుతి కప్పమత్థకే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి తస్సాపి భగవతో ధాతుయో న వికిరింసు, చతుయోజనికం రతనమయం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

“సిద్ధత్తో మునివరో బుద్ధో అనోమారమమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స థూపవరో-చతుయోజనముగ్గతో”తి;

తస్స అపరభాగే ఇతో ద్వానవుతి కప్పమత్థకే తిస్సో ఫుస్సోతి ఏకస్మిం కప్పే దేవ బుద్ధా నిబ్బత్తింసు తిస్సస్స భగవతో కాలే బోధిసత్తా మహాభోగో మహాయసో సుజాతో నామ ఖత్తియో హుత్వా ఇసిపబ్బజ్జం పబ్బజిత్వా మహిద్ధికభావం పత్వా బుద్ధో ఉప్పన్నోతి సుత్వా దిబ్బమణ్డారవ పదుమ పారిచ్ఛత్త పుప్ఫాని ఆదాయ చతుపరిసమజ్ఝే గచ్ఛన్తం తథాగతం పూజేసి. ఆకాసే పుప్ఫవితానమివ అట్ఠాసి సోపి నం సత్థా ఇతో ద్వానవుతి కప్పమత్థకే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి. తస్సాపి భగవతో ధాతుయో న వికిరింసు ధాతుయో గహేత్వా తియోజనికం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

“తిస్సో జినవరో బుద్ధో-నన్దారామమ్హి నిబ్బుతో
తత్థేవ తస్స థూపవరో-తీణి యోజనముస్సితో”తి;

తస్స అపరభాగే ఫుస్సో నామ బుద్ధో ఉదపాది తదా బోధిసత్తో విజితావి నామ ఖత్తియో హుత్వా మహారజ్జం పహాయ సత్థు సన్తికే పబ్బజిత్వా తీణి పిటకాని ఉగ్గహేత్వా మహాజనస్స ధమ్మకథం కథేత్వా సీలపారమిఞ్చ పూరేసి. సోపి నం బుద్ధో తథేవ వ్యాకాసి తస్స పన భగవతో ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

“ఫుస్సో జినవరో సత్థా-సునన్దారామమ్హి నిబ్బుతో
ధాతువిత్థారికం ఆసి-తేసు తేసు పదేసతో”తి;

తస్స అపరభాగే ఇతో ఏకనవుతి కప్పమత్థకే విపస్సి నామ బుద్ధో ఉదపాది తదా బోధిసత్తో మహిద్ధికో మహానుభావో అతులో నామ నాగరాజా హుత్వా సత్తరతన ఖచితం సోవణ్ణమహాపీఠం భగవతో అదాసి సోపి నం ఇతో ఏకనవుతికప్పమత్థకే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి తస్స పన భగవతో ధాతుయో న వికిరింసు సబ్బే దేవమనుస్సా సన్నిపతిత్వా ధాతుయో గహేత్వా సత్తయోజనికం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

“విపస్సి జినవరో వీరో-సుమిత్తారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ సో థూపవరో-సత్తయోజనికో కతో”తి;

తస్స అపరభాగే ఇతో ఏకతింస కప్పమత్థకే సిఖీ వేస్సభూతి ద్వే బుద్ధా నిబ్బత్తింసు సిఖిస్స భగవతో కాలే బోధిసత్తో అరిన్దమో నామ రాజా హుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స సచివరం మహాదానం పవత్తేత్వా సత్తరతన పతిమణ్డితం హత్థిరతనం దత్వా హత్థిప్పమాణం కత్వా కప్పియ భణ్డమదాసి సోపి నం ఇతో ఏకతింస కప్పే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి, సిఖిస్స భగవతో ధాతుయో ఏకఘనా హుత్వా అట్ఠంసు, సకల జమ్బుదీపవాసినో పన మనుస్సా ధాతుయో గహేత్వా తియోజనుబ్బేధం సత్తరతనమయం హిమగిరి సదిస సోభం థూపమకంసు.

సిఖీ మునివరో బుద్ధో-దుస్సారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స థూపవరో-తీణి యోజనముగ్గతో”తి;

తస్స అపరభాగే వేస్సభూ నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో సుదస్సనో నామ రాజా హుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స సచీవరమహాదానం దత్వా తస్స సన్తికే పబ్బజిత్వా ఆచారగుణసమ్పన్నో బుద్ధరతనే చితతీకార పీతి బహులో అహోసి సేపి నం సత్థా ఇతో ఏకతింసకప్పే బుద్ధో భవిస్సతీతి వ్యాకాసి వేస్సభుస్స పన భగవతో ధాతుయో వికిరింసు.

తేన వుత్తం

“వేస్సభూ జినవరో సత్థా-ఖేమారామమ్హి నిబ్బుతో;

ధాతువిత్థారికం ఆసి-తేసు తేసు పదేసతో”తి;

తస్స అపరభాగే ఇమస్మిం కప్పే చత్తారో బుద్ధా నిబ్బత్తింసు కకుసన్ధో కోనాగమనో కస్సపో అమ్హాకం భగవాతి కతుసన్ధస్స పన భగవతో కాలో బోధిసత్తో ఖేమో నామ రాజా హుత్వా బుద్ధపముఖస్స సఙ్ఘస్స సపత్తచీవరం దానఞ్చేవ అఞ్జనాది భేసజ్జాని చ దత్వా సత్థు ధమ్మదేసనం సుత్వా పబ్బజి సోపి నం సత్థా వ్యాకాసి తస్స పన భగవతో ధాతుయో న వికిరింసు సబ్బే సన్నిపతిత్వా ధాతుయో గహేత్వా గావుతుబ్బేధం థూపమకంసు.

తేన వుత్తం

“కకుసన్ధో జినవరో - ఖేమారామమ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స థూపవరో-గావుతం నభముగ్గతో”తి;

తస్స అపరభాగే కోనాగమనో నామ సత్థా ఉదపాది తదా బోధిసత్తో పబ్బతో నామ రజా హుత్వా అమచ్చగణ పరివుతో సత్థు సన్తికే గన్త్వా ధమ్మదేసనం సుత్వా బుద్ధపముఖం భిక్ఖుసఙ్ఘం నిమన్తేత్వా మహాదానం పవత్తేత్వా పత్తుణ్ణచీనపట్ట కోసేయ్య కమ్బల దుకులాని చేవ సువణ్ణపట్టకఞ్చ దత్వా సత్థు సన్తికే పబ్బజి. సోపి నం సత్థా వ్యాకాసి తస్స భగవతో ధాతుయో వికిరింసు

తేన వుత్తం

“కోనాగమనో సమ్బుద్ధో పబ్బతారామమ్హి నిబ్బుతో,
ధాతు విత్థారికం ఆసి-తేసు తేసు పదేసతో”తి;

తస్స అపరభాగే కస్సపో నామ సత్థా ఉదపాది. తదా బోధిసత్తో జోతిపాలో నామ మాణవో హుత్వా తిణ్ణం వేదానం పారగుభూమియఞ్చేవ అన్తలిక్ఖేవ పాకటో ఘటీకారస్స కుమ్భకారస్స మిత్తో అహోసి. సో తేన సద్ధిం సత్థారం ఉపసఙ్కమిత్వా ధమ్మ

కథం సుత్వా పబ్బజిత్వా ఆరద్ధవీరియో తీణి పిటకాని ఉగ్గహేత్వా వత్తా వత్తసమ్పత్తియా బుద్ధసాసనం సోభేసి. సోపి నం సత్థా వ్యాకాసి. కస్సపస్స పన సత్థునో ధాతుయో న వికిరింసు సకల జమ్బుదీపవాసినో మనుస్సా సన్నిపతిత్వా ఏకేకం సువణ్ణట్ఠికం కోటి అగ్ఘనకం రతనవిచిత్తం బహి రచనత్థం ఏకేకం అడ్ఢకోటి అగ్ఘనకం అబ్భన్తర పూరణత్థం మనోసిలాయ మత్తికాకిచ్చం తేలేన ఉదకకిచ్చం కరోన్తా యోజనుబ్బేధం థుపమకంసు.

తేన వుత్తం

“మహాకస్సపో జినో సత్థా-సేతవ్యాయఞ్హి నిబ్బుతో,
తత్థేవ తస్స జినథుపో-యోజనుబ్బేధముగ్గతో”తి;

ఏత్థ చ

దీపఙ్కరో చ కోణ్డఞ్ఞో-మఙ్గలో సుమనో తథా,
అనోమదస్సీ బుద్ధో చ-నారదో పదుముత్తరో;

సుజాతో పియదస్సీ చ-ధమ్మదస్సి నరుత్తమో,
సిద్ధత్థబుద్ధో తిస్సో చ-విపస్సి చ సిఖీ తథా;

కకుసన్ధో కస్సపో చాతి-సోళసేతే మహేసయో,
థుపప్పమాణమేతేసం పాలియంయేవ దస్సితం;

యస్మా తస్మా మయా సాధూ-తే సబ్బేపి పకాసితా,
థూపా సద్ధా జనా సాధూ-తే వణ్డేయ్యథ సాదరం;

యేసానం పన అట్ఠన్నం - సుగతానం హితేసినం
ధాతు విత్థారికా ఆసుం - తేసు తేసు పదేసతోతి;

సాధుజన మనోపసాదనత్థాయ కతే థూపవంసే విజ్జమానథూపానం బుద్ధానం థూపకథా చేవ సబ్బేసం సన్తికే అభినిహారకతాచే. సమత్తా.

కస్సపస్స పన భగవతో అపరభాగే ఠపేత్వా ఇమం సమ్మా సమ్బుద్ధం అఞ్ఞో బుద్ధో నామ నత్థి. ఏవం దీపఙ్కరాదీనం చతువీసతియా బుద్ధానం సన్తికే లద్ధవ్యాకరణో బోధిసత్తో పారమియో పూరేత్వా వేస్సన్తరత్తభావే ఠితో-

"అచేతనాయం పథవీ-అవిఞ్ఞాయ సుఖం దుఖం,
సాపి దానబలో మయ్హం-సత్తక్కత్తుం పకమ్పథా"తి;

ఏవం మహాపథవి కమ్పనాని పుఞ్ఞాని కత్వా ఆయుపరియోసానే తతో చుతో తుసితభవనే నిబ్బత్తి తత్థ అఞ్ఞే దేవే దసహి ఠానేహి అధిగణ్హిత్వా యావతాయుకం దిబ్బసమ్పత్తిం అనుభవన్తో మనుస్సగణనాయ సత్తహి దివసేహి ఆయుక్ఖయం పాపుణిస్సతితి వత్థాని కిళిస్సన్తి, మాలా మిలాయన్తి, కచ్ఛేహి సేదా ముచ్చన్తి, కాయేచేవ దుబ్బణ్ణియం ఓక్కమతి. దేవో దేవాసనే నాభిరమతీతి ఇమేసు పఞ్చసు పుబ్బనిమిత్తేసు ఉప్పన్నేసు తాని దిస్వాసుఞ్ఞావత నో సగ్గా భవిస్సన్తితి సంవేగజాతాహి దేవతాహి మహాసత్తస్స పారమినం పూరితభావం ఞత్వా ఇమస్మిం ఇదాని అఞ్ఞం దేవలోకం అనుపగన్త్వా మనుస్సలోకే ఉప్పజ్జిత్వా బుద్ధభావం పత్తే పుఞ్ఞాని కత్వా చుత చుతా దేవలోకం పూరేస్సన్తీతి చిన్తేత్వా.

"యతోహం తుసితే కాయే-సన్తుసితో నామహం తదా,
దససహస్సి సమాగన్త్వా-యాచన్తి పఞ్జలీ మమం;

కాలోయంతే మహావీర-ఉప్పజ్జ మాతుకుచ్ఛియం,
సదేవకం తారయన్తో-బుజ్ఝస్సు అమతం పదన్తి";

ఏవం బుద్ధభావత్థాయ ఆయాచితో కాలం-దీపం-దేసం కులం-జనేత్తియా ఆయుప్పమాణన్తి ఇమాని పఞ్చ మహావిలోకనాని విలోకేత్వా కతసన్నిట్ఠానో తతో చుతో సక్యరాజకులే పటిసన్ధింగహేత్వా తత్థ మహాసమ్పత్తియా పరిహరియమానో అనుక్కమేన భద్దం యోబ్బనం అనుపాపుణిత్వా తిణ్ణం ఉతూనం అనుచ్ఛవికేసు తీసు పాసాదేసు దేవలోకసిరిం వియ రజ్జసిరిం అనుభవమానో ఉయ్యానకీళాయ గమనసమయే అనుక్కమేన జిణ్ణ - వ్యాధి - మతసఙ్ఖాతే తయో దేవదూతే దిస్వా సంజాత సంవేగా నివత్తిత్వా చతుత్థే వారే పబ్బజితం దిస్వా సాధు పబ్బజ్జాతి పబ్బజ్జాయ రుచిం ఉప్పాదేత్వా ఉయ్యానం గన్త్వా తత్థ దివసం ఖేపేత్వా మఙ్గల పోక్ఖరణితీరే నిసిన్నో కప్పక వేసం గహేత్వా ఆగతేన విస్సకమ్మ దేవపుత్తేన అలఙ్కత పటియత్తో రాహులకుమారస్స పాతసాసనం సుత్వా పుత్తసినేహస్స బలవభావం ఞత్వా యావ ఇమం బన్ధనం న వడ్ఢతి తావదేవనం ఛిన్దిస్సామీతి చిన్తేత్వా సాయం నగరం పవిసన్తో-

“నిబ్బుతా నూన సా మాతా - నిబ్బుతో నూన సో పితా,
నిబ్బుతా నూన సా నారీ - యస్సాయం ఈదిసో పతి”తి;

కిసాగోతమియా నామ పితుచ్ఛా ధీతాయ భాసితం ఇమం గాథా సుత్వా ఇహం ఇమాయ నిబ్బుతపదం సావితోతి గీవతో సతసహస్సగ్ఘనకం ముత్తాహారం ఓముఞ్చిత్వా తస్సా పేసేత్వా అత్తనో భవనం పవిసిత్వా సిరీసయనే నిపన్నో నిద్దావస గతానం నాటకానం విప్పకారం దిస్వా నిబ్బిన్నహదయో ఛన్నం ఉట్ఠాపేత్వా కణ్ఠకం ఆహారాపేత్వా తం ఆరుయ్హ ఛన్నసహాయో దససహస్స చక్కవాళ దేవతాహి కత పరివారో మహాభినిక్ఖమనా నిక్ఖమిత్వా తేనేవ రత్తావసేసేన తీణి రజ్జాని అతిక్కమ్మ అనోమాయ నదియా పరతీరం పత్వా అస్సాపిట్ఠితో ఓరుయ్హ ముత్తరాసి సదిసే వాలికాపులిణే ఠత్వా ఛన్నత్వం మయ్హం ఆభరణాని చేవ కణ్ఠకఞ్చ ఆదాయ గచ్ఛాహి ఆభరణాని చ కణ్ఠకఞ్చ పటిచ్ఛాపేత్వా దక్ఖిణ హత్థేన మఙ్గలఖగ్గమాదాయ వామహత్థేన మోలియా సద్ధిం చూళం ఛిన్దిత్వా సచే అహం బుద్ధో భవిస్సామి ఆకాసే తిట్ఠతు నో చే భూమియం పతతూతి ఆకాసే ఖిపి చుళామణీ బన్ధనం యోజనప్పమాణం ఠానంగన్త్వా ఆకాసే అట్ఠాసి అథ సక్కో దేవరాజా యోజనికేన రతనచఙ్గోటకేన పటిగ్గహేసి.

యథాహ

ఛేత్వాన మోలిం వరగన్ధవాసితం
వేహాసయం ఉక్ఖిపి సక్యపుఙ్గవో,
సహస్సనేత్తో సిరసా పటిగ్గహి
సువణ్ణ వఙ్గోటవరేన వాసవో’తి;

పటిగ్గహేత్వా చ పన దేవలోకం నేత్వా సునేరు ముద్ధని తియోజనప్పమాణం ఇన్దనీలమణిమయం చుళామణి చేతియం నామ అకాసి అథ కస్సప బుద్ధకాలే పోరాణ సహాయకో ఘటికార మహాబ్రహ్మా ఏకం బుద్ధన్తరం వినావాసభావప్పత్తేన మత్తభావో చిత్తేసి. అజ్జ మే సహాయకో మహాభినిక్ఖమనం నిక్ఖన్తో సమణ పరిక్ఖారమస్స గహేత్వా గచ్ఛామీతి-

“తిచీవరఞ్చ పత్తో చ వాసి సూచి చ బన్ధనం,
పరిస్సావన అట్ఠేతేన-యుత్తయోగస్స భిక్ఖునో”తి;

ఇమే సమణపరిక్ఖారే ఆహరిత్వా అదాసి మహాపురిసో అరహద్ధజం నివాసేత్వా ఉత్తమం పబ్బజ్జావేసం గణ్హిత్వా సాటకయుగలం ఆకాసే ఖిపి తం బ్రహ్మా పటిగ్గహేత్వా బ్రహ్మలోకే ద్వాదసయోజనికం సబ్బరతనమయం దుస్సచేతియమకాసి.

"కిలేస అప్పహీణేపి=మహాసత్తస్స తం ఖణే,

యస్సానుభావతో ఏవం దుస్సచూళా హి పూజితా

తస్మా తమ్మ మహాబోధి-సత్తానం పటిపత్తియం,

న కరేయ్య మహుస్సాహంవ-కో హి నామ బుధో జనో"తి;

చూళామణిదుస్స థుపద్వయకథా

౯. బోధిసత్తో పబ్బజిత్వా అనుక్కమేన రాజగహం గన్త్వా తత్థ పిణ్డాయ చరిత్వా పణ్డవ పబ్బతపబ్భారే నిసిన్నో మగధరాజేన రజ్జేన నిమన్తియమానో తం పటిక్ఖిపిత్వా సబ్బఞ్ఞుతం పత్వా తిస్సవిజితం ఆగమనత్థాయతేనగహిత పటిఞ్ఞో ఆళారం-ఉద్దకఞ్చ ఉపసఙ్కమిత్వా తేసం సన్తికే అధిగతవిసేసేన అపరితుట్ఠో ఛబ్బస్సాని మహాపధానం పదహిత్వా విసాఖ పుణ్ణమ దివసే సేనానినిగమే సుజాతాయ దిన్నపాయాసం పరిభుఞ్జిత్వా నేరఞ్జరాయ నదియా సువణ్ణపాతిం పవాహేత్వా నేరఞ్జరాయ తీరే మహావనసణ్డే నానాసమాపత్తీహి దివాభాగం వితినామేత్వా సాయణ్హ సమయే సోత్థియేన దిన్నం తిణముట్ఠిం గహేత్వా కాళేన నాగరాజేన అభిత్థుతగుణో బోధిమణ్డం ఆరుయ్హ తిణాని. సత్థరిత్వా న తావిమం పల్లఙ్కం భిన్దిస్సామి యావ మే అనుపాదాయ ఆసవేహి చిత్తం విముచ్చిస్సతీ”తి పటిఞ్ఞం కత్వా పాచీన దాసాభిముఖో నిసీదిత్వా-సూరియే అనత్థమితేయేవ మారబలం విధమేత్వా పఠమయామే పుబ్బే నివాసఞాణం మజ్ఝిమయామే చుతూపపాతఞాణం పత్వా పచ్ఛిమయామావసానే దసబల చతువేసారజ్జాది సబ్బగుణపతిమణ్డితంసబ్బఞ్ఞుతఞాణం పటివిజ్ఝిత్వా సత్త సత్తాహం బోధిసమీపేయేవ వీతినామేత్వా అట్ఠమే సత్తాహే అజపాల నిగ్రోధమూలే నిసిన్నో ధమ్మగమ్భీరతా పచ్చవేక్ఖనేన అప్పోస్సుక్కతం ఆపజ్జమానో దసదహస్సి మహాబ్రహ్మ పరివారేన సహమ్పతి మహాబ్రహ్మునా ఆయాచిత ధమ్మదేసనో బుద్ధచక్ఖునా లోకం ఓలోకేన్తో బ్రహ్మునో అజ్ఝేసనం ఆదాయ కస్స ను ఖో పఠమం ధమ్మం దేసేయ్యన్తి ఓలోకేన్తో ఆళారుద్దకానం కాలకతభావం ఞత్వా పఞ్చవగ్గియానం భిక్ఖునం బహూపకారతం అనుస్సరిత్వా ఉట్ఠాయాసనా కాసిపురం గచ్ఛన్తో అన్తరామగ్గే ఉపకేన సద్ధిం మన్తేత్వా ఆసాళహిపుణ్ణమ దివసే ఇసిపతనే మిగదాయే పఞ్చ వగ్గియానం భిక్ఖునం వసనట్ఠానం పత్వా తే అననుచ్ఛవికేన ఆవుసో వాదేన సముదాచరన్తే అఞ్ఞాపేత్వా ధమ్మచక్కం పవత్తేన్తో అఞ్ఞాకోణ్డఞ్ఞత్థేరపముఖే అట్ఠారస కోటియో అమతపానం పాయేసి.

తతో పట్ఠాయ చత్తాలీస సంవచ్ఛరాని ఠత్వా చతురాసీతి ధమ్మక్ఖన్ధ సహస్సాని దేసేత్వా గణనపథమతీతే సత్తే భవకన్తారతో సన్తారేత్వా సబ్బబుద్ధకిచ్చాని నిట్ఠపేత్వా కుసినారాయం ఉపవత్తనే మల్లానం సాలవనే యమకసాలాన మన్తరే ఉత్తసీసకం పఞ్ఞత్తే మఞ్చకే విసాఖపుణ్ణమ దివసే దక్ఖిణేన పస్సేన సతో సమ్పజానో అనుట్ఠానసెయ్యాయ నిపజ్జి. తదా కిర భగవతో పూజాయ యమకసాలా సబ్బపాలిఫుల్లా మూలతో పట్ఠాయ యావ అగ్గా ఏకచ్ఛన్నా అహేసుం. న కేవలఞ్చ యమకసాలాయేవ సబ్బేపి రుక్ఖసాఖా సబ్బపాలిఫుల్లావ అహేసుం.

న కేవలఞ్చ తస్మింయేవ ఉయ్యానే సకలేపి దససహస్స చక్కవాళే ఫలుపగ రుక్ఖా ఫలం గణ్హింసు. సబ్బరుక్ఖానం ఖన్ధేసు ఖన్ధ పదుమాని, వలలీసు వలలిపదుమాని. ఆకాసే ఉల్లోకపదుమాని, పథవితలం భిన్దిత్వా దణ్డకపదుమాని పుప్ఫింసు. సబ్బో మహా సముద్దో పఞ్చవణ్ణ పదుమసఞ్ఛన్నో అహోసి తియోజన సహస్సవిత్థతో పన హిమవా ఘనబద్ధమోరపిఞ్ఛకలాపో వియ నిరన్తరం మాలాదామగవక్ఖితో వియ సుట్ఠు పీళేత్వా ఆబద్ధపుప్ఫవటంసకో వియ సుపూరిత పుప్ఫచఙ్గేటకం వియ చ అతిరమణీయో అహోసి.

యమకసాలా భుమ్మదేవతాని సఞ్చాలితక్ఖవిణ్డటపా తథాగతసరీరస్స ఉపరిపుప్ఫాని వికిరన్తి. దిబ్బానిపి మణ్డారవ పుప్ఫాని అన్తలిక్ఖా పతన్తి. తాని హోన్తి సువణ్ణ వణ్ణాని పణ్ణచ్ఛత్తప్పమాణాని మహాతుమ్బమత్తం రేణు గణ్హన్తి న కేవలఞ్చ మణ్డారవ పుప్ఫానేవ, అఞ్ఞానిపి సబ్బాని పారిచ్ఛత్తక పుప్ఫాదీని సువణ్ణవఙ్గోటకాని రజతచఙ్గోటకాని చ పూరేత్వా పూరేత్వా

తిదస పురేపి బ్రహ్మలోకేపి ఠితాహి దేవతాహి వివిధాని అన్తరా అవిప్పకిణ్ణానేవ హుత్వా ఆగన్త్వా పత్తకింజక్ఖ రేణు చుణ్ణేహి తథాగతస్స సరీరమేవ ఓకీరన్తి న కేవలఞ్చ దేవతానంయేవ నాగ సుపణ్ణ మనుస్సానమ్పి ఉపకప్పన చణ్డన చుణ్ణాని న కేవలఞ్చ చణ్డనచుణ్ణానేవ కాళానుసారీ తగర లోహితచణ్డనాది సబ్బగణ్ధజాతచుణ్ణాని, హరితాలఞ్జన సువణ్ణ రజత చుణ్ణాని, సబ్బగణ్ధవాస వికతియో సువణ్ణ రజతాదిసముగ్గే పూరేత్వా చక్కవాళ ముఖవట్టిఆదిసు ఠితాహి దేవతాహి పవిద్ధా అన్తరా అవిప్పకిరిత్వా తథాగతస్సేవ సరీరం ఓకిరన్తి దిబ్బానిపి తురియాని అన్తలిక్ఖే వజ్జన్తి. న కేవలఞ్చ తానియేవ సబ్బానిపి తన్తిబద్ధ చమ్మపరియోనద్ధ సుసిరాది భేదాని దససహస్సచక్కవాళే దేవ-నాగవ-సుపణ్ణ-మనుస్సానం తురియాని ఏకచక్కవాళే సన్నిపతిత్వా అన్తలిక్ఖే వజ్జన్తి.

వరచారణదేవతా కిర నామేకా దీఘాయుకా దేవతా మహాపురిసో మనుస్సపథే నిబ్బత్తిత్వా బుద్ధో భవిస్సతీతి సుత్వా పటిసణ్ధిదివసే గణ్హిత్వా గమిస్సామాతి మాలా గన్థితుం ఆరభింసు తా గణ్ధమానావ మహాపురిసే మాతుకుచ్ఛియం నిబ్బత్తే తుమ్హే కస్స గణ్ధథాతి వుత్తా న తావ తిట్ఠాతి కుచ్ఛితో నిక్ఖమన దివసే గహేత్వా గమిస్సామాతి ఆహంసు పున నిక్ఖన్తోతి సుత్వా మహాభినిక్ఖమనదివసే గమిస్సామాతి మహాభినిక్ఖమనం నిక్ఖన్తోతి సుత్వా అభిసమ్బోధి దివసే గమిస్సామాతి. అజ్జ అభిసమ్బుద్ధోతి సుత్వా ధమ్మచక్కప్పవత్తనదివసే గమిస్సామాతి ధమ్మచక్కం పవత్తయీతి సుత్వా యమకపాటిహారియదివసే గమిస్సామాతి. అజ్జ యమకపాటిహారియం కరీతి సుత్వా దేవో రోహనదివసే గమిస్సామాతి. అజ్జ దేవోరోహనం కరీతి సుత్వా ఆయుసఙ్ఖారోస్సజ్జనే గమిస్సామాతి ఆయుసఙ్ఖారం ఓస్సజీతి సుత్వా న తావ నిట్ఠాతి పరినిబ్బానదివసే గమిస్సామాతి?

అజ్జ భగవా యమకసాలానమన్తరే దక్ఖిణేన పస్సేన సతో సమ్పజానో సీహసెయ్యం ఉపగతో బలవ పచ్చుసమయే పరినిబ్బాయిస్సతి తుమ్హే కస్స గణ్ధథాతి వుత్తా పన కిన్నామేతం అజ్జేవ మాతుకుచ్ఛియం పటిసణ్ధిం గణ్హి అజ్జేవ కుచ్ఛితో నిక్ఖన్తో, అజ్జేవ మహాభినిక్ఖమనం నిక్ఖమి. అజ్జేవబుద్ధో అహోసి అజ్జేవ ధమ్మచక్కం పవత్తయి. అజ్జేవ యమకపాటిహారియం అకాసి. అజ్జేవ దేవలోకా ఓతినణ్ణా. అజ్జేవ ఆయుసఙ్ఖరం ఓస్సజి. అజ్జేవ కిర పరినిబ్బుతో. నను నామ దుతియ దివసే యాగుపాన కాలమత్తమ్పి ఠాతబ్బం అస్స, దస పారమియో పూరేత్వా బుద్ధత్తం పత్తస్స నామ అననుచ్ఛవికన్తి అపరి నిట్ఠితావ మాలాయో గహేత్వా ఆగమ్మ అన్తో చక్కవాళే ఓకాసం ఆలభమానా చక్కవాళ ముఖవట్టియం లభిత్వా ఆధావన్తియో హత్థేన హత్థం గీవాయ గీవం గహేత్వా తీణి రతనాని ఆరబ్బద్వత్తింసమహాపురిసలక్ఖణాని ఛబ్బణ్ణరంసియో దసపారమియో అద్ధచ్ఛట్ఠాని జాతకసతాని చుద్దస్స బుద్ధఞాణాని ఆరబ్బ గాయిత్వా తస్స తస్స అవసానే సహాయ హే సహాయ హేతి వదన్తి. ఇదమేతం పటిచ్చవుత్తం-దిబ్బానిపి సంగీతాని అన్తలిక్ఖే వత్తన్తితి.

భగవా పన ఏవం మహతియా పూజాయ వత్తమానయా పఠమయామే మల్లానం ధమ్మం దేసేసి మజ్ఝిమయామే సుభద్దస్స ధమ్మం దేసేత్వా తం మగ్గఫలే పతిట్ఠాపేసి పచ్ఛిమయామే భిక్ఖు ఓవదిత్వా బలవ పచ్చూస సమయే మహాపథవిం కమ్పేన్తో అనుపాదిసేసాయ నిబ్బానధాతుయా పరినిబ్బాయి పరినిబ్బుతే పన భగవతి లోకనాథే ఆనన్దత్థేరో మల్లరాజునం తం పవత్తిం ఆరోచేతి తే సుత్వావ గణ్ధమాలం సబ్బఞ్చ తాలావచరం పఞ్చ చ దుస్సయుగసతాని ఆదాయ గన్త్వా భగవతో సరీరం నచ్చేహి - గీతేహి - వాదితేహి - మాలేహి - గణ్ధేహి సక్కరోన్తా గరుకరోన్తా మానేన్తా - పూజేన్తా చేలవితానాని కరోన్తా మణ్డల మాలాని పటియాదేన్తా ఏవం తా దివసం వీతినామేసుం.

అథ దేవతానఞ్చ కోసినారకానం మల్లానఞ్చ ఏతదహోసి-అతివికాలో ఖో అజ్జ భగవతో సరీర ఝాపేతుం, స్వేదాని భగవతో సరీరం ఝపేస్సామాతి తథా దుతియమ్పి దివసం వీతినామేసుం. తథా తతియం చతుత్థం పఞ్చమం ఛట్ఠమ్పి దివసం వీతినామేసుం సత్త మే దివసే దేవతా చ దోసినారకా మల్లా చ భగవతో సరీరం దిబ్బేహి మానుసకేహి చ నచ్చేహి - గీతేహి - వాదితేహి - మాలేహి - గన్ధేహి సక్కారోన్తో గరుకరోన్తా మానేన్తా పూజేన్తా నగరమజ్ఝేన నీహరిత్వా యత్థ మకుటబన్ధనం నామ మల్లానం చేతియం తత్థ నిక్ఖిపింసు

తేన ఖో పన సమయేన కుసినారా యావ సన్ధిసమల సంకటీరాజన్నుమత్తేన ఓధినా మన్దారవ పుప్ఫేన సన్థతా హోతి అథ ఖో కోసినారకా మల్లా భగవతో సరీరం చక్కవత్తిస్స సరీరం వియ అహతేన వత్థేన వేఠేసుం అహతేన వత్థేన వేఠేత్వా విహతేన కప్పాసేన వేఠేసుం విహతేన కప్పాసేన వేఠేత్వా అహతేన వత్థేన వేఠేసుం. ఏతేనేవ నయేన పఞ్చహియుగసతేహి వేఠేత్వా ఆయసాయ తేలదోణియా పక్ఖిపిత్వా అఞ్ఞిస్సా ఆయసాయ దోణియా పటికుజ్జేత్వా సబ్బగన్ధానం చితకం కరిత్వా భగవతో సరీరం చితకం ఆరోపేసుం. తేన ఖో పన సమయేన ఆయస్మా మహా కస్సపో పావాయ కుసినారం అద్ధానమగ్గ పటిపన్నో హోతి మహతాభిక్ఖుసఙ్ఘేన సద్ధిం పఞ్చమత్తేహి భిక్ఖుసతేహి తేన ఖో పన సమయేన థేరే చిత్తం పసాదేత్వా సగ్గే నిబ్బత్తా దేవతా తస్మిం సమాగమే థేరం అదిస్వా కుహిన్ను ఖో అమ్హాకం కులుపగ థేరోతి ఆవజ్జేన్తో అన్తరామగ్గపటిపన్నం దిస్వా అమ్హాకం కులుపగ థేరే అవన్దితే చితకో మా పజ్జలిత్థాతి అధిట్ఠహింసు.

అథ ఖో చత్తారో మల్లపామొక్ఖా సీసం నహాతా అహతాని వత్థాని నివత్థా వీ సంరతనసతికం చన్దనచితకం ఆలిమ్పేస్సామాతి అట్ఠపి సోలసపి ద్వత్తింసాపి జనా హుత్వా యమక ఉక్కయో గహేత్వా తాలవణేటహి విజన్తా భస్తాని ధమన్తా న సక్కోన్తియేవ అగ్గిం గాహాపేతుం. అథ ఖో కోసినారకా మల్లా చితకస్స అపజ్జలన కారణం ఆయస్మన్తం అనురుద్ధం పుచ్ఛిత్వం దేవతానం అభిప్పాయం సుత్వా మహాకస్సపో కిర భో పఞ్చహి భిక్ఖుసతేహి సద్ధిం దసబలస్స పాదే వన్దిస్సామీతి ఆగచ్ఛతి తస్మిం కిర అనాగతే చితకో న పజ్జలతి కీదిసో భోసో భిక్ఖు కాలో ఓదాతో దీఘో రస్సో ఏవరూపే నామ భో భిక్ఖుమ్హి ఠితో కిం దసబలస్స పరినిబ్బానం నామాతి దేచి గన్ధమాలాది హత్థా పటిపథం గచ్ఛింసు కేచి వీథియో విచిత్తా కత్వా ఆగమనమగ్గం ఓలోకయమానా అట్ఠంసు. అథ ఖో ఆయస్మా మహాకస్సపో యేన కుసినారా మకూటబన్ధనం నామ మల్లానం చేతియం, యేన భగవతో చితకో తేనుపసఙ్కమి. ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం చీవరం కత్వా తిక్ఖత్తుం చితకం పదక్ఖిణం కత్వా ఆవజ్జేన్తోవ సల్లక్ఖేసి-ఇమస్మిం ఠానే పాదాతి తతే పాదసమీపే ఠత్వా అభిఞ్ఞాపాదకం చతుత్థజ్ఝానం సమాపజ్జిత్వా వుట్ఠాయ అరసహస్స పతిమణ్డితా దసబలస్స పాదా సద్ధిం కప్పాస పటలేహి పఞ్చదుస్సయుగసతాని సువణ్ణదోణిం వణ్ణనచితకఞ్చ ద్వేధా కత్వా మయ్హం ఉత్తమఙ్గే సిరసి పతిట్ఠహన్తూతి అధిట్ఠాసి సహ అధిట్ఠాన చిత్తేన తాని దుస్సయుగాదిని ద్వేధా కత్వా వలాహకన్తరా పుణ్ణచన్దో వియ పాదా నిక్ఖమింసు.

థేరో వికసిత రత్తపదుమ సదిసే హత్థే పసారేత్వా సువణ్ణవణ్ణే సత్థు పాదే యావ గోప్ఫకా బాళ్హం గహేత్వ అత్తనో సిరవరే పతిట్ఠాపేసి మహాజనో తం అచ్ఛరియం దిస్వా ఏకప్పహారే నేవ మహానాదం నది. గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా యథారుచిం వన్ది. ఏవ పన థేరేన చ మహాజనేన చ తేహి చ పఞ్చహి భిక్ఖుసతేహి వన్దిత మత్తేథేరస్స హత్థతో ముఞ్చిత్వా అలత్తక వణ్ణాని భగవతో పాదతాలాని దారుఆదిసు కిఞ్చి అచాలేత్వావ యథాట్ఠానే పతిట్ఠహింసు. భగవతో పాదేసు నిక్ఖమన్తేసు వా పవిసన్తేసు వా కప్పాసఅంసు వా దసాతన్తు వా తేలబిన్దు వా దారుఖణ్డం వా ఠానా చలితం నామ నాహోసి. సబ్బం యథాట్ఠానే ఠితమేవ అహోసి. ఉట్ఠహిత్వా పన అత్థఙ్గతే చన్దే వియ సూరియే వియ చ తథాగతస్స పాదేసు అన్తరహితేసు

మహాజనో మహాకన్దితం కన్ది. పరినిబ్బుతకాలతో అధికతరం కారుఞ్ఞం అహోసి అథ ఖో దేవాతానుభావేన పనేస చితకే సమన్తతో ఏకప్పహారేనేవ పజ్జలి. ఝాయమానస్స భగవతో సరీరస్స ఛవి చమ్మ మంసాదీనం నేవ ఛారికామత్తమ్పి అన్తమసో పఞ్ఞాయిత్థ న మసి, సుమన మకుల సదిసా పన ధోతముత్త సదిసా సువణ్ణసదిసా చ ధాతుయో అవసిస్సింసు.

దీఘాయుక బుద్ధానఞ్హి సరీరం సువణ్ణక్ఖన్ధసదిసం ఏకఘనమేవ హోతి. భగవా పన అహంన చిరం ఠత్వా ఠత్వా పరినిబ్బాయామి. మయ్హం సాసనం న తావ సబ్బత్థ విత్థారితం, తస్మా పరినిబ్బుతస్సపి మే సాససమత్తమ్పి ధాతుం గహేత్వా అత్తనో అత్తనో వసనట్ఠానే చేతియం కత్వా పరిచరన్తో మహాజనో సగ్గపరాయనో హోతీతి ధాతూనం వికిరణం అధిట్ఠాసి. కతి పనస్స ధాతుయో విప్పకిణ్ణా, కతి న విప్పకిణ్ణాతి చతస్సో దాఠా, ద్వే అక్ఖకా, ఉణ్హీసన్తి ఇమా సత్తధాతుయో న విప్పకిణ్ణా. సేసా విప్పకిరింసు. తత్థ సబ్బఖుద్దకా ధాతు సాసప బీజమత్తా అహోసి మహాధాతు మజ్ఝే భిన్న తణ్డులమత్తా. అతిమహతీ మజ్ఝే భిన్నముగ్గ బీజమత్తా అహోసి.

దడ్ఢే ఖో పన భగవతో సరీరే ఆకాసతో అగ్గబాహుమత్తాపి జఙ్ఘమత్తాపి తాలక్ఖన్ధమత్తాపి ఉదకధారా పతిత్వా చితకం నిబ్బాపేసి న కేవలం ఆకాసతోయేవ పరివారేత్వా ఠితసాలరుక్ఖానమ్పి సాఖన్తర విటపన్తరేహి ఉదకధారా నిక్ఖమిత్వా నిబ్బాపేసుం, భగవతో చితకో మహన్తో, సమన్తా పథవిం భిన్దిత్వా తంఙ్గలసీసమత్తా ఉదకవట్టి ఏళిక వటంసక సదిసా గన్త్వా చితకమేవ గణ్హి మల్లరాజానో చ సువణ్ణఘటే రజతఘటే చ పూరేత్వా ఆభత నానాగన్ధోదకేన సువణ్ణ రజతమయేహి అట్ఠదన్తకేహి వికిరిత్వా చణ్డనచితకం నిబ్బాపేసుం. తత్థ చితకే ఝయమానే పరివారేత్వా ఠిత సాలరుక్ఖానం సాఖన్తరేహి విటపన్తరేహి పత్తన్తరేహి చ జాలే ఉగ్గచ్ఛన్తే పత్తం వా సాఖా వా దడ్ఢా నామ నత్థి కిపిల్లికాపి మక్కటకాపి పాణకాపి జాలానం అన్తరే నేవ విచరన్తి.

ఆకాసతో పతిత ఉదకధారాసుపి సాలరుక్ఖేహి నిక్ఖన్తఉదకధారాసుపి పథవిం భిన్దిత్వా నిక్ఖన్త ఉదకధారాసుపి ధమ్మతావ పమాణం ఏవం చితకం నిబ్బాపేత్వా పన మల్లరాజానో సన్థాగారే చతుజాతిగన్ధ పరిభణ్డం కారేత్వా లాజ పఞ్చమాని పుప్ఫాని వికిరిత్వా ఉపరి చేలవితానం బన్ధాపేత్వా సువణ్ణతారకాహి ఖచేత్వా తత్థ గన్ధదామ మాలాదామ రతనదామాని ఓలమ్బేత్వా సన్థాగారతో యావ మకుట బన్ధన సఙ్ఖాతా సీసప్పసాధన మఙ్గలసాలా తావ ఉభోహి పస్సేహి సాణికిలఞ్జ పరిక్ఖేపం కారేత్వా ఉపరి చేలవితానం బన్ధాపేత్వా సువణ్ణతారకాహి ఖచేత్వా తత్థాపి గన్ధదామ మాలాదామ రతనదామాని ఓలమ్బేత్వా మణిదణ్డేహి పఞ్చవణ్ణధజే ఉస్సపేత్వా సమన్తా ధజపతాకా పిరిక్ఖిపిత్వా సిత్తసమ్మట్ఠాసు వీథిసు కదలియో పుణ్ణఘటే చ ఠపేత్వా దణ్డదీపికా జాలేత్వా అలఙ్కత హత్థిక్ఖన్ధే సహధాతూహి సువణ్ణదోణిం ఠపేత్వా మాలాగన్ధాదీహి పూజేత్వా సాధుకీళం కీళన్తా అన్తోనగరం పవేసేత్వా సన్థాగారే సరభమయ పల్లఙ్కే ఠపేత్వా ఉపరి సేతచ్ఛత్తం ధారయిత్వా సత్తి హత్థేహి పురిసేహి పరిక్ఖిపాపేత్వా హత్థీహి కుమ్భేన కుమ్భం పహరన్తేహి పరిక్ఖిపాపేత్వా తతో అస్సేహి గీవాయ గీవం పహరన్తేహి తతో రథేహి ఆణికోటియా ఆణికోటిం పహన్తేహి తతో యోధేహి బాహూహి బాహుం పహరన్తేహి తేసం పరియన్తే కోటియా కోటిం పహరమానేహి ధనూహి పరిక్ఖిపాపేసుం.

ఇతి సమన్తా యోజనప్పమాణం ఠానం సన్నాహగచ్ఛితం వియ కత్వా ఆరక్ఖం సంవిదహింసు. కస్మా పనేతే ఏవమకంసూతి. ఇతో పురిమేసు ద్వీసు సత్తాహేసు తే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స ఠాననిసజ్జోకాసం కరోన్తా ఖాదనీయ భోజనీయం సంవిదహన్తా సాధుకీళాయ ఓకాసం న లభింసు తతో తేసం అహోసి - ఇమం సత్తాహం సాధుకీళం కీళిస్సామ. ఠానం ఖో

పనేతం విఞ్ఞతి యం అమ్హాకం పమత్తభావం ఞత్వా కోచీదేవ ఆగన్త్వా ధాతుయో గణ్హెయ్య-తస్మా ఆరక్ఖం ఠపేత్వా కీళిస్సామాతి తేన తే ఏవమకంసు.

అథ ఖో అస్సోసి ఖో రాజా మాగధో అజాతసత్తు భగవా కిర కుసినారాయం పరినిబ్బుతోతి కథం అస్సోసి పఠమమేవస్స అమచ్చా సుత్వా చిన్తయింసు? సత్థా నామ పరినిబ్బుతో, న నో సక్కా పున ఆహరింతు పోథుజ్జనిక సద్ధాయ పన అమ్హాకం రఞ్ఞా సదిసో నత్థి. సచే ఏస ఇమినావ నియామేన సుణిస్సతి, హదయమస్స ఫలిస్సతి రాజా ఖో పనమ్హేహి అనురక్ఖితబ్బోతి తే తిస్సో సువణ్ణదోణియో ఆహరిత్వా చతుమధురస్స పూరేత్వా రఞ్ఞో సన్తికం గన్త్వా ఏతదవోచుం. దేవ అమ్హేహి సుపినకో దిట్ఠో తస్స పటిఘాతత్థం తుమ్హేహి దుకూలపట్టం నివాసేత్వా యథా నాసాపుటమత్తం పఞ్ఞాయతి ఏవం చతుమధురదోణియం నిపజ్జితుం వట్టతీతి. రాజా అత్థవరకానం వచనం సుత్వా ఏవం హోతు తాతా'తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా తథా అకాసి.

అథేకో అమచ్చో అలఙ్కారం ఓముఞ్చిత్వా కేసే పకిరియ యాయ దిసాయ సత్థా పరినిబ్బుతో తదభిముఖో హుత్వా అఞ్జలిమ్పగ్గయ్హ రాజానం ఆహ- దేవమరణతో ముఞ్చనకసత్తో నామ నత్థి. అమ్హాకం ఆయువడ్ఢకేనా చేతియట్ఠానం పుఞ్ఞక్ఖేత్తం అభిసేకపిట్ఠికా భగవా సత్థా కుసినారాయం పరినిబ్బుతోతి రాజా సుత్వా విసఞ్ఞో జాతో చతుమధురదోణి ఉసుమం ముఞ్చి రాజానం ఉక్ఖిపిత్వా దుతియాయ దోణియా నిపజ్జాపేసుం సో సఞ్ఞం లభిత్వా తాత కిం వదథాతి పుచ్ఛి. సత్థా మహారాజ పరినిబ్బుతోతి, పున విసఞ్ఞి జాతో చతుమధురదోణిం ఉసుమం ముఞ్చి. అథ నం తతోపి ఉక్ఖిపిత్వా తతియాయ దోణియా నిపజ్జాపేసుం సో పున సఞ్ఞం పటిలభిత్వా తాత కిం వదథాతి పుచ్ఛి సత్థా మహారాజ పరినిబ్బుతోతి. రాజా పున విసఞ్ఞో జాతో చ మధురదోణి ఉసుమం ముఞ్చి.

అథ నం తతోపి ఉక్ఖిపిత్వా నహాపేత్వా మత్థకే ఘటేహి ఉదకం ఆసిఞ్చింసు రాజా సఞ్ఞం పటిలభిత్వా ఆసనా ఉట్ఠాయ గణ్ఠపరిభావితే మణివణ్ణకేసే సువణ్ణఫలక వణ్ణాయ పిట్ఠియం పకిరిత్వా పవాళఙ్కురవణ్ణాహి సువట్టితఙ్గులీహి సువణ్ణబిమ్బక వణ్ణం ఉరం సంసిబ్బన్తో వియ గహేత్వా పరిదేవమానో ఉమ్మత్తకవేసేనేవ అన్తరవీథిం ఓతిణ్ణో సో అలఙ్కత నాటక పరివుతో నగరా నిక్ఖమ్మ జీవకమ్బవనం గన్త్వా యస్మిం ఠానే నిసిన్నేన భగవతా ధమ్మో దేసితో తం ఓలోకేత్వా భగవా సబ్బఞ్ఞు నను మే ఇమస్మిం ఠానే నిసీదిత్వా ధమ్మం దేసయిత్థ తుమ్హే సోకసల్లం వినోదయిత్థ. తుమ్హే మయ్హం సోకసల్లం నీహరిత్థ. అహం తుమ్హాకం సరణం గతో. ఇదాని పన మే పటివచనమ్పి న దేథ భగవాతి పునప్పున పరిదేవిత్వా నను భగవా అహం అఞ్ఞదా ఏవరూపే కాలే తుట్ఠే మహాభిక్ఖుసఙ్ఘపరివారా జమ్బుదీపతలే చారికం చరథాతి సుణామ ఇదాని పన అహం తుమ్హాకం అననురూపం అయుత్తం పవత్తిం సుణామీతి ఏవమాదీని చ వత్వా సట్ఠిమత్తాహి గాథాహి భగవతో గుణం అనుస్సరిత్వా చిన్తేసి మమ పరిదేవితే నేవ న సిజ్ఝతి. దసబలస్స ధాతుయో ఆహరాపేస్సామితి మల్లరాజునం దూతఞ్చ పణ్ణఞ్చ పాహేసి.

భగవాపి ఖత్తియో, అహమ్పి ఖత్తియో, అహమ్పి అరహామి భగవతో సరీరానం థూపఞ్చ మహఞ్చ కారేతున్తి పేసేత్వా పన సచే దస్సన్తి సున్దరం, నో చే దస్సన్తి ఆహరణుపాయేన ఆహరిస్సామీతి చతురఙ్గినిం సేనం సన్నయ్హిత్వా సయమ్పి నిక్ఖన్తోయేవ యథా చ అజాతసత్తు ఏవం వేసాలియం లిచ్ఛవిరాజానో కపిలవత్థుమ్హి సక్యరాజానో అల్లకప్పకే బులయో రామగామకే కోళియా వేఠదీపకే బ్రాహ్మణో పావాయఞ్చ మల్లా దూతం పేసేత్వా సయమ్పి చతురఙ్గినియా సేనాయ నిక్ఖమింసుయేవ తత్థ పాచేయ్యకా సబ్బేహి ఆసన్నతరా కుసినారాతో తిగావుతన్తరే నగరే వసన్తి. భగవాపి పావం పవిసిత్వా

కుసినారం గతో. మహాపరిహారా పనేతే రాజానో పరిహారా కారేంన్తావ పచ్చతో జాతా. తే సబ్బేపి సత్తనగరవాసినో ఆగత్వా అమ్హాకం ధాతుయో వా దేన్తు యుద్ధం వాతి కుసినారా నగరం పరివారయింసు.

తతో మల్లరాజానోఏతదవోచుం-భగవాఅమ్హాకంగామక్ఖేత్తే పరినిబ్బుతో, న మయం సత్థు సాసనం పహిణిమ్హా న గత్వా ఆనయిమ్హా. సత్థా పన సయమేవ ఆగన్త్వా సాసనం పేసేత్వా అమ్హే పక్కోసపేసి తుమ్హేపి ఖో పన యం తుమ్హాకం గామక్ఖేత్తే రతనం ఉప్పజ్జతి న తం అమ్హాకం దేథ సదేవకే లోకే బుద్ధరతనసమం రతనం నామ నత్థి, ఏవరూపం. ఉత్తమం రతనం లభిత్వా మయం న దస్సమాతి ఏవం తే కలహం వడ్ఢేత్వా న ఖో పన తుమ్హేహియేవ మాతు థనతో ఖిరం పీతం, అమ్హేహిపి పీతం తుమ్హేయేవ పురిసా అమ్హే న పురిసా హోతు హోతూతి అఞ్ఞమఞ్ఞం అహంకారం కత్వా సాసన పటిసాసనం పేసేన్తా అఞ్ఞమఞ్ఞం మానగజ్జితం గజ్జింసు యుద్ధే పన సతి కోసినారకానంయేవ జయో అభవిస్స, కస్మా ధాతుపాసనత్థం ఆగతా దేవతా తేసం పక్ఖాఅహేసుం.

తతో దోణో బ్రాహ్మణో ఇమం వివాదం సుత్వా ఏతే రాజానో భగవతే పరినిబ్బుతట్ఠానే వివిదం కరోన్తి న ఖో పనేతం పతిరూపం అలం ఇమినా కలహేన చూపసమేస్సామి న న్తి ఉణ్ణతప్పదేసే ఠత్వా ద్వేభాణవారపరిమాణం దోణగజ్జితం నామ అవోచ తత్థ పట్ఠమకభాణవారే తావ ఏకపదమ్పి తే న జానింసు దుతియక భాణవార పరియోసానే'ఆచరియస్స వియ భోసద్దో, ఆచరియస్స వియ భో సద్దో'తి సబ్బే నీ రవా అహేసుం సకలజమ్బుదీపతలే కిర కులఘరే జాతో యేభుయ్యేన తస్స న అన్తేవాసికో నామ నత్థి అథ సో తే అత్తనో వచనం సుత్వా తుణ్హీభూతే విదిత్వా పున ఏతదవోచ

"సుణన్తు భోన్తో మమ ఏకవాక్యం
అమ్హాకం బుద్ధో అహు ఖన్తివాదో,
న హి సాధయం ఉత్తమ పుగ్గలస్స
సరీరభఙ్గే సియా సమ్పహారో
సబ్బేవ భోన్తో సహితా సమగ్గా
సమ్మోదమానా కరోమట్ఠభాగే,
విత్థారికా హోన్తు దిసాయు థూపా
బహుజ్జనో చక్ఖుమతో పసన్నో"తి;

తత్రాయమత్థో "అమ్హాకం బుద్ధో అహు ఖన్తివాదో"తి బుద్ధభూమిం అప్పత్వాపి పారమియో పూరేన్తో ఖన్తివాద తాపసకాలే ధమ్మపాలకుమార కాలే ఛద్దన్తహత్థికాలే భూరిదత్త నాగరాజ కాలే చమ్పేయ్య నాగరాజ కాలే సఙ్ఖపాల నాగరాజ కాలే మహాకపికాలే అఞ్ఞేసుపి బహూసు జాతకేసు పరేసు కోపం అకత్వా ఖన్తిమేవ అకాసి. ఖన్తిమేవ వణ్ణయి, కిమఙ్గ పన ఏతరహి ఇట్ఠానిట్ఠేసు తాదిలక్ఖణం పత్తో సబ్బథాపి అమ్హాకం బుద్ధో ఖన్తివాదో అహోసి.

తస్స ఏవం విధస్స న హి సాధయ ఉత్తమపుగ్గలస్స సరీరభఙ్గే సియా సమ్పహారో, "న హి సాధయన్తి"న హి సాధు అయం, "సరీరభఙ్గేతి సరీర భఙ్గనిమిత్తం ధాతుకోట్ఠాసహేతూతి అత్థో "సియా సమ్పహారో"తి ఆయుధ సమ్పహారో న హి సాధు సియాతి వుత్తం హోతి. "సబ్బేవ భోన్తో సహితా"తి సబ్బేవ భవన్తో సహితా భోథ మా భిజ్జిత్థ. "సమగ్గాతి" కాయేన వాచాయ చ ఏకసన్నిపాతా ఏకవచనా సమగ్గా భోథ "సమ్మోదమానా"తి చిత్తేనాపి అఞ్ఞమఞ్ఞం మోదమానా

భోధ.’కరోమట్ఠభాగే“తి భగవతా సరీరాని అట్ఠభాగే కరోమ. “చక్ఖుమతో“తి పఞ్చహి చక్ఖుహి చక్ఖుతా బుద్ధస్స, న కేవలం తుమ్హేయేవ బహుజ్జనో పసన్నో తేసు ఏకోపి లద్ధు అయుత్తో నామ నత్థితి బహుం కారణం వత్వా సఞ్ఞాపేసి.

అథ సబ్బేపి రాజానో ఏవమాహంసు-తేన హి బ్రాహ్మణ త్వఞ్ఞేవ భగవతో సరీరాని అట్ఠధా సమం సువిభత్తం విభజాహీతి. ఏవం భోతి ఖో దోణో బ్రాహ్మణో తేసం రాజూనం పటిస్సుత్వా ధాతుయో సమం సువిభత్తం విభజి.

తత్రాయమనుక్కమో దోణో కిర తేసం పటిస్సుత్వా సువణ్ణదోణిం వివరాపేసి. రాజానో ఆగన్త్వా దోణియం యేవతా సువణ్ణవణ్ణా ధాతుయో దిస్వా భగవా సబ్బఞ్ఞు పుబ్బే మయం తుమ్హాకం ద్వత్తింస లక్ఖణ పతిమణ్డితం ఛబ్బణ్ణబుద్ధరస్మి ఖచితం సువణ్ణవణ్ణం సరీరం అద్దసామ ఇదాని పన సువణ్ణవణ్ణా ధాతుయోవ అవసిట్ఠా జాతా, న యుత్తమిదం భగవా తుమ్హాకన్తి పరిదేవింసు. బ్రాహ్మణో తస్మిం సమయే తేసం పమత్తభావం ఞత్వా దక్ఖిణదాఠం గహేత్వా వేఠన్తరే ఠపేసి అథ పచ్ఛా సమం సువిభత్తం విభజి. సబ్బాపి ధాతుయో పాకతిక నాళియా సోళస నాళియో అహేసుం. ఏకేక నగరవాసినో ద్వే ద్వే నాళియో లభింసు.

బ్రాహ్మణస్స పన ధాతుయో విభజన్తస్సేవ సక్కోదేవానమిన్దో కేన ను ఖో సదేవకస్స లోకస్స కఙ్ఖాచ్ఛేదనాయ చతుసచ్చకథాయ పచ్చయభూతా భగవతో దక్ఖిణదాఠా గహితాతి ఓలోకేన్తో బ్రాహ్మణేన గహితాతి దిస్వా బ్రాహ్మణో దాఠాయ అనుచ్ఛవికం సక్కారం కాతుం న సక్ఖిస్సతి గణ్హామి నన్తి వేఠన్తరతో గహేత్వా సువణ్ణ చఙ్గోటకే ఠపేత్వా దేవలోకం నేత్వా చుళామణీ చేతియే పతిట్ఠాపేసి బ్రాహ్మణోపి ధాతుయో విభజిత్వా దాఠం అపస్సన్తో కేన మే ఠా గహితాతి పుచ్ఛితుమ్పి నాసక్ఖి. నను తయా ధాతుయో విభజితా, కిం త్వం పఠమంయేవ అత్తనో ధాతూహి అత్థిభావం న అఞ్ఞాసీతి, అత్తని దోసారోపనం సమ్పస్సమానో మయ్హమ్పి కోట్ఠాసం దేథాతి వత్తుమ్పి నాసక్ఖి.

తతో అయం సువణ్ణకుమ్భోపి ధాతుగతికోయేవ యేన తథాగతస్స ధాతుయో మినితా. ఇమస్సాహం థూపం కరిస్సామీతి చిన్తేత్వా ఇమం మే భోన్తో కుమ్భం దదన్తూతి ఆహ తతో రాజానో బ్రాహ్మణస్స కుమ్భమదంసు పిప్ఫలివనియాపి ఖో మోరియా భగవతో పరినిబ్బుతభావం సుత్వా భగవాపి ఖత్తియో, మయమ్పి ఖత్తియో మయమ్పి, అరహామ లభితుం భగవతో సరీరానం భాగన్తి దూతం పేసేత్వా యుద్ధ సజ్జా నిక్ఖమిత్వా ఆగతా తేసం రాజానో ఏవమాహంసు - నత్థి భగవతో సరీరానం భాగో, విభత్తాని భగవతో సరీరాని ఇతో అఙ్గారం గరథాతి. తే తతో అఙ్గారం హరింసు.

అథ ఖో రాజా అజాతసత్తు కుసినారాయ చ రాజగహస్స చ అన్తరే పఞ్చవీసతి యోజనమగ్గం అట్ఠ ఉసభవిత్థతం సమతలం కారేత్వా సాదిసం మల్లరాజానో మకుటబణ్ధనస్స చ సణ్ఠాగారస్స చ అన్తరే పూజం కారేసుం తాదిసం పఞ్చవీసతియోజనేపి మగ్గే పూజా కారేత్వా లోకస్స అనుక్కణ్ఠనత్థం సబ్బత్థ అన్తరాపణే పసారేత్వా సువణ్ణదోణియం పక్ఖిత్తధాతుయో సత్తిపఞ్జరేన పరిక్ఖిపాపేత్వా అత్తనో విజితే పఞ్చయోజనసత పరిమణ్డలే మనుస్సే సన్నిపాతాపేసి.

తే ధాతుయో గహేత్వా కుసినారాతో ధాతుకీళం కీళన్తా నిక్ఖమిత్వా యత్థ యత్థ వణ్ణవన్తాని పుప్ఫాని పస్సన్తి, తత్థ తత్థ ధాతుయో సత్తి అన్తరే ఠపేత్వా తేసం పుప్ఫానం ఖీణకాలే గచ్ఛన్తి. రథస్స ధురట్ఠానం పచ్ఛిమట్ఠానే సమ్పత్తే సత్త దివసే సాధుకీళం కీళన్తి ఏవం ధాతుయో గహేత్వా ఆగచ్ఛన్తానం సత్తవస్సాని సత్తమాసాని సత్త చ దివసాని వితివత్తాని మిచ్ఛాదిట్ఠికా సమణస్స గోతమస్స పరినిబ్బుత కాలతో పట్ఠాయ బలక్కారేన సాధుకీళికాయ ఉపద్దుతమ్హా, సబ్బే నో కమ్మన్తా నట్ఠాతి ఉజ్ఝాయన్తా మనం పదూసేత్వా ఛళాసీతిసహస్సమత్తా అపాయే నిబ్బత్తా, ఖీణాసవ ఆవజ్జిత్వా మహాజనో

మనం పదూసేత్వా అపాయే నిబ్బత్తోతి సక్కం దేవరాజానం దిస్వా ధాతు ఆహరణుపాయం కరిస్సామాతి తస్స సన్తికం గన్త్వా తమత్థం ఆరోచేత్వా ధాతు ఆహరణుపాయం కారోహి మహారాజాతి ఆహంసు. సక్కో ఆహ "పుథుజ్జనో నామ అజాతసత్తునా సమో సద్ధో నత్థి, న నో మమ వచనం కరిస్సతి అపి చ ఖో మారవిభిసకసదిసం విభీసకం దస్సేస్సామి యక్ఖ గాహక ఖిపనక అరోచకే కరిస్సామి తుమ్హే 'మహారాజ అమనుస్సా కుపితా, ధాతుయో ఆహరాపేథాతి'. వదేయ్యాథ ఏవం నో ఆహరాపేస్సతీతి. అథ ఖో సక్కో తం సబ్బం అకాసి.

థేరాపి రాజానం ఉపసఙ్కమిత్వా మహారాజ అమనుస్సా కుపితం, ధాతుయో ఆహరాపేహీతి భణింసు రాజా న తావ భన్తే మయ్హం చిత్తం తుస్సతి. ఏవం సన్తేపి ఆహరతూతి ఆహ సత్తమే దివసే ధాతుయో ఆహరింసు. ఏవం ఆహతధాతుయో గహేత్వా రాజా రాజగహే థుపమకాసి ఇతరేపి రాజానో అత్తనో అత్తనో బలానురూపేన నీహరిత్వా సకసకట్ఠానే థూపమకంసు. దోణిపి బ్రాహ్మణో పిప్ఫలీవనియాపి మోరియా సకసకట్ఠానే థూపమకంసూతి.

ఏకో థూపో రాజగహే - ఏకో వేసాలియా పురే,
ఏకో కపిలవత్థుస్మిం - ఏకో చ అల్లకప్పకే;

ఏకో థూపో రామగామే - ఏకో చ వేఠదీపకే,
ఏకో పాచేయ్యకే మల్లే - ఏకో చ కుసినారకే;

యే తే సారీరికా థూపా - జమ్బుదీపే పతిట్ఠితా;
అఙ్గారకుమ్భథూపేహి - దస థూపా భవన్తి తే;

దసాపి థూపా పురిసుత్తమస్స యే-
యథానురూపం నరరాజ పూజితా,
సబ్బేన లోకేన సదేవకేన తే-
నమస్సనేయ్యాచ భవన్తి సబ్బదాతి;

దసథూపకథా

౧౦. ఏవం పతిట్ఠితేసు పన థూపేసు మహాకస్సపత్థేరో ధాతూనం అన్తరాయం దిస్వా అజాతసత్తుం ఉపసఙ్కమిత్వా మహారాజ ఏకం ధాతునిధానం కాతుం వట్టతితి ఆహ సాధు భన్తే నిధానకమ్మం తావ మమ హోతు, ధాతుయో పన కథం ఆహరాపేమితి. న మహారాజ ధాతు ఆహరణం తుయ్హం భారో, అమ్హాకం భారోతి. సాధు భన్తే తుమ్హే ధాతుయో ఆహరథ. అహం ధాతునిధానం కరిస్సామీతి. థేరో తేసం తేసం రాజకులానం పరిచరణమత్తకమేవ ఠపేత్వా సేసేధాతుయో ఆహరి.

రామగామే పన ధాతుయో నాగా గణ్హింసు తాసం అన్తరాయో నత్థి, అనాగతే లఙ్కాదీపే మహావిహారే మహాచేతియమ్హి నిధియిస్స నీతి. తా న ఆహరిత్థ, సేసేహి సత్తహి నగరేహి ఆహరిత్వా రాజగహస్స పాచీన దక్ఖిన దిసాభాగే ఠపేత్వా ఇమస్మిం ఠానే యో పాసాణో అత్థి, సో అన్తరధాయతు, పంసు సువిసుద్ధా హోతు, ఉదకఞ్చ మా ఉట్ఠహతూతి అధిట్ఠాసి.

రాజా తం ఠానం ఖణాపేత్వా తతో ఉద్ధట పంసునా ఇట్ఠికా కారేత్వా అసీతి మహాసావకానం థూపే కారేతి ఇధ రాజా కిం కారేహీతి పుచ్ఛన్తానమ్పి మహాసావకానంచేతియా నీతి వదన్తి న కోచి ధాతునిధానభావం జానాతి అసీతిహత్థగమ్భీరే పన తస్మిం పదేసే జాతే హేట్ఠా లోభసత్థరం సత్థరాపేత్వా తత్థ థూపారామే చేతియ ఘరప్పమాణం తమ్బలోహమయం గేహం కారాపేత్వా అట్ఠట్ఠ హరి చణ్డనాదిమయే కరణ్డే చ థూపే చ కారాపేసి.

అథ ఖో భగవతో ధాతుయో హరిచణ్డన కరణ్డే పక్ఖిపిత్వా తం హరిచణ్డనం కరణ్డం అఞ్ఞస్మిం హరిచణ్డన కరణ్డే తమ్పి అఞ్ఞస్మిన్తి ఏవం అట్ఠ హరిచణ్డన కరణ్డే ఏకతో కత్వా ఏతేనేవ ఉపాయేన అట్ఠ కరణ్డే అట్ఠసు హరిచణ్డన థూపేసు అట్ఠ హరిచణ్డనథూపే అట్ఠసు లోహితచణ్డన కరణ్డేసు, అట్ఠ లోహితచణ్డనకరణ్డే అట్ఠసు లోహితచణ్డనథూపేసు, అట్ఠలోహిత చణ్డనథూపే అట్ఠసు దన్తకరణ్డేసు, అట్ఠ దన్తకరణ్డే అట్ఠసు దన్తథూపేసు, అట్ఠదన్తథూపే అట్ఠసుసబ్బ రతనకరణ్డేసు, అట్ఠ సబ్బ రతనకరణ్డే అట్ఠసు సబ్బరతనథూపేసు, అట్ఠ సబ్బరతన థూపే అట్ఠసు సువణ్ణకరణ్డేసు. అట్ఠసువణ్ణకరణ్డే అట్ఠసు సువణ్ణథూపేసు, అట్ఠసువణ్ణథూపే అట్ఠసురజతకరణ్డేసు, అట్ఠ రజతకరణ్డే అట్ఠసు రజతథూపేసే అట్ఠ రజతథూపే అట్ఠసు మణికరణ్డేసు అట్ఠమణికరేణ్డఅట్ఠసువణ్ణథూపేసు, అట్ఠ మణిథూపే అట్ఠసు లోహితఙ్క కరణ్డేసు, అట్ఠలోహితఙ్క కరణ్డే అట్ఠసు లోహితఙ్కథూపేసు, అట్ఠ లోహితఙ్కథూపే అట్ఠసు మసారగల్లథూపేసు, అట్ఠ మసారగల్లథూపే అట్ఠసు ఫలిక కరణ్డేసు, అట్ఠ ఫలిక కరణ్డే అట్ఠసు ఫలికథూపేసు పక్ఖిపి సబ్బ ఉపరిమం ఫలికచేతియం థూపారామ చేతియప్పమాణం అహోసి.

తస్స ఉపరిసబ్బరతనమయం గేహం కారేసి తస్స ఉపరి సువణ్ణమయం, తస్స ఉపరి రజతమయం, తస్స ఉపరి తమ్బలోహమయం గేహం కారేసి తత్థ సబ్బరతనమయం వాలుకం ఓకిరిత్వా జలజ థలజ పుప్ఫానం సహస్సాని విప్పకిరిత్వా అడ్ఢచ్ఛట్ఠాని జాతకసతాని ఆసీతి మహాథేరే సుద్ధోదన మహారాజానం మహామాయాదేవిం సత్త సహజాతే సబ్బానేతాని సువణ్ణమయానేవ కారేసి పఞ్చపఞ్చసతే సువణ్ణరజతమయే పుణ్ణఘటే ఠపాపేసి పఞ్చసువణ్ణధజసతే పఞ్చసతే సువణ్ణదీపకే చ కారాపేత్వా సుగణ్ధతేలస్స పూరేత్వా తేసు దుకూలవట్టియో ఠపేసి.

అథాయస్మా మహాకస్సపో మాలా మా మిలాయన్తు. గణ్ధా మా వినస్సన్తు, దీపా మా విజ్ఝాయన్తూతి అధిట్ఠహిత్వా సువణ్ణపట్టఅక్ఖరాని ఛిణ్డాపేసి. అనాగతే పియదాసో నామ కుమారో ఛత్తం ఉస్సాపేత్వా అసోకో నామ ధమ్మరాజా భవిస్సతి సో ఇమం ధాతుయో విత్థారికా కరిస్సతీతి రాజా సబ్బపసాధనేహి పూజేత్వా ఆదితో పట్ఠాయ ద్వారం పిదహన్తో నిక్ఖమి

తమ్బలోహద్వారం పిదహిత్వా ఆవిఞ్జన రజ్జుయం కుఞ్చికముద్దికం బన్ధి తత్థేవ మహన్తం మణిక్ఖన్ధం లపేసి అనాగతే దళిద్దరాజానో ఇమం మణిం గహేత్వా ధాతూనం సక్కారం కరోన్తూతి అక్ఖరాని ఛిన్దాపేసీ.

సక్కో దేవరాజా విస్సకమ్మం ఆమన్తేత్వా'తాత, అజాతసత్తునా ధాతునిధానం కతం. ఏత్థ ఆరక్ఖం లపేహి'తి పహిణి సో ఆగన్త్వా వాళసఙ్ఘాటయన్తం యోజేసి. కట్ఠరూపకాని తస్మిం ధాతుగబ్భే ఫళికవణ్ణ ఖగ్గే గహేత్వా వాతసదిసేన వేగేన అనుపరియాయన్తం యోజేత్వా ఏకాయ ఏవ ఆణివా బన్ధిత్వా సమన్తతో గిఞ్జక వసధాకారేన సిలాపరిక్ఖేపం కత్వా ఉపరి ఏకాయ పిదహిత్వా పంసుం పక్ఖిపిత్వా భూమిం సమం కత్వా తస్సుపరి పాసాణథూపం పతిట్ఠాపేసి.

ధాతునిధాన కథా

౧౧. ఏవం నిట్ఠితే ధాతునిధానే యావతాయుకం ఠత్వా థేరో పరినిబ్బుతో, రాజాపి యథాకమ్మం గతో, తేపి మనుస్సా కాలకతా, అపరభాగే పియదాసో కుమారో ఛత్తం ఉస్సాపేత్వా అసోకో నామ ధమ్మ రాజా హుత్వా తా ధాతుయో గహేత్వా జమ్బుదీపే చతురాసీతియా చేతియ సహస్సేసు పతిట్ఠాపేసి. కథం బిన్దుసారస్స కిర ఏకసతం పుత్తా అహేసుం తే సబ్బే అసోకో అత్తనా సద్ధిం ఏకమాతికం తిస్స కుమారం ఠపేత్వా ఘాతేసి. ఘాతేన్తో చత్తారి వస్సాని అనభిసిత్తో రజ్జం కారేత్వా చతున్నం వస్సానం అచ్చయేన తథాగతస్స పరినిబ్బానతో ద్విన్నం వస్ససతానం ఉపరి అట్ఠారసమే వస్సే సకలజమ్బుదీపే ఏకరజ్జాభిసేకం పాపుణి.

అభిసేకానుభావేన ఇమా రాజిద్ధియో ఆగతా మహాపథవియా హేట్ఠా యోజనప్పమాణే ఆణా పవత్తి, తథా ఉపరి ఆకాసే, అనోతత్తదహతో అట్ఠహి కాజేహి సోళస పానీయఘటే దివసే దివసే దేవతా ఆహరన్తి. యతో సాసనే ఉప్పన్నసద్ధో హుత్వా అట్ఠ ఘటే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అదాసి ద్వే ఘటే సట్ఠిమత్తానం తిపిటక భిక్ఖునం ద్వేఘటే అగ్గమహేసియా అసన్ధిమిత్తాయ చత్తారో ఘటే అత్తనా పరిభుఞ్జి. దేవతా ఏవ హిమవన్తే నాగలతా దన్తకట్ఠ నామ అత్థి సినిద్ధా ముదుకం రసవన్తం, తం దివసే దివసే ఆభిరన్తి యేన రఞ్ఞో చ అగ్గమహేసియా చ సోళసన్నం నాటకసహస్సానం సట్ఠిమత్తానం భిక్ఖుసహస్సానం దేవసికం దన్తపోణకిచ్చం నిప్ఫజ్జి.

దేవసికమేవస్స దేవతా అగదామలకం అగదహరీటకం సువణ్ణవణ్ణఞ్చ గన్ధసమ్పన్నం అమ్బపక్కం ఆహరన్తి తథా ఛద్దన్త దహతో పఞ్చవణ్ణం నివాసన పారుపణం, పీతకవణ్ణం హత్థపుఞ్ఛనక పట్టందిబ్బఞ్చపానకం ఆహరన్తి దేవసికమేవ పనస్స అనులేపగన్ధం పారుపనత్థాయ అసుత్తమయికం సుమనపుప్పపటం మహారహఞ్చ అఞ్జనం నాగభవనతో నాగరాజానో ఆహరన్తి. ఛద్దన్తదహేయేవ ఉట్ఠితస్స సాలినో నవ చాహ సహస్సాని దివసే దివసే సువా ఆహరన్తి. మూసికా నిత్థుస కణే కరోన్తి ఏకోపి ఖణ్డతణ్డులో న హోతి. రఞ్ఞో సబ్బట్ఠానేసు అయమేవ తణ్డులో పరిభోగం గచ్ఛతి. మధుమక్ఖికా మధుం కరోన్తి. కమ్మారసాలాసు అచ్ఛా కూటం పహరన్తి. దీపికా చమ్మాని చాలేన్తి కరవీక సకుణా ఆగన్త్వా మధురస్సరం వికుజేన్తా రఞ్ఞో బలికమ్మం కరోన్తి.

ఇమాహి ఇద్ధీహి సమన్నాగతో రాజాఏక దివసం సువణ్ణ సఙ్ఖలిక బన్ధనం పేసేత్వా చతున్నం బుద్ధానం అధిగత రూపదస్సనం కప్పాయుకం మహాకాళ నాగరాజానం ఆనయిత్వా సేతచ్ఛత్తస్స హేట్ఠా మహారహే పల్లఙ్కే నిసీదాపేత్వా అనేక సతవణ్ణేహి జలజ థలజ పుప్ఫేహి సువణ్ణపుప్ఫేహి చ పూజం కత్వా సబ్బాలఙ్కార పతిమణ్డితేహి చ సోళసహి నాటక సహస్సేహి సమన్తతో పరిక్ఖిపిత్వా అనన్తఞాణస్స తావ మే సద్ధమ్మవర చక్కవత్తినో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స రూపం ఇమేసం అక్ఖీనం ఆపాథం కరోహీతి నిబ్బత్తాసీతి అనుబ్యఞ్జన పతిమణ్డితం ద్వత్తింస మహా పురిస లక్ఖణ సస్సిరీకతాయ వికసిత కమలుప్పల పుణ్డరీక పతిమణ్డితమివ సలిలతలం తారాగణరంసిజాల విసరవిప్ఫుతసోభాసముజ్జలమివగగనతలం నీల-పీత-లోహితాది భేద విచిత్తవణ్ణరంసి వినద్ధ బ్యామప్పభా పరిక్ఖేప విలాసితాయ సఞ్ఝప్పభానురాగ ఇన్దధను విజ్జుల్లతా పరిక్ఖిత్తమివ కనకగిరి సిఖరం నానావిరాగ విమలకేతుమాలా సముజ్జలితచారుమత్థకసోభం నయనరసాయనమివ బ్రహ్మదేవ-మనుజ నాగ-యక్ఖ గణానం బుద్ధరూపం పస్సన్తో సత్తదివసం అక్ఖిపూజం నామ అకాసి

రాజా కిర అభిసేకం పాపుణిత్వా తీణియేవ సంవచ్ఛరాని బాహిరక పాసణ్డం పరిగణ్హి చతుత్థే సంవచ్ఛరే బుద్ధసాసనే పసీదినం బ్రాహ్మణ జాతియ పాసణ్డానఞ్చ పణ్డరఙ్గ పరిబ్బాజకానఞ్చ సట్ఠిసహస్సమత్తానం నిచ్చభత్తం పట్ఠపేసి.

అసోకో పితరా పవత్తితం దానం అత్తనో అన్తేపురే తథేవ దదమానో ఏకదివసం సీహపఞ్జరే ఠితో ఉపసమ పరిబాహిరేన ఆచారేన భుఞ్జమానే అసంయతిన్ద్రియే అవినీత ఇరియాపథే దిస్వా చిన్తేసి ఈదిసం దానం ఉపపరిక్ఖిత్వా యుత్తట్ఠానే దాతుం వట్టతితి ఏవం చిన్తేత్వా అమచ్చే ఆహ. గచ్ఛథ భణే అత్తనో అత్తనో సాధుసమ్మతే సమణ బ్రాహ్మణే అన్తేపురం అతిహరథ, దానం దస్సామాతి అమచ్చా సాధు దేవాతి రఞ్ఞో పటిస్సుత్వా తే తే పణ్డరఙ్గ పరిబ్బాజకాజీవక నిగణ్ఠాదయో ఆనేత్వా ఇమే మహారాజ అమ్హాకం అరహన్తోతి ఆహంసు.

అథ రాజా అన్తేపురే ఉచ్చావచాని ఆసనాని పఞ్ఞాపేత్వ ఆగచ్ఛన్తూతి వత్వా ఆగతాగతే ఆహ అత్తనో అత్తనో అనురూపే ఆసనే నిసీదథాతి ఏకచ్చే భద్దపీఠకే ఏకచ్చే ఫలకపీఠకేసే నిసీదింసు. తం దిస్వా రాజా నత్థి ఏతేసం అన్తోసారోతి ఞత్వా తేసం అనురూపం ఖాదనీయం భోజనీయం దత్వా ఉయ్యోజేసి.

ఏవం గచ్ఛన్తే కాలే ఏక దివసం సీహపఞ్జరే ఠితో అద్దస నిగ్రోధ సామణేరం రాజఙ్గణేన గచ్ఛన్తం దన్తం గుత్తం సన్తిన్ద్రియం ఇరియాపథ సమ్పన్నం. కో పనాయం నిగ్రోధో నామ, బిన్దుసార రఞ్ఞో జేట్ఠపుత్తస్స సుమనరాజ కుమారస్స పుత్తో. తత్రాయం అనుపుబ్బీ కథా-బిన్దుసార రఞ్ఞో కిర దుబ్బలకాలేయేవ అసోక కుమారో అత్తనా లద్ధం ఉజ్జేనిరజ్జం పహాయ ఆగన్త్వా సబ్బం నగరం అత్తనో హత్థగతం కత్వా సుమన రాజకుమారం అగ్గహేసి.

తం దివసమేవ సుమనస్స రాజకుమారస్స సుమనా నామ దేవీ పరిపుణ్ణగబ్భా అహోసి. సా అఞ్ఞాతకవేసేన నిక్ఖమిత్వా అవిదూరే అఞ్ఞతరం చణ్డాలగామం సన్ధాయ గచ్ఛన్తి, జేట్ఠక చణ్డాలస్స గేహతో అవిదూరే ఏకస్మిం నిగ్రోధ రుక్ఖే అధివత్థాయ దేవతాయ ఇతో సుమనేతి వదన్తియా సద్దం సుత్వా తస్సా సమీపం గతా దేవతా అత్తనో ఆనుభావేన ఏకం సాలం నిమ్మిణిత్వా ఏత్థ వసాహితి పదాసి. సా తం సాలం పావిసి. గతదివసేయేవ పుత్తం విజాయి.

సా తస్స నిగ్రోధ దేవతాయ పరిగ్గహితత్తా నిగ్రోధోత్వేవ నామం అకాసి. జేట్ఠక చణ్డాలో దట్ఠదివసతోప్పభూతి తం అత్తనో సామిధీతరం వియ మఞ్ఞమానో నిబద్ధం వట్టం పట్ఠపేసి. రాజధీతా తత్థ సత్త వస్సాని వసి. నిగ్రోధకుమారోపి సత్తవస్సికో జాతో తదా మహావరుణత్థేరో నామ ఏకో అరహా దారకస్స హేతుసమ్పదం దిస్వా విహరమానో సత్తవస్సికోదాని దారకో కాలో నం పబ్బాజేతున్తి చిన్తేత్వా రాజధీతయా ఆరోచాపేత్వా నిగ్రోధకుమారం పబ్బాజేసి. కుమారో ఖురగ్గేయేవ అరహత్తం పాపుణి. సో ఏకదివసం పాతోవ సరీరం పటిజగ్గిత్వా ఆచరియుపజ్ఝానం వత్తం కత్వా పత్తచీవరమాదాయ మాతుఉపాసికాయ గేహద్వారం గచ్ఛామీతి నిక్ఖమి మాతు నివేసనట్ఠానఞ్చస్స దక్ఖిణద్వారేన నగరం పవిసిత్వా నగరమజ్ఝేన గన్త్వా పాచీనద్వారేన నిక్ఖమిత్వా గన్తబ్బం హోతి తేన చ సమయేన అసోకో ధమ్మరాజా పాచీన దిసాభిముఖో సీహపఞ్జరే చఙ్కమతి.

తం ఖణంయేవ నిగ్రోధో సామణేరో రాజఙ్గణం పాపుణి సన్తిన్ద్రియో సన్తమానసో యుగమత్తం పేక్ఖమానో. తేన వుత్తం. ఏకదివసం సీహపఞ్జరే ఠితో అద్దస నిగ్రోధసామణేరం రాజఙ్గణేన గచ్ఛన్తం దన్తం గుత్తం సన్తిన్ద్రియం ఇరియాపథ సమ్పన్నన్తి. దిస్వా పనస్స ఏతదహోసి? అయం జనో సబ్బోపి విక్ఖిత్తచిత్తోహన్తమగపటిభాగో, అయమ్పన దారకో అవిక్ఖిత్తచిత్తో అతివియస్స ఆలోకిత విలోకితం సమ్మిఞ్జన పసారణఞ్చ సోభతి, అద్ధా ఏతస్స అబ్భన్తరే లోకుత్తరధమ్మో భవిస్సతీతి రఞ్ఞో

సహదస్సనేనేవ సామణేరే చిత్తం పసీది. పేమం సణ్ఠహి కస్మా? పుబ్బే కిర పుఞ్ఞ కరణకాలే ఏస రఞ్ఞో జేట్ఠభాతా వాణిజకో అహోసి.

అథ రాజా సఞ్జాతపేమో సబహుమానో సామణేరం పక్కోసథాతి అమచ్చే పేసేసి అతిచిరాయతీతి పున ద్వే తయో పేసేసి తురితం ఆగచ్ఛతూతి సామరణేరో అత్తనో పకతియా ఏవ అగమాసి రాజా పతిరూపాసనం ఇత్వా నిసీదథాతి ఆహ. ఇతో చితో చ ఓలోకేత్వా నత్థిదాని అఞ్ఞో భిక్ఖుతి సముస్సిత సేతచ్ఛత్తం రాజపల్లఙ్కం ఉపసఙ్కమిత్వా పత్తగహణత్థాయ రఞ్ఞో ఆకారం దస్సేసి. రాజా తం పల్లఙ్కం సమీపం గచ్ఛన్తం దిస్వా ఏవం చిన్తేసి. అజ్జేవదాని అయం సామణేరో ఇమస్స గేహస్స సామికో భవిస్సతి. సామణేరో రఞ్ఞో హత్థే పత్తం దత్వా పల్లఙ్కం అభిరుహిత్వా నిసీది.

రాజా అత్తనో అత్థాయ సమ్పాదితం సబ్బం యాగు-కజ్జక భత్త వికతిం ఉపనామేసి. సామణేరో అత్తనో యాపనమత్తమేవ సమ్పటిచ్ఛి. భత్తకిచ్చావసానే రాజా ఆహ సత్థారా తుమ్హాకం దిన్నోవాదం జానాథాతి జానమి మహారాజ ఏకదేసేనాతి. తాత, మయ్హమ్పి నం కథేహీతి సాధు మహారాజాతి రఞ్ఞో అనురూపం ధమ్మపదే అప్పమాద వగ్గం అనుమోదనత్థాయ అభాసి.

రాజా పన అప్పమాదో అమతపదం, పమాదో మచ్చునో పదన్తి సుత్వా చ, అఞ్ఞాతం తాత పరియోసాపేహీతి ఆహ అనుమోదనావసానే ద్వత్తింస ధురభత్తాని లభిత్వా పున దివసే ద్వత్తింస భిక్ఖు గహేత్వా రాజన్తేపురం పవిసిత్వా భత్తకిచ్చమకాసి రాజా అఞ్ఞేపి ద్వత్తింస భిక్ఖు తుమ్హేహి సద్ధింయేవ భిక్ఖం గణ్హన్తూతి ఏతేనేవ ఉపాయేన దివసే దివసే వడ్ఢాపేన్తే సట్ఠి సహస్సానం బ్రాహ్మణ పరిబ్బాజకానం భత్తం ఉపచ్ఛిణ్దిత్వా అన్తో నివేసనే సట్ఠిసహస్సానం భిక్ఖునం నిచ్చభత్తం పట్ఠపేసి, నిగ్రోధత్థేర గతేనేవ పసాదేన, నిగ్రోధత్థేరోపి రాజానం సపరిసం తీసు సరణేసు పఞ్చసు చ సీలేసు పతిట్ఠాపేత్వా బుద్ధసాసనే పోథుజ్జనికేన పసాదేన అచలప్పసాదం కత్వా పతిట్ఠాపేసి.

పున రాజ అసోకారామం నామ మహావిహారం కారపేత్వా సట్ఠిసహస్సానం భిక్ఖూనం భత్తం పట్ఠపేసి. సకలజమ్బుదీపే చతురాసీతియా నగరసహస్సేసు చతురాసీతి విహారసహస్సాని కారాపేసి. చతురాసీతి చేతియసహస్స పతిమణ్డితాని ధమ్మేనేవ నో అధమ్మేన, ఏకదివసం కిర రాజా అసోకారామే మహాదానం దత్వా సట్ఠిసహస్స సఙ్ఘస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స మజ్ఝే నిసజ్జ సఙ్ఘం చతూహి పచ్చయేహి పవారేత్వా ఇమం పఞ్హం పుచ్ఛి భన్తే భగవతో దేసిత ధమ్మో నామ కిత్తకో హోతీతి. మహారాజ నవ అఙ్గాని, ఖణ్డతో చతురాసీతి ధమ్మక్ఖణ్ధ సహస్సానీతి.

రాజా ధమ్మే పసీదిత్వా ఏకేకం ధమ్మక్ఖణ్ధం ఏకేకేన విహారేన పూజేస్సామీతి ఏకదివసమేవ ఛన్నవుతి కోటిధనం విస్సజ్జేత్వా అమచ్చే ఆణాపేసి. ఏథ భణే ఏకేకస్మిం నగరే ఏకమేకం విహారం కారేన్తా చతురాసీతియా నగరసహస్సేసు చతురాసీతి విహారసహస్సాని కారాపేథాతి సయఞ్చ అసోకారామే అసోక మహావిహారత్థాయ కమ్మం పట్ఠపేసి.

సఙ్ఘో ఇన్దగుత్తత్థేరం నామ మహిద్ధియం మహానుభావం ఖీణాసవం నవకమ్మాధిట్ఠాయకం అదాసి. థేరో యం యం న నిట్ఠాతి తం తం అత్తనో ఆనుభావేన నిట్ఠాపేసి. ఏవం తీహి సంవచ్ఛరేహి విహారకమ్మం నిట్ఠాపేసి. ఏకదివసమేవ సబ్బనగరేహి పణ్ణాని ఆగమింసు అమచ్చా రఞ్ఞో ఆరోచేసుం. నిట్ఠితాని దేవ చతురాసీతి విహారసహస్సానీతి అథ రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా భన్తే మయా చతురాసీతి విహారసహస్సాని కారితాని ధాతుయోకుతో లభిస్సామీతి పుచ పుచ్ఛి.

మహారాజ ధాతునిధానం నామ అత్థీతి సుణోమ. న పన పఞ్ఞాయతి అసుకట్ఠానేతి రాజా రాజగహే చేతియం భిన్దాపేత్వా ధాతుం అపస్సన్తో పటిపాకతియం కారేత్వా భిక్ఖు-భిక్ఖునియో-ఉపాసక-ఉపాసికాయోతి చతస్సో పరిసా గహేత్వా వేసాలిం గతో. తత్రాపి అలభిత్వా కపిళవత్థుం, తత్రాపి అలభిత్వా రామగామం గతో, రామగామే నాగా చేతియం భిన్దితుం న అదంసు. చేతియే నిపతిత కుద్దాలో ఖణ్డాఖణ్డం హోతి ఏవం తత్రాపి అలభిత్వా అల్లకప్పం-పావం-కుసినారన్తి సబ్బత్థ చేతియాతి భిన్దిత్వా ధాతుం అలభిత్వా పటిపాకతికాని కత్వా రాజగహం గన్త్వా చతస్సో పరిసా సన్నిపాతేత్వా అత్థి కేనచి సుతపుబ్బం అసుకట్ఠానే నామ ధాతు నిధానన్తి పుచ్ఛి.

తత్థేకో విసంవస్స సతికో థేరో అసుకట్ఠానే ధాతునిధానన్తి న జానామి. మయ్హం పన పితామహత్థేరో మయి సత్తవస్సికకాలే మాలాచఙ్గోటకం గాహాపేత్వా ఏహి సామణేర, అసుక గచ్ఛన్తరే పాసానథూపో అత్థి, తత్థ గచ్ఛామాతి గన్త్వా పూజేత్వా ఇమం ఠానం ఉపధారేతుం వట్టతి సామణేరోతి ఆహ. అహం ఏత్తకమేవ జానామి మహారాజాతి ఆహ.

రాజా ఏతదేవ ఠానన్తి వత్వా గచ్ఛే హరాపేత్వా పాసాణథూపం పంసుఞ్చ అపనేత్వా హేట్ఠా సుధాభూమిం అద్దస. తతో సుధఞ్చ ఇట్ఠకాయో చ హరాపేత్వా అనుపుబ్బేన పరివేణా ఓరుయ్హ సత్త రతనవాలికం అసీతి హత్థాని చ కట్ఠరూపాని సమ్పరివత్తన్తాని అద్దస. సో యక్ఖ దాసకే పక్కోసాపేత్వా బలికమ్మం కారేత్వాపి నేవ అన్తం న కోటిం పస్సన్తో దేవతా నమస్సమానో అహం ఇమా ధాతుయో గహేత్వా చతురాసీతియా విహారసహస్సేసు నిదహిత్వా సక్కారం కరోమి మా దేవతా అన్తరాయం కరేన్తూతి ఆహ.

సక్కో దేవరాజా చారికం చరన్తో తం దిస్వా విస్సకమ్మం ఆమన్తేత్వా ఆహ. తాత, అసోకో ధమ్మరాజా ధాతుయో నీహరిస్సామీతి పరివేణం ఓతిణ్ణో, గన్త్వా కట్ఠరూపాని హారేహీతి సో పఞ్చచూళగామ దారకవేసేనాగన్త్వా రఞ్ఞో పురతో ధనుకహత్థో ఠత్వా హారేమి మహారాజాతి ఆహ. హర తాతాతి. సరం గహేత్వా సన్ధిమ్హియేవ విజ్ఝి, సబ్బం విప్పకిరీయిత్థ.

అథ రాజా ఆవిఞ్జనే బద్ధ కుఞ్చిక ముద్దికం గణ్హి, మణిక్ఖన్ధం పస్సి, అనాగతే దళిద్దరాజానో ఇమం మణిం గహేత్వా ధాతూనం సక్కారం కరోన్తూతి పన అక్ఖరాని దిస్వా కుజ్ఝిత్వా మాదిసం నామ రాజానం దళిద్దరాజాతి వత్తు యుత్తన్తి పునప్పున ఘటేత్వా ద్వారం వివరిత్వా అన్తోగేహం పవిట్ఠో. అట్ఠారస వస్సాధికానం ద్విన్నం వస్ససతానం ఉపరి ఆరోపితదీపా తథేవ పజ్జలన్తి నీలుప్పల పుప్ఫాని తం ఖణం ఆహరిత్వా ఆరోపితాని వియ, పుప్ఫసన్థరో తం ఖణం సన్థతో వియ, గన్ధా తం ముహుత్తం పింసిత్వా ఠపితా వియ.

రాజా సువణ్ణపట్టం గహేత్వా అనాగతే పియదాసోనామ కుమారో ఛత్తం ఉస్సాపేత్వా అసోకో నామ ధమ్మరాజా భవిస్సతి సో ఇమా ధాతుయో గహేత్వా విత్థారికా కరిస్సతీతి వాచేత్వా దిట్ఠోహం అయ్యేన మహాకస్సపత్థేరేనాతి వత్వా వామహత్థం ఆభుజిత్వా దక్ఖిణహత్థేన అప్పోఠేసి.

సో తస్మిం ఠానే పరిచరణక ధాతుమత్తకమేవ ఠపేత్వా సేసధాతుయో సబ్బా గహేత్వా ధాతుఘరం పుబ్బే పిహితనయేనేవ పిదహిత్వా సబ్బం యథా పకతియావ కారేత్వా ఉపరి పాసాణచేతియం పతిట్ఠాపేత్వా చతురాసీతియా విహారసహస్సేసుధాతుయో పతిట్ఠాపేసి ఏవం జమ్బుదీపతలే అసోకో ధమ్మరాజా చతురాసితి చేతియ సహస్సాని కారాపేసి.

సబ్బే ధూపా సబ్బలోకేకదీపా సబ్బేసం యే సగ్గమోక్ఖావహా చ, హిత్వా సబ్బం కిచ్చమఞ్ఞం జనేన వణ్దయ్యా తే సబ్బథా సబ్బకాలన్తి.

చతురాసీతి సహస్స థూపకథా

౧౨. ఏవం అసోకో ధమ్మరాజా చతురాసీతి విహారసహస్సమహం కత్వా మహాథేరో వన్దిత్వా పుచ్ఛి దాయాదోమ్హి భన్తే బుద్ధసాసనే'తి. కిస్స దాయాదో త్వం మహారాజ, బాహిరకో త్వం సాసనస్సాతి. భన్తే ఛన్నవుతికోటిధనం విస్సజ్జేత్వా చతురాసీతి విహారసహస్సాని సచేతియాని కారాపేత్వా అహం న దాయాదో, అఞ్ఞో కో దాయాదోతి, పచ్చయ దాయకో నామ త్వం మహారాజ, యో పన అత్తనో పుత్తఞ్చ ధీతరఞ్చ పబ్బాజేతి, అయం సాసనే దాయాదో నామాతి.

ఏవం వుత్తే అసోకో రాజా సాసనే దాయాదభావం పత్థయమానో అవిదూరే ఠితం మహిన్దకుమారం దిస్వా సక్ఖిస్ససిత్వం తాత పబ్బజితున్తి ఆహ. కుమారో పకతియా పబ్బజితుకామో రఞ్ఞో వచనం సుత్వా అతివియ పామొజ్జజాతో పబ్బామి దేవ, మం పబ్బాజేత్వా సాసనే దాయాదో హోథాతి ఆహ తేన చ సమయేన రాజధీతా సఙ్ఘమిత్తాపి తస్మిం ఠానే ఠితా హోతి తం దిస్వా ఆహ-'త్వమ్పి అమ్మ పబ్బజితుం సక్ఖిస్ససీ'తి, సాధు తాతాతి సమ్పటిచ్ఛి. రాజా పుత్త న మనం లభిత్వా పహట్ఠచిత్తో భిక్ఖుసఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా భన్తే ఇమే దారకే పబ్బాజేత్వా మం సాసనే దాయాదం కరోథాతి సఙ్ఘో రఞ్ఞో వచనం సమ్పటిచ్ఛిత్వా కుమారం మొగ్గలిపుత్త తిస్సత్థేరేన ఉపజ్ఝాయేన మహాదేవత్థేరేన చ ఆచరియేన పబ్బజ్జాపేసి. మజ్ఝన్తికత్థేరేన ఆచరియేన ఉపసమ్పాదేసి ఉపసమ్పదామాలకేయేవ సహపటిసమ్భిదాహి అరహత్తం పాపుణి.

సఙ్ఘమిత్తాయపి రాజధీతాయ ఆచరియా ఆయుపాలత్థేరి నామ, ఉపజ్ఝాయా పన ధమ్మపాలత్థేరీ నామ అహోసి. అథ మహిన్దత్థేరో ఉపసమ్పన్న కాలతోప్పభూతి అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్సేవ సన్తికే ధమ్మఞ్చ వినయఞ్చ పరియాపుణన్తో ద్వేపి సఙ్గీతియో ఆరుళ్హం తిపిటక సఙ్గహీతం సాట్ఠకథం థేరవాదం తిణ్ణం వస్సానం అబ్భన్తరే ఉగ్గహేత్వా అత్తనో ఉపజ్ఝాయస్స అన్తేవాసికానం సహస్సమత్తానం భిక్ఖూనం పామోక్ఖం అహోసి.

తేన ఖో పన సమయేన మొగ్గలిపుత్తతిస్సత్థేరో కత్థ ను ఖో అనాగతే సాసనం సుప్పతిట్ఠితం గవేయ్యాతి ఉపపరిక్ఖన్తో పచ్చన్తిమేసు జనపదేసు సుప్పతిట్ఠితం భవిస్సతీతి ఞత్వా తేసం తేసం భిక్ఖూనం భారం కత్వా తే తే భిక్ఖు తత్థ తత్థ పేసేసి.

మజ్ఝన్తికత్థేరం కస్మీర గన్ధార రట్ఠంపేసేసి త్వం ఏతం రట్ఠం గన్త్వా తత్థ సాసనం పతిట్ఠాపేహీతి మహాదేవత్థేరం తథేవ వత్వా మహింసకమణ్డలం పేసేసి. రక్ఖితత్థేరంవనవాసీం, యోనకధమ్మరక్ఖితత్థేరం అపరన్తకం, మహాధమ్మరక్ఖితత్థేరం మహారట్ఠం మహారక్ఖితత్థేరం యోనక లోకం. మజ్ఝిమత్థేరం హిమవన్తదేస భాగం, సోణత్థేరం-ఉత్తరత్థేరఞ్చ సువణ్ణభూమిం. అత్తనో సద్ధివిహారికం మహిన్దత్థేరం ఇట్టియత్థేరేన ఉత్తియత్థేరేన భద్దసాలత్థేరేన సమ్బలత్థేరేన చ సద్ధిం తమ్బపణ్ణిదీపం గన్త్వా ఏత్థ సాసనం పతిట్ఠాపేథాతి. సబ్బేపి తం తం దిసాభాగం గచ్ఛన్తా అత్తపఞ్చమా అగమింసు సబ్బేపి థేరా గతగతట్ఠానే మనుస్సే పసాదేత్వా సాసనం పతిట్ఠాపేసుం.

మహిన్దత్థేరో పన తమ్బపణ్ణిదీపం గన్త్వా సాసనం పతిట్ఠాపేహీతి ఉపజ్ఝాయేన భిక్ఖుసఙ్ఘేన చ అజ్ఝిట్ఠో కాలో ను ఖో మే తమ్బపణ్ణిదీపం గన్తుం నోతి ఉపధారేన్తో ముటసీవరఞ్ఞో మహల్లకభావం చిన్తేసి. అయం మహారాజా మహల్లకో, న సక్కా ఇమం గణ్హిత్వా సాసనం పగ్గహేతుం, ఇదాని పనస్స పుత్తో దేవానమ్పియతిస్సో రజ్జం కారేస్సతి. తం గణ్హిత్వా సక్కా భవిస్సతి సాసనం పగ్గహేతుం, హన్ద యావ సో సమయో ఆగచ్ఛతి తావ ఞాతకే ఓలోకేమ, పున'దాని ఇమం జనపదం ఆగచ్ఛేయ్యామ వా న వాతి.

సో ఏవం చిన్తేత్వా ఉపజ్ఝాయఞ్చ భిక్ఖుసఙ్ఘఞ్చ వన్దిత్వా అసోకారామతో నిక్ఖమ్మ తేహి ఇట్టియాదీహి చతూహి థేరేహి సఙ్ఘమిత్తాయ పుత్తేన సుమనసామణేరేన భణ్డుకేనక చ ఉపాసకేన సద్ధిం రాజగహనగర ఉపవత్తకే దక్ఖిణ గిరిజనపదే చారికం చరమానో ఞాతకే ఓలోకేన్తో ఛ మాసే అతిక్కామేసి అథానుపుబ్బేన మాతునివేసనట్ఠానం వేటిస నగరం నామ సమ్పత్తో సమ్పత్తఞ్చ పన థేరం దిస్వా థేరమాతా దేవీ పాదే సిరసా వన్దిత్వా భిక్ఖం దత్వా థేరం అత్తనా కతం వేటిసగిరి విహారం నామ ఆరోపేసి.

థేరో తస్మిం విహారే నిసన్నో చిన్తేసి అమ్హాకం ఇధ కత్తబ్బ కిచ్చం నిట్ఠితం. సమయో ను ఖో ఇదాని లఙ్కాదిపం గన్తున్తి. తతో చిన్తేసి-అనుభవతు తావ మే పితరా పేసితం అభిసేకం దేవానమ్పియతిస్సో రతనత్తయగుణఞ్చ సుణాతు, ఛణత్థఞ్చ నగరతో నిక్ఖమిత్వా మిస్సకపబ్బతం అభిరూహతు తదా తం తత్థ దక్ఖిస్సామాతి. అథాపరం ఏకమాసం తత్థేవ వాసం కప్పేసి.

మాసాతిక్కమే సక్కోదేవానమిన్దో మహిణ్డత్థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏతదవోచ.' కాలకతో భన్తే ముటసీవరాజా, ఇదాని దేవానమ్పియతిస్స రాజా రజ్జం కారేతి. సమ్మాసమ్బుద్ధేన చ తుమ్హే వ్యాకతా అనాగతే మహిణ్డో నామ భిక్ఖు తమ్బపణ్ణిదీపం పసాదేస్సతీ'తి. తస్మా తిహ వో భన్తే కాలో దీపవరం గమనాయ, అహమ్పి వో సహాయో భవిస్సామీ.

థేరో తస్స వచనం సమ్పటిచ్ఛిత్వాఅత్తసత్తమో వేటిస పబ్బతవిహారా వేహాసం ఉప్పతిత్వ అనురాధపురస్స పురత్థిమాయ దిసాయ మిస్సకపబ్బతే పతిట్ఠహి యం ఏతరహి చేతియపబ్బతోతిపి సఞ్జానన్తి తస్సమిం దివసే తమ్బపణ్ణిదిపే జేట్ఠమూల నక్ఖత్తం నామ హోతి రాజా నక్ఖత్తం ఘోసాపేత్వా ఛణం కరోథాతి అమచ్చే ఆణాపేత్వా చత్తాలీస పురిస సహస్సపరివారో నగరమ్హా నిక్ఖమిత్వా యేన మిస్సకపబ్బతో తేన పాయాసి మిగవం కీళితుకామో అథ తస్మిం పబ్బతే అధివత్థా దేవతా రఞ్ఞో థేరే దస్సేస్సామీతి రోహిత మిగరూపం గహేత్వా అవిదూరే తిణపణ్ణాని ఖాదమానా వియ చరతి.

రాజా దిస్వా అయుత్తం దాని పమత్తం విజ్ఝితున్తి జీయం పోఠేసి. మగో అమ్బత్థలమగ్గం గహేత్వా పలాయితుం ఆరభి రాజాపి పిట్ఠితో పిట్ఠితో అనుబన్ధన్తో అమ్బత్థలమేవ ఆరుహి. మిగో థేరానం అవిదూరే అన్తరధాయి.

మహిణ్డత్థేరో రాజానం అవిదూరే ఆగచ్ఛన్తం'మమంయేవ రాజా పస్సతు, మా ఇతరే'తి అధిట్ఠహిత్వా'తిస్స! తిస్స! ఇతో ఏహీ'తి ఆహ. రాజా సుత్వా చిన్తేసి-ఇమస్మిం తమ్బపణ్ణిదీపే జాతో మం తిస్సోతి నామం గహేత్వా ఆలపితుం సమత్థో నామ నత్థి. అయమ్పన ఛిన్నభిన్నపటధరో భణ్డుకాసావ వసనో మం నామేన ఆలపతి, కో ను ఖో అయం భవిస్సతి మనుస్సో వా అమనుస్సో వాతి. థేరో ఆహ.

సమణా మయం మహారాజ - ధమ్మరాజస్స సావకా,
తవేవ అనుకమ్పాయ - జమ్బుదీపా ఇధాగతాతి;

తేన సమయేన దేవానమ్పియతిస్స రాజా చ అసోకధమ్మరాజా చ అదిట్ఠ సహాయకా హోన్తి. దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో చ పుఞ్ఞానుభావేన ఛాతపబ్బతపాదే ఏకస్మిం వేళుగుమ్బే తిస్సో వేళుయట్ఠియో నిబ్బత్తింసు ఏకా లతాయట్ఠి నామ, ఏకా పుప్ఫయట్ఠి నామ ఏకా సకుణయట్ఠి నామ. తాసు లతాయట్ఠి సయం రజతవణ్ణా హోతి తం అలఙ్కరిత్వా ఉప్పన్నలతా కఞ్చన వణ్ణా ఖాయతి పుప్ఫయట్ఠియం పన నీల-పీత-లోహిత-ఓదాత-కాళవణ్ణాని పుప్ఫాని సుచిభత్తవణ్ణ పత్త కిఞ్జక్ఖా

హుత్వా ఖాయన్తి సకుణయట్ఠియం హంసకుక్కుట-జీవంజీవకాదయో సకుణా నానాప్పకారాని చ చతుప్పదాని సజీవాని వియ ఖాయన్తి సముద్దతోపిస్స ముత్తా-మణి-వేళురియాది అనేకవిహితం రతనం ఉప్పజ్జి.

తమ్బపణ్ణియం పన అట్ఠముత్తం ఉప్పజ్జింసు-భయముత్తా గజముత్తా రథముత్తా ఆమలకముత్తా చలయముత్తా అఙ్గులీవేఠకముత్తా కకుధఫలముత్తా పాకతికముత్తాతి సో తా చ యట్ఠియో తా చ ముత్తాయో అఞ్ఞఞ్చ బహుం రతనం అసోకస్స ధమ్మరఞ్ఞో పణ్ణాకారత్థాయ పేసేసి. అసోకోపి పసీదిత్వా పఞ్చ రాజకకుధభణ్డానిచేవ అఞ్ఞే చ అభిసేకత్థాయ బహూపణ్ణాకారే పహిణి. న కేవలఞ్చ ఏతం ఆమిస పణ్ణాకారం, ఇమం కిర ధమ్మ పణ్ణాకారమ్పి పేసేసి.

"అహం బుద్ధఞ్చ ధమ్మఞ్చ-సఙ్ఘఞ్చ సరణం గతో,
ఉపాసకత్తం వేదేసిం-సక్యపుత్తస్స సాసనే,
ఇమేసు తీసు వత్థూసు-ఉన్నమేసు నరుత్తమ,
చిత్తం పసాదయిత్వాన-సద్ధాయ సరణం వజా'తి;"

రాజా అవిరసుతం సాసనపవత్తిం అనుస్సరమానో థేరస్స తం "సమణామయం మహారాజ ధమ్మరాజస్స సావకా"తి వచనం సుత్వా అయ్యా ను ఖో ఆగతాతి తావదేవ ఆవుధం నిక్ఖిపిత్వా ఏకమన్తం నిసీది సమ్మోదనీయం కథం కథయమానో, సమ్మోదనీయకథం కురుమానేయేవ తస్మిం తానిపి చత్తాలీస పురిససహస్సాని ఆగన్త్వా తం పరివారేసుం. తదా థేరో ఇతరేపి జనే దస్సేసి.

రాజా దిస్వా ఇమే కదా ఆగతాతి పుచ్ఛి మయా సద్ధింయేవ మహా రాజాతి. ఇదాని పన జమ్బుదీపే అఞ్ఞేపి ఏవరూపా సమణా సన్తీతి. మహారాజ ఏతరహి జమ్బుదీపో కాసావ పజ్జోతో ఇసివాతపరివాతో, తస్మిం-

"తే విజ్జా ఇద్ధిపత్తా చ చేతోపరియాయ కోవిదా,
ఖీణాసావ అరహన్తో-బహూ బుద్ధస్స సావకాతి";

అథ రాజా భన్తే స్వే రథం పేసేస్సామి. తం అభిరూహిత్వా ఆగచ్ఛేయ్యాథాతి వత్వా పక్కామి థేరో అచిరపక్కన్తస్స రఞ్ఞో సుమణసామణేరం ఆమన్తేసి ఏహి త్వం సుమన ధమ్మసవనకాలం ఘోసేహీతి సామణేరో అభిఞ్ఞాపాదకం చతుత్థజ్ఝానం సమాపజ్జిత్వా వుట్ఠాయ అధిట్ఠహిత్వా సమాహితేన చిత్తేన సకలతమ్బపణ్ణిదీపం సావేన్తో ధమ్మసవనకాలం ఘోసేసి.

సామణేరస్స సద్దం సుత్వా భుమ్మా దేవతా సద్దమనుస్సావేసు, ఏతేనుపాయేన యావ బ్రహ్మలోకా సద్దో అబ్భుగ్గఞ్ఛి. తేన సద్దేన మహాదేవతా సన్నిపాతో అహోసి థేరో మహన్తం దేవతా సన్తిపాతం దిస్వా సమచిత్తసుత్తన్తం కథేసి. కథా పరియోసానే అసఙ్ఖ్యేయ్యానం దేవానం ధమ్మాభిసమయో అహోసి. బహూ నాగ సుపణ్ణా చ సరణేసు పతిట్ఠహింసు. అథ తస్సా రత్తియా అచ్చయేన రాజా థేరానం రథం పేసేసి. థేరా న మయం రథం ఆరుహామ. గచ్ఛ త్వం, పచ్ఛా మయం ఆగచ్ఛిస్సామాతి వత్వా వేహాసం అబ్భుగ్గన్త్వా అనురాధపురస్స పచ్ఛిమదిసాయ పఠమక చేతియట్ఠానే ఓతరింసు.

రాజాపి సారథిం పేసేత్వా అన్తో నివేసనే మణ్డపం పటియాదేత్వా చిన్తేసి' నిసీదిస్సన్తి ను ఖో అయ్యా ఆసనే న నిసీదిస్సన్తీ"తి. తస్సేవం చిన్తయన్తస్సేవ సారథి నగరద్వారం పత్వా అద్దస థేరే పఠమతరం ఆగన్త్వా కాయబన్ధనం బన్ధిత్వా

చీవరం పారుపన్తే, దిస్వా అతివియ పసన్నమానసో హుత్వా ఆగన్త్వా రఞ్ఞో ఆరోచేసి ఆగతా దేవ థేరాతి.

రాజా రథం ఆరుళ్హాతి పుచ్ఛి న ఆరూళ్హా దేవ, అపి చ పచ్ఛతో నిక్ఖమిత్వా పఠమతరం ఆగన్త్వా పాచీనద్వారే ఠితాతి. రాజా రథం న ఆరుభింసూతీ సుత్వా తేన హి భణే భుమ్మత్థరణ సఙ్ఖేపేన ఆసనాని పఞ్ఞాపేథాతి వత్వా పటిపథా ఆగమాసి అమచ్చా పథవియం తట్టికం పఞ్ఞాపేత్వా ఉపరి కోజవకాదీని విచిత్తత్థరణాని పఞ్ఞాపేసుం రాజాపి గన్త్వా థేరే వన్దిత్వా మహిన్దత్థేరస్స హత్థతో పత్తం గహేత్వా మహతియా పూజాయ చ సక్కారేన చ థేరే పణీతేన ఖాదనీయేన భోజనీయేన సహత్థా సన్తప్పేత్వా అనులాదేవీ పముఖా పఞ్చ ఇత్థిసతాని థేరానం అభివాదనం పూజాసక్కారఞ్చ కారోనతూతి పక్కోసాపేత్వా ఏకమన్తం నిసీది. థేరో రఞ్ఞో సపరిజనస్స ధమ్మరతనవస్సం వస్సేన్తో పేతవత్థుం-విమానవత్థుం-సచ్చసంయుత్తఞ్చ కథేసి. తం సుత్వా తానిపి పఞ్చ ఇత్థిసతాని సోతాపత్తిఫలం సచ్ఛికరింసు.

తదా నాగరా థేరానం గుణే సుత్వా థేరే దట్ఠుం న లభామాతి ఉపక్కోసన్తి అథ రాజా ఇధ ఓకాసో నత్థీతి చిన్తేత్వా,'గచ్ఛథ భణే హత్థిసాలం పటిజగ్గిత్వా వాలుకం ఓకిరిత్వా పఞ్చవణ్ణాని పుప్ఫాని వికిరిత్వా వితానం బన్ధిత్వా మఙ్గల హత్థిట్ఠానే థేరానం ఆసనాని పఞ్ఞాపేథా'తి ఆహ, అమచ్చా తథా అకంసు.

థేరో తత్థ గన్త్వా నిసీదిత్వా దేవదూతసుత్తన్తం కథేసి కథా పరియోసానే పాణసహస్సం సోతాపత్తిఫలే పతిట్ఠహి తథా హత్థిసాలా సమ్బాధాతి దక్ఖిణద్వారే నన్దనుయ్యానే ఆసనం పఞ్ఞాపేసుం. థేరో తత్థ నిసీదిత్వా ఆసివిసోపమ సుత్తన్తం కథేసి. తమ్పి సుత్వా పాణసహస్సం సోతాపత్తిఫలం పటిలభి ఏవం ఆగతదివసతో దుతియదివసే అడ్ఢతేయ్యానం పాణసహస్సానం ధమ్మాభిసమయో అహోసి.

థేరస్స నన్దనవనే ఆగతాగతాహి కులిత్థీహి కులసుణ్హాహి కులకుమారీహి సద్ధి సమోదమానస్సేవ సాయణ్హసమయో జాతో, థేరో కాలం సల్లక్ఖేత్వా గచ్ఛామి'దాని మిస్సక పబ్బతన్తి ఉట్ఠహి. అమచ్చా మహామేఘవనుయ్యానే థేరే వాసేసుం రాజాపి ఖో తస్సా రత్తియా అచ్చయేన థేరస్స సమీపం గన్త్వా సుఖసయితభావం పుచ్ఛిత్వా కప్పతి భన్తే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స ఆరామోతి పుచ్ఛి. థేరో కప్పతి మహారాజాతి ఆహ.

రాజా తుట్ఠో సువణ్ణ భింకారం గహేత్వా థేరస్స హత్థే ఉదకం పాతేత్వా మహామేఘవనుయ్యానం అదాసి థేరో పునదివసేపి రాజగేహేయేవ భుఞ్జిత్వా నన్దనవనే అనమతగ్గియాని కథేసి. పున దివసే అగ్గిక్ఖన్ధోపమ సుత్తన్తం కథేసి. ఏతేనేవ ఉపాయేన సత్త దివసాని కథేసి అడ్ఢ నచమానం పాణసహస్సానం ధమ్మాభిసమయో అహోసి. సత్తమే దివసే పన థేరో అన్తోపురే రఞ్ఞో అప్పమాద సుత్తన్తం కథయిత్వా చేతియగిరిమేవ అగమాసి.

అథ ఖో రాజా థేరో ఆయాచితో సయమేవాగతో, తస్మా తస్స అనాపుచ్ఛా గమనమ్పి భవేయ్యాతి చిన్తేత్వా రథం అభిరూహిత్వా, చేతియగిరిం అగమాసి మహతా రాజానుభావేన గన్త్వా థేరానం సన్తికం ఉపసఙ్కమన్తో అతివియ కిలన్తరూపో హుత్వా ఉపసఙ్కమి. తతో నం థేరో ఆహ కస్మా త్వం మహారాజ ఏవం కిలమ మానో ఆగతోతి. తుమ్హే మమ గాళ్హం ఓవాదం దత్వా ఇదాని గన్తుకామా నుఖోతి జాననత్థం భన్తేతి. న మయం మహారాజ గన్తుకామా, అపి చ వస్సుపనాయిక కాలోనమాయం సమణేన నామ వస్సుపనాయికం ఠానం ఞాతుం వట్టతీతి. రాజాపి ఖో తంఖణంయేవ కరణ్డక చేతియఙ్గణం పరిక్ఖిపిత్వా అట్ఠసట్ఠియా లేణేసు కమ్మం పట్ఠపేత్వా నగరమేవ అగమాసి.

తేపి థేరో మహాజనం ఓవదమానా చేతియగిరిమ్హి వస్సం వసింసు. అథాయస్మా మహామహిన్దో వుత్థవస్సో పవారేత్వా కత్తికపుణ్ణమాయం ఉపోసథదివసే రాజానం ఏతదవోచ చిరదిట్ఠో నో మహారాజ సమ్మాసమ్బుద్ధో అభివాదన పచ్చుపట్ఠాన అఞ్జలి కమ్మ సామీచి కమ్మ కరణట్ఠానం నత్థి, తేనమ్హం ఉక్కణ్ఠితాతి తను భన్తే తుమ్హే అవోచుత్థ పరినిబ్బుతో సమ్మాసమ్బుద్ధోతి కిఞ్చాపి మహారాజ పరినిబ్బుతో, అథస్స సరీరధాతుయో తిట్ఠన్తీతి. అఞ్ఞా తమ్భన్తే థూపం పతిట్ఠాపేమి భూమిభాగం విచినథాతి. అపి చ ధాతుయో కుతో లచ్ఛామీతి సుమనేన సద్ధిం మన్తేహి మహారాజాతి రాజా సుమనం ఉపసఙ్కమిత్వా పుచ్ఛి'కుతోదాని భన్తేధాతుయో లచ్ఛామా'తి సుమనో ఆహ-అప్పోస్సుక్కో త్వం మహారాజ, వీథియో సోధాపేత్వా ధజ పతాక పుణ్ణఘటాదీహి అలఙ్కారాపేత్వా సపరిజ్జనో ఉపోసథం సమాదియిత్వా సబ్బతాలావచరే ఉపట్ఠపేత్వా మఙ్గలహత్థిం సబ్బాలఙ్కారేహి పతిమణ్డితం కారేత్వా ఉపరి వస్స సేతచ్ఛత్తం ఉస్సాపేత్వా సాయణ్హసమయే మహానాగవనుయ్యానాభిముఖో యా హి అద్ధా తస్మిం ఠానే ధాతుయో లచ్ఛసితి, రాజా సాధూతి సమ్పటిచ్ఛి. థేరో చేతియగిరిమేవ అగమింసు.

తత్రాయస్మా మహిన్దత్థేరో సుమన సామణేరమాహ- గచ్ఛ త్వం సామణేర జమ్బుదీపే అయ్యకం అసోకధమ్మరాజానం ఉపసఙ్కమిత్వా మమ వచనేన ఏవం వదేహి'సహాయో తే మహారాజ దేవానమ్పియ తిస్సో బుద్ధసాసనే పసన్నో థూపం పతిట్ఠాపేతుకామో తుమ్హాకం కిర హత్థే భగవతో పరిభుత్తపత్తో చేవధాతు చ అత్థి, తమ్మే దేథా'తి తం గహేత్వా సక్కం దేవరాజానం ఉపసఙ్కమిత్వా తుమ్హాకం కిర మహారాజ హత్థే ద్వే ధాతుయో అత్థి దక్ఖిణదాఠా చ దక్ఖిణక్ఖకఞ్చ, తతోతుమ్హే దక్ఖిణదాఠంపూజేథ, దక్ఖిణక్ఖకం పన మయ్హం దేథాతి, ఏవఞ్చ నం వదేహి కస్మా త్వం మహారాజ అమ్హే తమ్బపణ్ణిదీపం పహిణిత్వా పమజ్జిత్థాతి.

సాధు భన్తేతి ఖో సుమనో థేరస్స వచనం సమ్పటిచ్ఛిత్వా తావదేవ పత్తచీవరమాదాయ వేహాసమబ్భుగ్గన్త్వా పాటలిపుత్తద్వారే ఓరుయ్హ రఞ్ఞో సన్తికం గన్త్వా తమత్థం ఆరోచేసి రాజా తుట్ఠో సామణేరస్స హత్థతో పత్తం గహేత్వా భోజేత్వా భగవతో పత్తం గన్ధేహి ఉబ్బట్టేత్వా వరముత్తసదిసానం ధాతూనం పూరేత్వా అదాసి.

సో తుం గహేత్వా సక్కం దేవరాజానం ఉపసఙ్కమి సక్కో దేవారాజా సామణేరం దిస్వా కిం భన్తే సుమన ఆహిణ్డసీతి ఆహ. త్వం మహారాజ అమ్హే తమ్బపణ్ణిదీపం పహిణిత్వా కస్మా పమజ్జసీతి, తప్పమజ్జామి భన్తే, వదేహి కిం కరోమీతి. తుమ్హాకం కిర హత్థే ద్వే ధాతుయో అత్థి దక్ఖిణదాఠా చ దక్ఖిణక్ఖకఞ్చ, తతో తుమ్హే దక్ఖిణదాఠం పూజేథ దక్ఖిణక్ఖకం పన మయ్హం దేథాతి. సాధు భన్తేతి ఖో సక్కో దేవానమిన్దో యోజనప్పమానం మణిథూపం ఉగ్ఘాటేత్వా దక్ఖిణక్ఖకం నీహరిత్వా సుమనస్స అదాసి.

సో తం గహేత్వా చేతియగిరిమ్హియేవ పతిట్ఠాసి అథ ఖో మహిణ్డపముఖా సబ్బే తే మహానాగా అసోకధమ్మరాజేన దిన్న ధాతుయో చేతియగిరియమ్హియేవ పతిట్ఠాపేత్వా దక్ఖిణక్ఖకం ఆదాయ వడ్ఢమానకచ్ఛాయాయ మహానాగ వనుయ్యానమగమంసు. రాజాపి ఖో సుమనేన వుత్తప్పకారం పూజాసక్కారం కత్వా హత్థిక్ఖధవరగతో సాయం మఙ్గలహత్థిమత్థకే సేతచ్ఛత్తం ధారయమానో మహానాగ వనుయ్యానం సమ్పాపుణి.

అథస్స ఏతదహోసి- సచే అయం సమ్మాసమ్బుద్ధస్స ధాతు, ఛత్తం అపనమతు, మఙ్గలహత్థి జణ్ణుకేహి భూమియం పతిట్ఠాహతు, ధాతు చఙ్గోటకం మయ్హం మత్థకే పతిట్ఠహతూతి సహ రఞ్ఞో చిత్తుప్పాదేన ఛత్తం అపనమి హత్థిజణ్ణుకేహి

పతిట్ఠహి ధాతుచఙ్గోటకం రఞ్ఞో మత్థకే పతిట్ఠహి రాజా అమతేనేవాభిసిత్తగత్తో పరమేన పీతిపామోజ్జేన సమన్నాగతో హుత్వా పుచ్ఛి ధాతుం భన్తే కిం కరోమీతి. హత్థికుమ్భియేవ తావ మహారాజ ఠపేహీతి. రాజా ధాతువఙ్గోటకం హత్థికుమ్భే ఠపేసి. పముదితో నాగో కుఞ్చనాదం నది మహామేఘో ఉట్ఠహిత్వా పోక్ఖరవస్సం వసిసి ఉకదపరియన్తం కత్వా మహాభూమిచాలో అహోసి పచ్చన్తేపి నామ సమ్మాసమ్బుద్ధస్స ధాతుయో పతిట్ఠహిస్సన్తీతి.

అథ సో హత్థినాగో అనేక తాలావచరపరివుతో అతివియ ఉళారేన పూజాసక్కారేన సక్కరియమానో పచ్ఛిమదిసాభిముఖో హుత్వా అపసక్కన్తో యావ నగరస్స పురత్థిమ ద్వారం తావ గన్త్వా పురత్థిమేన ద్వారేన నగరం పవిసిత్వా సకలనగరే ఉళారాయ పూజాయ కయిరామానాయ దక్ఖిణద్వారేన నిక్ఖమిత్వా థూపారామస్స పచ్ఛిమదిసాభాగే పభేజవత్థు నామ కిర అత్థి తత్థ గన్త్వా పున థూపారామాభిముఖో ఏవ పటినివత్తి. సో చ పురిమకానం తిణ్ణం సమ్మాసమ్బుద్ధానం ధమ్మకరకం కాయబణ్ఢనం ఉదకసాటికం పతిట్ఠాపేత్వా కతచేతియట్ఠానం హోతీ. తదేతం వినట్ఠేసుపి చేతియేసు దేవతానుభావేన కణ్టక సమాకిణ్ణసాఖాహి నానాగచ్ఛేహి పరివుతం తిట్ఠతి. మా నం కోచి ఉచ్ఛిట్ఠా సువిమల కచవరేహి సణ్ఢుసేసీతి.

అథ తస్స హత్థినో పురతో గన్త్వా రాజపురిసా సబ్బ గచ్ఛే ఛిణ్దిత్వా భూమిం సోధేత్వా తం హత్థతలసదిసం అకంసు. హత్థినాగో గన్త్వా తం ఠానం పురతో కత్వా తస్స పచ్ఛిమదిసాభాగే బోధిరుక్ఖట్ఠనే అట్ఠాసి. అథస్స మత్థకతో ధాతుం ఓరోపేతుం ఆరభింసు నాగో ఓరోపేతుం న దేతి. థేరం పుచ్ఛి, కస్మా భన్తే నాగో ధాతుం ఓరోపేతుం న దేతీతి

ఆరుళ్హం మహారాజ ఓరోపేతుం న వట్టతితి. తస్మిఞ్చ కాలే అభయవాపియా ఉదకం ఛిన్నం హోతి సమన్తా భూమి ఫలితా సుఉద్ధరా మత్తికపిణ్డా. తతో మహాజనో సీఘసీఘం మత్తికం ఆహరిత్వా హత్థకుమ్భప్పమాణం వత్థుమకాసి. తావదేవ థూపకరణత్థం ఇట్ఠికా కాతుం ఆరభింసు. యావ ఇట్ఠికా పరినిట్ఠన్తి తావ హత్థినాగో కతిపాహం దివా బోధిరుక్ఖట్ఠానే హత్థిసాలాయం తిట్ఠతి. రత్తియం థూపపతిట్ఠాన భూమియం పరియాయతి.

అథ వత్థుం వినాపేత్వా రాజా థేరం పుచ్ఛి, కీదిసో భన్తే థూపో కాతబ్బోతి. వీహిరాసి సదిసో మహారాజాతి, సాధు భన్తేతి రాజా జఙ్ఘప్పమాణం థూపం చినాపేత్వా ధాతుఓరోపనత్థాయ మహాసక్కారం కారేసి.

తతో సకలనాగరా చ జానపదా చ ధాతుమ్హ దస్సనత్థం సన్తిపతింసు సన్నిపతితే చ తస్మిం మహాజనే దసబలస్స ధాతు హత్థికుమ్భతో సత్తతాలప్పమానం వేహాసమబ్భుగ్గన్త్వా యమకపాటిహారియం దస్సేసి. తేహి తేహి ధాతుప్పదేసేహి ఛబ్బణ్ణరంసియో ఉదకధరా చ అగ్గిక్ఖణ్ధా చ పవత్తన్తి. సావత్థియం గణ్డమ్బమూలే భగవతా దస్సిత పాటిహారియ సదిసం ఏవ పాటిహారియం అహోసి. తఞ్చ ఖో నేవ థేరానుభావేనన దేవతానుభావేన, అపి చ ఖో బుద్ధానంయేవ ఆనుభావేన భగవా కిర ధరమానోవ అధిట్ఠాసి - తమ్బపణ్ణిదీపే అనురాధపురస్స దక్ఖిణదిసాభాగే పురిమకానం తిణ్ణం బుద్ధానం చేతియట్ఠానే మమ దక్ఖిణక్ఖకధాతు పతిట్ఠాన దివసే యమకపాటిహారియం హోతూతి.

ఏవం అచిన్తియా బుద్ధా-బుద్ధధమ్మా అచిన్తియా,
అచిన్తియేసు పసన్నానం-విపాకో హోతి అచిన్తియోతి;

ధాతుసరీరతో నిక్ఖన్త ఉదకఫుసితేహి సకలేహి తమ్బపణ్ణిదీపతలే న కోచి అఫుట్ఠోకాసో నామ అహోసి. ఏవమస్స తం ధాతు సరీరం ఉదకఫుసితేహి తమ్బపణ్ణిత్థలస్స పరిదాహం వూపసమేత్వా మహాజనస్స పాటిహారియం దస్సేత్వా ఓతరిత్వా రఞ్ఞో మత్థకే పతిట్ఠాసి రాజా సఫలం మనుస్సత్తపటిలాభం మఞ్ఞమానో మహన్తం సక్కారం కత్వా ధాతుం పతిట్ఠాపేసి. సహ ధాతుపతిట్ఠానేన మహాభూమిచాలో అహోసి నిట్ఠితే పన థూపే రాజా చ రాజా భాతికా చ దేవియో చ దే-నాగ-యక్ఖానం విమ్హయకరం పచ్చేకం థూపమకంసు.

ఏవం జినో ధాతుసరీరకేన
గతోపి సన్తిం జనతాహితఞ్చ,
సుఖఞ్చ ధమ్మా బహుధా కరేయ్య
ఠితో హి నాథోనుకరం కరేయ్య;

సాధుజన మనోపసాదనత్థాయ కతే థూపవంసే థూపారామ కథా,

౧౩. నిట్ఠితాయ పన ధాతుపూజాయ పతిట్ఠితే ధాతువరే మహిణ్డత్థేరో మహామేఘవనుయ్యానమేవ గన్త్వావాసం కప్పేసి. తస్మిం ఖో పన సమయే అనులాదేవీ పబ్బజితుకామా హుత్వా రఞ్ఞో ఆరోచేసి. రాజా తస్సా వచనం సుత్వా థేరం ఏతదవోచ? భన్తే అనులాదేవీ పబ్బజితుకామా, పబ్బాజేథ నన్త న మహారాజ అమ్హాకం మాతుగామం పబ్బాజేతుం కప్పతి. పాటలిపుత్తే పన మయ్హం భగిని సఙ్ఘమిత్తా థేరీ నామ అత్థి, తం పక్కోసాపేహి మహారాజ, ఇమస్మిఞ్చ దీపే పురిమకానఞ్చ తిణ్ణం సమ్మాసమ్బుద్ధానం బోధి పతిట్ఠంసి అమ్హాకమ్పి భగవతో సరస రంసిజాల విస్సజ్జనకేన బోధినా పతిట్ఠాతబ్బం, తస్మా సాసనం పహిణేయ్యసి యథా సఙ్ఘమిత్తా బోధిం గహేత్వా ఆగచ్ఛేయ్యాతి.

రాజా థేరస్స వచనం సమ్పటిచ్ఛిత్వా అమచ్చేహి సద్ధిం మన్తేన్తో అరిట్ఠం నామ అత్తనో భాగినేయ్యం ఆహ సక్ఖిస్ససి త్వం తాత పాటలీపుత్తం గన్త్వా మహాబోధినా సద్ధిం అయ్యం సఙ్ఘమిత్తత్థేరిం ఆనేతున్తి సక్ఖిస్సామి దేవ సచే మే పబ్బజ్జం అనుజానిస్ససీతి.

గచ్ఛ తాత థేరిం ఆనేత్వా పబ్బజ్జాహీతి. సో రఞ్ఞో చ థేరిస్స చ సాసనం గహేత్వా థేరస్స అధిట్ఠానవసేన ఏకదివసే న జమ్బుకోలపట్టనం గన్త్వా నావం అభిరూహిత్వ సముద్దం అతిక్కమిత్వా పాటలీపుత్తం గన్త్వా రఞ్ఞో సాసనం ఆచిక్ఖి-పుత్తో తే దేవ మహిణ్డథేరో ఏవమాహ. సహాయస్స కిర తే దేవానమ్పియతిస్సస్స భాతుజాయా అనులాదేవీ నామ పబ్బజితుకామా, తం పబ్బాజేతుం అయ్యం సఙ్ఘమిత్తత్థేరిం పహిణేయ్యాథ, అయ్యాయ ఏవ చ సద్ధిం మహాబోధిన్తి.

థేరస్స సాసనం ఆరోచేత్వా సఙ్ఘమిత్తత్థేరిం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవమాహ. అయ్యే తుమ్హాకం భాతా మహిణ్డత్థేరో మం తుమ్హాకం సన్తికం పేసేసి దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో భాతుజాయా అనులాదేవీ నామ పఞ్చహి కఞ్ఞాసతేహి పఞ్చహి చ అన్తేపురిసా సతేహి సద్ధిం పబ్బజితుకామాతి, తం కిర ఆగన్త్వా పబ్బాజేథాతి.

సా తావ దేవ తురిత తురితా గన్త్వా రఞ్ఞో త◌ిమత్థం ఆరోచేత్వా గచ్ఛామహం మహారాజ తమ్బపణ్ణిదీపన్తి ఆహ.

తేన హి అమ్మ మహాబోధిం గహేత్వా గచ్ఛాహీతి వత్వా పాటలీపుత్తతో యావ మహాబోధి తావ మగ్గం పటిజగ్గాపేత్వా సత్తయోజనాయామయ తియోజన విత్థతాయ మహతియా సేనాయ పాటలిపుత్తతో నిక్ఖమిత్వా అరియసఙ్ఘం ఆదాయ మహాబోధిసమీపం అగమాసి.

సేనాయ సముస్సిత ధజపతాకం నానారతన విచిత్తం అనేకాలఙ్కార పతిమణ్డితం నానావిధ కుసుమ సమాకిణ్ణం అనేక తురియ సంఘుట్ఠం మహాబోధిం పరిక్ఖిపి తతో రాజా పుప్ఫ-గన్ధ-మాలాదీహి పూజేత్వా తిక్ఖత్తుం పదక్ఖిణం కత్వా అట్ఠసు ఠానేసు వన్దిత్వా ఉట్ఠాయ అఞ్జలిమ్పగ్గయ్హ ఠత్వా సచ్చవచనకిరియాయ బోధిం గణ్హితుకామో రతనపీఠం ఆరుయ్హ తులికం గహేత్వా మనోసిలాయ లేఖం కత్వా యది మహాబోధినా లఙ్కాదీపే పతిట్ఠాతబ్బం, యది చాహం బుద్ధసాసనే నిబ్బేమతికో భవేయ్యం, మహాబోధి సయమేవ ఇమస్మిం సువణ్ణకటాహే పతిట్ఠహతూతి సచ్చకిరియమకాసి సహ సచ్చకిరియాయ బోధిసాఖా మనోసిలాయ పరిచ్ఛిన్నట్ఠానేహి ఛిణ్డిత్వా గణ్ధ కలల పూరస్స సువణ్ణకటాహస్స ఉపరి అట్ఠాసి.

తతో రాజా మహాబోధిం బోధిమణ్డతో మహన్తేన సక్కారేన పాటలీపుత్తం ఆనేత్వా సబ్బపరిహారాని దత్వా మహాబోధిం గఙ్గాయ నావం ఆరోపేత్వా సయమ్పి నగరతో నిక్ఖమిత్వా విఞ్ఝాటవిం సమతిక్కమ్మ అనుపుబ్బేన సత్తదివసేహి తామలిత్తిం అనుప్పత్తో అన్తరమగ్గే దేవ-నాగ-మనుస్సా ఉళారం మహాబోధి పూజమకంసు.

రాజాపి సముద్దతీరే సత్తదివసాని మహాబోధిం ఠపేత్వా మహన్తం సక్కారం కత్వా బోధిమ్పి సంఘమిత్తత్థేరిమ్పి సపరివారం నావం ఆరోపేత్వా గచ్ఛతి వతరే దసబలస్స సరస రంసిజాలా ముఞ్చమానో మహాబోధి రుక్ఖోతి కన్దిత్వా అఞ్జలిమ్పగ్గహేత్వా అస్సూని పవత్తయమానో అట్ఠాసి సాపి ఖో మహాబోధి సమరూళ్హనావా పస్సతో పస్సతో మహారాజస్స మహాసముద్దతలం పక్ఖన్ది మహాసముద్దేపి సమన్తా యోజనం వీచి వూపసన్తా పఞ్చవణ్ణాని పదుమాని పుప్ఫితాని అన్తలిక్ఖే దిబ్బతురియాని వజ్జింసు ఆకాసే జల థల సన్నిస్సితాహి దేవతాహి పవత్తితా అతివియ ఉళార పూజా అహోసి. ఏవం మహతియా పూజాయ సా నావా జమ్బుకోలపట్టనం పావిసి.

దేవానమ్పియతిస్స మహారాజాపి ఉత్తరద్వారతో పట్ఠాయ యావ జమ్బుకోలపట్టనా మగ్గం సోధాపేత్వా అలఙ్కారాపేత్వా నగరతో నిక్ఖమన దివసే ఉత్తరద్వార సమీపే సద్దసాలావత్థుస్మిం ఠితో తాయ విభూతియా మహాసముద్దే ఆగచ్ఛన్తంయేవ మహాబోధిం థేరస్సానుభావేన దిస్వా తుట్ఠమానసో నిక్ఖమిత్వా సబ్బం మగ్గం పఞ్చవణ్ణేహి పుప్ఫేహి ఓకిరన్తో అన్తరన్తరా పుప్ఫఅగ్ఘియాని ఠపేన్తో ఏకాహేనేవ జమ్బుకోలపట్టనం గన్త్వా సబ్బతాలావచర పరివుతో పుప్ఫ ధూపగన్ధాదీహి పూజయమానో గలప్పమంనం ఉదకం ఓరుయ్హ ఆగతో వత రేదసబలస్స సరస రంసిజాలం విస్సజ్జనకో బోధిరుక్ఖోతి పసన్నచిత్తో మహాబోధిం ఉక్ఖిపిత్వా ఉత్తమఙ్గే సిరస్మిం పతిట్ఠపేత్వా మహాబోధిం పరివారేత్వా ఆగతేహి సోళసహి జాతిసమ్పన్నకులేహి సద్ధిం సముద్దతో పచ్చుత్తరిత్వా సముద్దతీరే బోధిం ఠపేత్వా తీణి దివసాని సకల తమ్బపణ్ణి రజ్జేన పూజేసి.

అథ చతుత్థే దివసే మహాబోధిం ఆదాయ ఉళారం పూజం కురుమానో అనుపుబ్బేన అనురాధపురం సమ్పత్తే అనురాధపురేపి మహాసక్కారం కత్వా చాతుద్దసీ దివసే వడ్ఢమానకచ్ఛాయాయ మహాబోధిం ఉత్తరద్వారేన పవేసేత్వా నగరమజ్ఝేన అతిహరిత్వా దక్ఖిణద్వారేన నిక్ఖమిత్వా దక్ఖిణద్వారతో పఞ్చధను సతికే ఠానే యత్థ అమ్హాకం సమ్మాసమ్బుద్ధో నిరోధ సమాపత్తిం సమాపజ్జిత్వా నిసీది. పురిమకా చ తయో సమ్మాసమ్బుద్ధా సమాపత్తిం అప్పేత్వా నిసీదింసు. యత్థ చ

కకుసన్ధస్స భగవతో సిరీసబోధి, కోనాగమనస్స భగవతో ఉదుమ్బరబోధి, కస్సపస్స భగవతో నిగ్రోధబోధి, పతిట్ఠాపేసి - తస్మిం మహామేఘవనుయ్యానస్స తిలకభూతే కతభూమి పరికమ్మే రాజవత్థుద్వారకోట్ఠకట్ఠానే మహాబోధిం పతిట్ఠాపేసి.

ఏవం లఙ్కాహితత్థాయ-సాసనస్సచ వుద్ధియా,
మహామేఘవనే రమ్మే-మహాబోధి పతిట్ఠితోతి;

బోధి ఆగమనకథా

౧౪. అనులాదేవీ పఞ్చహి కఞ్ఞాసతేహి పఞ్చహి అన్తేపురిసా సతేహీతి మాతుగామసహస్సేన సద్ధిం సఙ్ఘమిత్తత్థేరియా సన్తికే పబ్బజిత్వా నచిరస్సేవ సపరివారా అరహత్తే పతిట్ఠాసి. అరిట్ఠోపి ఖో రఞ్ఞో భాగినేయ్యో పఞ్చహి పురిస సతేహి సద్ధిం థేరస్స సన్తికే పబ్బజిత్వా సపరివారో నచిరస్సేవ అరహత్తే పతిట్ఠాసి. అథేకదివసం రాజా బోధిం వన్దిత్వా థేరేన సద్ధిం థూపారామం గచ్ఛతి. తస్స లోహపాసాదట్ఠానం సమ్పత్తస్స పురిసా పుప్ఫాని ఆహరింసు రాజా థేరస్స పుప్ఫాని అదాసి. థేరో పుప్ఫేహి లోహపాసాదట్ఠానం పూజేసి పుప్ఫేసు భూమియా పతిత మత్తేసు మహాభూమిచాలో అహోసి?

రాజా కస్మా భన్తే భూమి చలితాని పుచ్ఛి. ఇమస్మిం మహారాజ ఓకాసే అనాగతే సఙ్ఘస్స ఉపోసథాగారం భవిస్సతి. తస్సేతం పుబ్బనిమిత్తన్తి ఆహ. పున తస్స మహాచేతియట్ఠానం సమ్పత్తస్స చమ్పక పుప్ఫాని అభిహరింసు. తానిపి రాజా థేరస్స అదాసి. థేరో మహాచేతియట్ఠానం పుప్ఫేహి పూజేత్వా వన్ది తావదేవ మహాపథవీ సంకమ్పి. రాజా భన్తే కస్మా పథవీ కమ్పిత్థాతి పుచ్ఛి. మహారాజ ఇమస్మిం ఠానే అనాగతే బుద్ధస్స భగవతో అసదిసో మహాథూపో భవిస్సతి. తస్సేతం పుబ్బనిమిత్తన్తి ఆహ. అహమేవ కరోమి భన్తేతి. అలం మహారాజ తుమ్హాకం అఞ్ఞం బహుం కమ్మం అత్థి. తుమ్హాకం పన నత్తా దుట్ఠగామణీ అభయో నామ కారేస్సతీతి.

అథ రాజా సచే భన్తే మయ్హం నత్తా కరిస్సతి. కతంయేవ మయాతి ద్వాదసహత్థం పాసాణత్థమ్భం ఆహరాపేత్వా దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో నత్తా దుట్ఠగామణి అభయో నామ ఇమస్మిం పదేసే థూపం కరోతీతి అక్ఖరాని లిఖాపేత్వా పతిట్ఠాపేసీతి అథ దేవానమ్పియతిస్సరాజా చేతియపప్పతే నిహితా సమ్మాసమ్బుద్ధ భుత్త పత్త పూరేత్వా ఆహటా ధాతుయోహత్థిక్ఖన్ధేన ఆహరాపేత్వా సకలతమ్బపణ్ణిదీపే యోజనే యోజనే థూపం కారేత్వా ధాతుయో పతిట్ఠాపేసి భగవతో పత్తం పన రాజ గేహేయవ ఠపేత్వా పూజమకాసీతి.

> నిధాపేత్వాన సమ్బుద్ధ-ధాతుయో పత్తమత్తకా,
> కారాపేసి మహారాజ-థూపే యోజన యోజనేతి;

యోజనథూప కథా

అథ రాజా అఞ్ఞాని చ బహూని పుఞ్ఞకమ్మాని కత్వా చత్తాలీస వస్సాని రజ్జం కారేసి. తస్స అచ్చయేన తం కనిట్ఠో ఉత్తియ రాజా దసవస్సాని రజ్జం కారేసి. తస్స అచ్చయేన తం కనిట్ఠో మహాసీవో దసవస్సానేవ రజ్జం కారేసి తస్స అచ్చయేన తస్సాపి కనిట్ఠో సూరతిస్సో దసవస్సానేవ రజ్జం కారేసి తతో అస్సనావిక పుత్తా ద్వే దమిళా సూరతిస్సం గహేత్వా ద్వేవీస వస్సాని ధమ్మేన రజ్జం కారేసుం. తే గహేత్వా ముటసీవస్స రఞ్ఞో పుత్తో అసేలో నామ దసవస్సాని రజ్జం కారేసి అథ చోళరట్ఠతో అగన్త్వా ఏళారో నామ దమిలో అసేల భూపతిం గహేత్వా చతుచత్తాలీస వస్సాని రజ్జం కారేసి ఏళారం గహేత్వా దుట్ఠగామణి అభయో రాజా అహోసి.

తదత్థదీపనత్థం అయమనుపుబ్బకథా

౧౩. దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో కిర దుతియభాతికో ఉపరాజా మహానాగో నామ అహోసి. అథ రఞ్ఞో దేవీ అత్తనో పుత్తస్స రజ్జం ఇచ్ఛన్తి తరచ్ఛనావా వాపిం కరోన్తస్స ఉపరాజస్సవిసేన అమ్బం యోజేత్వా అమ్బమత్థకే ఠపేత్వా పేసేసి దేవియి పుత్తే, ఉపరాజేన సద్ధిం గతో భాజనే వివటే సయమేవ అమబం గహేత్వా ఖాదిత్వా కాలమకాసి ఉపరాజా తం కారణం ఞత్వా దేవియా భీతో తతోయేవ అత్తనో దేవిఞ్చ బలవాహనఞ్చ గహేత్వా రోహణం అగమాసి. తస్స అగ్గమహేసి అన్తరామగ్గే యట్ఠాలవిహారే నామ పుత్తం విజాయి తస్స తిస్సోతి భాతునామ'మకంసి.

సో తతో గన్త్వా మహాగామే వసన్తో రోహణే రజ్జం కారేసి తస్స అచ్చయేన తస్స పుత్తో యట్ఠాలతిస్సో మహాగామేయేవ రజ్జం కారేసి. తస్స అచ్చయేన తస్సాపి పుత్తో గోఠాభయో నామ తత్థేవ రజ్జం కారేసి. గోఠాభయస్స పుత్తో కాకవణ్ణతిస్సో నామ తత్థేవ రజ్జం కారేసి. కాకవణ్ణతిస్స రఞ్ఞో కిర కల్యాణితిస్స రఞ్ఞో ధీతా విహారమహాదేవీ నామ అగ్గమహేసి అహోసి సా రఞ్ఞో పియా అహోసి మనాపా. రాజా తాయ సద్ధిం సమగ్గవాసం వసన్తో పుఞ్ఞాని కరోన్తో విహాసి. అథేకదివసం దేవీ రాజగేహేయేవ భిక్ఖుసఙ్ఘస్స మహాదానం దత్వా సాయణ్హసమయే గన్ధమాలాదీని గాహాపేత్వా ధమ్మం సోతుం విహారంగతా, తత్థ నిపన్నం బాళ్హగిలానం ఆసన్నమరణం సీలవన్తం సామణేరం దిస్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా అత్తనో సమ్పత్తిం వణ్ణేత్వా మమ పుత్తభావం పత్థేథ భన్తేతి యాచి.

సో న ఇచ్ఛి, యాపి పునప్పున యాచియేవ. సామణేరోపి ఏవం సన్తే సాసనానుగ్గహం కాతుం సక్కాతిసమ్పటిచ్ఛిత్వా గతినిమిత్తవసేన ఉపట్ఠితమ్పి దేవలోకం ఛడ్డేత్వా నికన్తివసేన సువణ్ణ సివికాయ గచ్ఛన్తియా దేవియా కుచ్ఛిమ్హి పటిసన్ధిం గణ్హి.

సా దసమాసచ్చయేన పుత్తం విజాయి. తస్స గామణి అభయోతి నామం కరింసు. అపరభాగే అపరమ్పి తస్స తిస్సోతి నామం కరింసు. గామణి కుమారో కమేన వడ్ఢన్తో సోళస వస్సికో హుత్వా హత్థస్స ధరా సిప్పేసు కోవిదో తేజోబల పరక్కమ సమ్పన్నో అహోసి. అథ ఖో కాకవణ్ణతిస్స రాజా నన్ధిమిత్తో-సురనిమ్మలో-మహాసేనో-గోఠయిమ్బరో-థేరపుత్తాభ- యో-భరణో-వేళుసుమనో-ఖఞ్చదేవో-ఫుస్సదేవో-లభియ్యవసభోతి ఇమే దసామహాయోధే పుత్తస్స సన్తికే ఠపేత్వా వాసేసి.

తేసం ఉప్పత్తికథా మహావంసతో గహేతబ్బా రాజా దసమహాయోధానం పుత్తస్స సక్కారసమంసక్కారం కారేసి తిస్సకుమారం జనపద రక్ఖనత్థాయ దీఘవాపియం ఠపేసి అథేకదివసం గామిణీ కుమారో అత్తనో బలవాహన సమ్పత్తిం దిస్వా దమిళేహి సద్ధిం యుజ్ఝిస్సామీతి రఞ్ఞో కథాపేసి. రాజా పుత్తం అనురక్ఖన్తో అలం ఓరగఙ్గన్తి నివారేసి. సో యావ తతియం కథాపేసి రాజా కుజ్ఝిత్వా హేమసఙ్ఖలికం కరోథ బన్ధిత్వా రక్ఖిస్సామీతి. అభయో పితు రఞ్ఞో కుజ్ఝిత్వా పలాయిత్వా మలయం అగమాసి తతో పట్ఠాయ పితరి దుట్ఠత్తా దుట్ఠగామణీతి పఞ్ఞాతో రాజా పుత్తానం కలహట్ఠానం ఆగమనత్థాయ యోధేహి సపథం కారేసి.

అథ కాకవణ్ణతిస్స రాజా చతుసట్ఠివిహారే కారేత్వా చతుసట్ఠి సంవచ్ఛరానేవ ఠత్వా కాలమకాసి తిస్సకుమారో పితుకాలకతభావం సుత్వా దీఘవాపితో ఆగన్త్వా పితు సరీరకిచ్చం కారేత్వా మాతరం - కణ్డుల హత్థిఞ్చ గహేత్వా భాతు భయా దీఘవాపిం అగమాసి. అమచ్చా సన్నిపతిత్వా తం పవత్తిం వత్వా దుట్ఠగామణితిస్స సన్తికం పేసేసుం. సో తం

సాసనం సుత్వా భత్తసాలం ఆగమ్మ భాతు సన్తికం దూతే పేసేత్వా తతో మహాగామం ఆగన్త్వా అభిసేకం పత్వా మాతరం కణ్డులహత్థిఞ్చ పేసేతూతి యావ తతియం భాతు సన్తికం లేఖా పేసేత్వా అపేసన భావం ఞత్వా యుద్ధాయ నిక్ఖమి. కుమారోపి యుద్ధసజ్జోహుత్వానిక్ఖమి. చుళఙ్గణియ పిట్ఠియం ద్విన్నం భాతూనం మహాయుద్ధం అహోసి.

తే కిర యోధా సపథస్స కతత్తా తేసం యుద్ధే సహాయా న భవింసు. తదా రఞ్ఞో అనేకసహస్స మనుస్సా మరింసు. రాజా పరజ్జిత్వా తిస్సామచ్చం దిఘతుణికం వళవఞ్చ గహేత్వా పలాయి. కుమారో పచ్ఛతో పచ్ఛతో అనుబణ్ధి. అన్తరే భిక్ఖు పబ్బతం మాపేసుం. తం దిస్వా కుమారో భిక్ఖుసఙ్ఘస్స కమ్మన్తి ఞత్వా నివత్తి రాజా పలాయిత్వా కప్పణ్డకర నదియా జలమాలతిత్థం నామ గన్త్వం ఛాతోమ్హితి ఆహ. అమచ్చో సువణ్ణసరకే పక్ఖిత్తభత్తా నిహరిత్వా అదాసి.

రాజా కాలం సల్లక్ఖేత్వా సఙ్ఘస్స దత్వా భుఞ్జామితి సఙ్ఘస్స-అమచ్చస్స-వళవాయ-అత్తనో చాతి చతుభాగం కత్వా కాలా ఘోసాపేసి తదా పియఙ్గదిపతో కుటుమ్బియతిస్సత్థేరో నామ ఆగన్త్వా పురతో అట్ఠాసి. రాజా థేరం దిస్వా పసన్నమానసో సఙ్ఘస్స ఠపితభాగం అత్తనో భాగఞ్చ థేరస్స పత్తే పక్ఖిపిం అమచ్చోపి అత్తనో భాగం పక్ఖిపి వళవాపి దాతుకామా అహోసి. తస్సాభిప్పాయం ఞత్వా అమచ్చో తస్సాపి భాగం పత్తే పక్ఖిపి.

ఇతి సో రాజా థేరస్స పరిపుణ్ణ భత్తపత్తం అదాసి. థేరో పత్తం గహేత్వా గన్త్వా గోతమత్థేరస్స నామ అదాసి. సో పఞ్చసత భిక్ఖు భోజేత్వా పున తతో లద్ధేహి భాగేహి పత్తపూరేత్వా ఆకాసే ఖిపి పత్తో గన్త్వా రఞ్ఞో పురతో అట్ఠాసి తిస్సో పత్తం గహేత్వా రాజానం భోజేత్వా తతో సయం భుఞ్జిత్వా వళవం భోజేసి. తతో రాజా సన్నాహం చుమ్బటకం కత్వా పత్తం విస్సజ్జేసి. తతో గన్త్వా థేరస్స హత్థే పతిట్ఠాసి, రాజా పున మహాగామం ఆగన్త్వా సేనం సఙ్కడ్డివో సట్ఠిసహస్సబలా గహేత్వా పున భాతరా సద్ధిం యుజ్ఝి తదా కుమారస్స అనేక సహస్సం మనుస్సా పతింసు.

కుమారో పలాయిత్వా విహారం పవిసిత్వా మహాథేరస్స గేహం పావిసి.

రాజా పచ్ఛతో పచ్ఛతో అనుబణ్ధన్తో విహారం పవిట్ఠభావం ఞత్వా నివత్తి పచ్ఛా థేరా తే ఉభో భాతరో అఞ్ఞమఞ్ఞం ఖమాపేసుం. తదా రాజా సస్సకమ్మాని కారేతుం తిస్సకుమారం దీఘవాపిమేవ పహిణిత్వా సయమ్పి థేరం చరాపేత్వా సస్సకమ్మాని కారేసి. అథ మహాజనస్స సఙ్గహంకత్వా కున్తే ధాతుం నిధాపేత్వా బలవాహన పరివుతో తిస్సారామం గన్త్వా సఙ్ఘం వన్దిత్వా భన్తే సాసనం జోతేతుం పారగఙ్గం గమిస్సామి సక్కారేతుం అమ్హేహి సహగామినో భిక్ఖు దేథాతి ఆహ.

సఙ్ఘో పఞ్చసతభిక్ఖు అదాసి. రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘం గహేత్వా కణ్డులహత్థిమారుయ్హ యోధేహి పరివుతో మహతా బలకాయేన యుద్ధాయ నిక్ఖమిత్వా మహియఙ్గణం ఆగనన్త్వా తత్థ దమిళేహి సద్ధిం యుజ్ఝన్తో మహియఙ్గణే కఞ్చుక థూపం కారేసి. తస్స థూపస్స విభావనత్థం అయమానుపుబ్బకథా.

౧౬. భగవా కిర బోధితే నవమే మాసే ఇమం దీపమాగన్త్వా గఙ్గాతీరే తియోజనాయతే యోజనవిత్థతే మహానాగవనుయ్యానే యక్ఖసమాగమం ఆగన్త్వా తేసం యక్ఖానం ఉపరిభాగే మహియఙ్గణ థూపస్స ఠానే వేహాసయం ఠితో వుట్ఠి వాతణ్ధకారాదీహి యక్ఖే సన్తాసేత్వా తేహి అభయం యాచితో తుమ్హాకం అభయం దస్సామి తుమ్హే సమగ్గా మయ్హం నిసీదనట్ఠానం దేథాతి ఆహ.

యక్ఖా, మారిస తే ఇమం సకలదీపం దేమి. అభయం నో దేహీతి ఆహంసు. తతో భగవా తేసం భయం అపనుదిత్వా తేహి దిన్నభభూమియం చమ్మఖణ్డం పత్థరిత్వా తత్థ నిసిన్నో తేజోకసిణం సమాపజ్జిత్వా చమ్మఖణ్డం సమన్తతో జాలేత్వా వడ్ఢేసి. తే చమ్మఖణ్డేన అభిభూనా సమన్తతో సాగర పరియన్తే రాసిభూతా అహేసుం భగవా ఇద్ధిబలేన గిరిదీపం నామ ఇధానేత్వా తత్థ యక్ఖే పవేసేత్వా దీపం యథాట్ఠానే ఠపేత్వా చమ్మఖణ్డం సఙ్ఖిపి తదా దేవతా సమాగమో అహోసి. తస్మిం సమాగమే భగవా ధమ్మం దేసేసి-తదా.

"నేకేసం పాణకోటీనం-ధమ్మాభిసమయో అహూ,
సరణేసు చ సీలేసు-ఠితా ఆసుం అసఙ్ఖియా;

సోతాపత్తిఫలం పత్వా-సేలే సుమనకూటకే,
మహాసుమన దేవిణ్డో-పూజియం యాచి పూఛియం;

సిరం పరామసిత్వాన-నిలామలసిరోరుహే,
పాణిమత్తే అదా కేసే తస్స పాణిహితో జినో;

సో తం సువణ్ణిచఙ్గోటం-చరేనాదాయ సత్థునో, నిసిన్నట్ఠాన రచితే-నానారతనసఞ్చయే.

ఉచ్చతో సత్తరతనే-ఠపేత్వాన సిరోరుహే,
తం ఇన్దనీల థూపేన-పిదహేసి నమస్సి చ";

పరినిబ్బుతే పన భగవతి ధమ్మసేనాపతి సారి పుత్తత్థేరస్స అన్తేవాసికో సరభూ నామేకో థేరో చితకతో గీవట్ఠిధాతు గహేత్వా భిక్ఖు సఙ్ఘపరివుతో ఆగన్త్వా తస్మింయేవ చేతియే పతిట్ఠాపేత్వా మేఘవణ్ణపాసాణేహి ఛాదేత్వా ద్వాదస హత్థుబ్బేధం థూపం కారేత్వా పక్కామి. అథ దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో భాతా చూళాభయో నామ తం అబ్భుతం చేతియం దిస్వా తింసహత్థుబ్బేధం చేతియం కారేసి. ఇదాని దుట్ఠగామణీపి అభయరాజా మహియఙ్గణం ఆగన్త్వా తత్థ దమిళే మద్దన్తో అసితిహత్థుబ్బేధం కఞ్చుకచేతియం కారేత్వా పూజమకాసి.

ఏవమచ్చాయికం కమ్మం-కరోన్తాపి గుణాకరా, కరోన్తి పుఞ్ఞం సప్పఞ్ఞా-సంసారభస భీరుకాతి.

మహియఙ్గన థూపకథా

౧౭. తతో రాజా దమిళేహి సద్ధిం యుజ్ఝిత్వా ఛత్తదమిళం గణ్హిత్వా తత్ర బహు దమిళే ఘాతేత్వా అమ్బతిత్థం ఆగన్త్వా అమ్బదమిళం చతూహి మాసేహి గణ్హి. తతో ఓరుయ్హ మహబ్బలే సత్తదమిళే ఏకాహేనేవ గణ్హి తతో అన్తరసోబ్భే మహాకోట్ట దమిళం-దోణగామే గవర దమిళం-హాలకోలే మహిస్సరియ దమిళం-నాళిసోబ్భే నాళిక దమిళం-దిఘాభయగల్లమ్హి దిఘాభయ దమిళం గణ్హి. తతో కచ్ఛతిత్థే కిఞ్చిసీస దమిళం చతూహి మాసేహి గణ్హి తతో వేల నగరే తాళ దమిళం, భాణకదమిళఞ్చ-వహిట్ఠే వహిట్ఠ దమిళం=గామణిమ్హి గామణి దమిళం-కుమ్బుగామమ్హి కుమ్బు దమిళం-నన్దిక గామమ్హి నన్దిక దమిళం-ఖాణుగామమ్హి ఖాణు దమిళం-తమ్బున్నగామకే మాతుల భాగినేయ్యే ద్వే దమిళే గణ్హి తదా-

"అజానిత్వా సకం సేనం-ఘాతేన్తి సజనా ఇతి,
సుత్వాన సచ్చకిరియం-అకరి తత్థ భుపతి;

రజ్జసుఖాయ వాయామో-నాయం మమ కదాపి చ,
సమ్బుద్ధసాసనస్సేవ-ఠపనాయ అయం మమ;

తేన సచ్చేన మే సేనా-కాయోపగత భణ్డకం,
జాలవణ్ణంవ హోతూతి-తం తథేవ తదా అహు;"

ఏవం రాజా గఙ్గాతీరే దమిళే ఘాతేసి. ఘాతిత సో సబ్బే ఆగన్త్వా విజిత నగరే పవిసింసు. తదా రాజా విజిత నగరం గణ్హితుం వీమంసనత్థాయ ఆగచ్ఛన్తం నన్దిమిత్తం దిస్వా కణ్డులం ముఞ్చేసి. కణ్డులోపి తం గణ్హితుం ఆగఞ్ఛి తదా నన్దిమిత్తో హత్థేతహి ఉభో దన్తే బాళ్హం గహేత్వా పీళేత్వా ఉక్కుటికం నిసీదాపేసి. రాజా ఉభో విమంసేత్వా విజితనగరం ఆగతో. తతో దక్ఖిణద్వారే యోధానం మహాసఙ్గామో అహోసి పురత్థిమద్వారే వేళుసుమనో అస్సం ఆరుయ్హ బహూ దమిళే ఘాతేసి దమిళా అన్తో పివిసిత్వా ద్వారం థకేసుం. తతో రాజా యోధే విస్సజ్జేసి, కణ్డులహత్థి నన్దిమిత్తో సురనిమ్మలో చ దక్ఖిణద్వారే కమ్మం కరింసు మహాసోణో గోఠయిమ్బరో థేరపుత్తాభయో చాతి ఇమే తయో ఇతరేసు తీసు ద్వారేసు కమ్మం కరింసు.

తఞ్చ నగరం పరిఖాత్తయ పరిక్ఖిత్తం, దళ్హ పాకార గోపురం, అయో ద్వారయుత్తం అహోసి కణ్డులో జాణుహి ఠత్వా సిలా సుధా ఇట్ఠకా భిన్దిత్వా అయోద్వారం పాపుణి తదా దమిళా గోపురే ఠత్వా నానావుధాని ఖిపింసు పక్క అయోగుళే చేవపక్కట్ఠిత సిలేసఞ్చ హత్థిపిట్ఠియం పక్ఖిపింసు? తదా కణ్డులో వేదనట్టో ఉదకట్ఠానం గన్త్వా ఉదకే ఓగాహి. తదా గోఠయిమ్బరో న ఇదం సురాపానం భవతి. అయోద్వార విఘాటనం నామ, గచ్ఛ ద్వారం విఘాటేహీతి ఆహ. తం సుత్వా జాతాభిమాతో కుఞ్చనాదం కత్వా ఉదన ఉగ్గమ్మ థలే అట్ఠాసి అథ హత్థివేజ్జో సిలేసం ధోవిత్వా ఓసధం అకాసి. తతో రాజా హత్థిం ఆరుయ్హ పాణినా కుమ్భే పరామసిత్వా సకల లఙ్కాతలే రజ్జం తవ దమ్మీతి తోసేత్వా వరభోజనం భోజేత్వా వణం సాటకేన వేఠేత్వా సువమ్మీతం కత్వా వమ్మపిట్ఠియం మహిసచమ్మం సత్తగుణం కత్వా బన్ధిత్వా తస్సుపరి తేలచమ్మం బన్ధిత్వా తం విస్సజ్జేసి సో అసని వియగజ్జన్తో గన్త్వా దాఠాహి పదరం విజ్ఝిత్వా పాదేన ఉమ్మారం హని. ద్వారం బాహాహి సద్ధిం అయోద్వారం మహాసద్దేన భూమియం పతి. గోపురే దబ్బసమ్భారం పన హత్థిపిట్ఠియం పతన్తం దిస్వా నన్దిమిత్తో బాహాహి పహరిత్వా పవట్టేసి తదా కణ్డులో దాఠాపీళనవేరం ఛడ్డేసి.

తతో కణ్డులో అత్తనో పిట్ఠిం ఆరూహనత్థాయ నణ్ఢిమిత్తం ఓలోకేసి. నో తయా కతమగ్గేన న పవిసిస్సామీతి అట్ఠారస హత్థుబ్బేధం పాకారం బాహునా పహరిత్వా అట్ఠుసహస్సమాణం పాకారప్పదేసం పాతేత్వా సురనిమ్మలం ఓలోకేసి సోపి తేన కతమగ్గం అనిచ్ఛన్తో పాకారం లఙ్ఘిత్వా నగరబ్భన్తరే పతి గోఠయిమ్బరోపి - సోణోపి - థేరపుత్తాభయోపి ఏకేక ద్వారం భిణ్డిత్వా పవిసింసు-తతో.

"హత్థి గహేత్వా రథచక్కం-మిత్తో సకట పఞ్జరం,
నాళికేరతరుం గోఠో-నిమ్మలో ఖగ్గముత్తమం;

తాలరుక్ఖం మహాసోణో-థేరపుత్తో మహాగదం,
విసుం విసుం వీథిగతా-దమిళే నత్థ చుణ్ణయుం";

ఏవం విజితనగరం చతూహి మాసేహి భిణ్డిత్వా దమిళే మారేత్వా తతో గరిలోకం నామ గన్త్వా గిరియ దమిళం అగ్గహేసి. తతో మహేల నగరం గన్త్వా చతూహి మాసేహి మహేల రాజానం గణ్హిం తతో రాజా అనురుధపురం గచ్ఛన్తో పరితోకాసపబ్బతే నామ ఖణ్ధావారం నివాసేత్వా తత్థ తళాకం కారేత్వా జేట్ఠమూలమాసమ్హి ఉదకకీళం కీళి. ఏళారోపి దుట్ఠగామణిస్స ఆగతభావం సుత్వా అమచ్చేహి సద్ధిం మన్తేత్వా స్వే యుద్ధం కరిస్సామాతి నిచ్ఛయం అకాసి పునదివసే సన్నద్ధో మహాపబ్బత హత్థిం ఆరుయ్హ మహా బలకాయ పరివుతో నిక్ఖమి. గామణీపి మాతరా సద్ధిం మన్తేత్వా ద్వత్తింస బల కోట్ఠకే కారేత్వా ఛత్తధరే రాజరూపకే తత్థ తత్థ ఠపేసి. అబ్భన్తర కోట్ఠకే సయం అట్ఠాసి.

తతో సఙ్గామే వత్తమానే ఏళార రఞ్ఞో దీఘజత్తు నామ మహా యోధో ఖగ్గఫలకం గహేత్వా భూమితో అట్ఠారస హత్థం నభముగ్గన్త్వా రాజరూపం ఛిణ్డిత్వా పఠమం బల కోట్ఠకం భిణ్డి ఏవం సేసేపి బలకోట్ఠకే భిణ్డిత్వా మహాగమణినా ఠతం బలకోట్ఠకం ఆగమి. తదా సురనిమ్మలో రఞ్ఞో పరిగచ్ఛన్తం దిస్వా అత్తనో నామం సావేత్వా తం అక్కోసి తం సుత్వా దీఘజన్తు పఠమం ఇమం మారేమీతి కుజ్ఝిత్వా ఆకసముబ్భుగ్గన్త్వా అత్తనోపరి ఓతరన్తం దిస్వా సరనిమ్మలో అత్తనో ఫలకం ఉపనామేసి. ఇతరోపి ఫలకేన సద్ధిం తం భిణ్డిస్స మీతి చిన్తేత్వా ఫలకం పహరి. ఇతరో ఫలకం ముఞ్చి, దీఘజన్తు ఫలకం ఛిణ్దన్తో భూమియం పతి. సురనిమ్మలో తం సత్తియా పహరి, ఫుస్సదేవో తం ఖణే సఙ్ఖం ధమి, అసనిసద్దో వియ అహోసి ఉమ్మాదప్పత్తా వియ మనుస్సా అహేసుం. తతో దమిళ సేనా భిజ్జిత్థ, ఏళారో పలాయిత్థ తదాపి బహు దమిళే ఘాతేసుం.

"తత్థ వాపిజలం ఆసి-హతానం లోహితావిలం,
తస్మా కులత్థవాపీతి-నామతో విస్సుతా అహూ;

చరాపేత్వా తహిం భేరిం-దుట్ఠగామిణి భూపతి,
న హనిస్సతు ఏళారం-మం ముఞ్చియ పరో ఇతి;

సన్నద్ధో సయమారుయ్హ-సన్నద్ధం కణ్డులం కరిం,
ఏళారం అనుబణ్ధన్తో-దక్ఖిణద్వార మాగమి;

పురే దక్ఖిణభాగమ్హి-ఉభో యుజ్ఝింసు భూమిపా,

తోమరం ఖిపి ఏళారో-గామణి తం అవఞ్చయి;

విజ్ఝాపేసి చ దన్తేహి-తం హత్థిం సకహత్థినా,
తోమరం ఖిపి ఏళారో-సహత్థి తత్థ సో పతి;

తతో విజిత సఙ్గామో-సయోగ్గబలవాహనో,
లఙ్కా ఏకాతపత్తం సో-కత్వాన పావిసి పురం;"

అథ రాజా నగరే భేరిం చరాపేత్వా సమన్తా యోజనప్పమాణే మనుస్సే సన్నిపాతేత్వా ఏళార రఞ్ఞో సరీరం మహన్తం సక్కారం కారేత్వా కూటాగారేన నేత్వా ఝాపేత్వా తత్థ చేతియం కారేత్వా పరిహారమదాసి. అజ్జపి రాజానో తం పదేసమ్పత్వా భేరిం న వాదాపేన్తి. ఏవం దుట్ఠగామణి అభయ మహారాజా ద్వత్తింస దమిళ రాజానో మారేత్వా లఙ్కాదీపం ఏకచ్ఛత్తమకాసి.

యదా దుట్ఠగామణి విజితం నగరం గణ్హి తదా దీఘజన్తు యోధో ఏళారం ఉపసఙ్కమిత్వా అత్తనో భాగినేయ్యస్స భల్లుకస్స యోధ భావం ఆచిక్ఖిత్వా ఇధాగమనత్థాయ తస్స సన్తికం పేసేసి. భల్లుకోపి ఏళారస్స దడ్ఢదివసతో సత్తమే దివసే సట్ఠియా పురిస సహస్సేహి సద్ధిం ఓతిణ్ణో రఞ్ఞో మతభావం సుత్వాపి లజ్జాయ యుజ్ఝిస్సామీతి మహాతిత్థతో నిక్ఖమిత్వా కోలమ్బహాలకే నామ గామే ఖన్ధావారం నివేసేసి. రాజాపి తస్సా'గమనం సుత్వా సన్నద్ధో కణ్డులం ఆరుయ్హ యోధపరివుతో మహతా బలకాయేన అభినిక్ఖమి. ఫుస్సదేవోపి పఞ్చావుధ సన్నద్ధో రఞ్ఞో పచ్ఛిమాసనే నిసీది. భల్లుకోపి పఞ్చావుధ సన్నద్ధో హత్థిం ఆరుయ్హ రాజాభిముఖో అగఞ్ఛి. తదా కణ్డులో తస్స వేగమణ్డి భావత్థం సనికం సనికం పచ్చోసకకి సేనాపి హత్థినా సద్ధిం తథేవ పచ్చోసకకి.

రాజా ఫుస్సదేవం ఆహ అయం హత్థి పుబ్బే అట్ఠవీసతియా యుద్ధేసు అపచ్చోసకకిత్వా ఇదాని కస్మా పన పచ్చోసక్కతీతి. సో ఆహాదేవ. అమ్హాకమేవ జయో అయం గజో జయభూమిం అపేక్ఖన్తో పచ్చోసక్కతి జయభూమిం పత్వా ఠస్సతీతి? నాగోపి పచ్చోసకకిత్వ పుర దేవస్స పస్సే మహావిహార సీమన్తే అట్ఠాసి.

తతో భల్లుకో రాజాభిముఖా ఆగన్త్వా రాజానం ఉప్పణ్డేసి రాజాపి ఖగ్గతలేన ముఖం పిధాయ తం అక్కోసి రఞ్ఞో ముఖే విజ్ఝిస్సామీతి సరం ఖిపి. సో ఖగ్గతల మాగచ్ఛభూమియం పతి, భల్లుకో ముఖే విద్ధోస్మీతి సఞ్ఞాయ ఉక్కుట్ఠిం, అకాసి తదా రఞ్ఞో పచ్ఛిమాసనే నిసిన్నో ఫుస్సదేవో రఞ్ఞో కుణ్డలం ఘటేన్తో తస్స ముఖే కణ్డం పాతేసి రఞ్ఞో పాదే కత్వా పతమానస్స జాణుమ్హి అపరేన కణ్డేన విజ్ఝిత్వా రఞ్ఞో సీసం కత్వా పాతేసి. రాజా లద్ధజయో నగరం ఆగన్త్వా సరం ఆహరాపేత్వా పుఙ్ఖేన ఉజుకం ఠపాపేత్వా తం పమాణం కహాపణరాసిం కత్వా ఫుస్సదేవస్స అదాసి.

ఏవం లఙ్కారజ్జం ఏకచ్ఛత్తం కత్వా రాజా యోధానం యథానురూపం ఠానన్తరం అదాసి. థేరపుత్తాభయో పన దీయమానం ట్ఠానన్తరం న గణ్హి కస్మా న గణ్హసితి పుచ్ఛినో యుద్ధం అత్థి మహారాజాతి ఆహం. ఇదాని ఏకరజ్జే కతే కిం నామ యుద్ధన్తి పుచ్ఛితే కిలేస చోరేహి యుజ్ఝిస్స మీతి ఆహ. రాజా పునప్పునం నివారేసి సోపి పునప్పున యాచిత్వా రాజానుఞ్ఞాయ పబ్బజిత్వా విపస్సనాయ కమ్మం కరోన్తో అరహత్తం పత్వా పఞ్చ ఖీణాసవసత పరివారో అహోసి.

తతో రాజా అత్తనో పాసాదతలే సిరీసయనగతో మహతిం సమ్పత్తిం ఓలోకేత్వా అక్ఖోభిణి సేనాఘాతం అనుస్సరి. అనుస్సరన్తస్స రఞ్ఞో మహన్తం దేమనస్సం ఉప్పజ్జి సగ్గ మగ్గన్తరాయో మే భవేయ్యాతి.

తదా పియఙ్గదీపే అరహన్తో రఞ్ఞో పరిచితక్కం ఞత్వా తం అస్సాసేతుం అట్ఠ అరహన్తే పేస్సే. తే ఆగన్త్వా ఆగతభావా నివేదేత్వా పాసాదతలం అభిరుహింసు రాజా థేరే వన్దిత్వా ఆసనే నిసీదాపేత్వా ఆగత కారణం పుచ్ఛి. థేరాపి ఆగత కారణం వత్వా రఞ్ఞో తేన కమ్మునా సగ్గ-మోక్ఖన్తరాయభావం బోధేత్వ పక్కమింసు రాజా తేసం వచనం సుత్వా అస్సాసం పటిలభిత్వా వన్దిత్వా (తే విస్సజ్జేత్వా) సిరిసయనగతో పున చిన్తేసి.

మాతిపితరో ఖో పన మా చో కదాచిపి వినా సఙ్ఘేన ఆహారం భుఞ్జథాతి అమ్హేహి సపథం కారేసుం భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అదత్వా భుత్తం అత్థి ను ఖో నత్థితి చిన్తయన్తో సతిసమ్మోసేన సఙ్ఘస్స అదత్వా పాతరాసకాలే పరిభుత్తం ఏకంయేవ మరిచవట్టిం అద్దస. దిస్వా చ అయుత్తం మయా కతం దణ్డకమ్మం మే కాతబ్బన్తి చిన్తేసి అథ రాజా ఛత్తమఙ్గల సత్తాహే వీతివత్తే మహతా రాజానుభావేన మహన్తేన కీళావిధానేన ఉదకకీళం కీళితుం అభిసిత్తానం రాజునం చారిత్తాను పాలనత్థఞ్చ తిస్సవాపిం అగమాసి. రఞ్ఞో సబ్బం పరిచ్ఛదం ఉపాహనఛత్తాని చ మరిచవట్టి విహారట్ఠానమ్హి ఠపయింసు.

తత్రాపి థూపట్ఠానే రాజపురిసా రఞ్ఞో సధాతుకం కున్తం ఉజుకం ఠపేసుం. రాజా దివసభాగం ఓరోధ పరివుతో కీళిత్వా సాయణ్హే జాతే నగరం గమిస్సామ కున్తం వడ్ఢేథాతి ఆహ. రాజపురిసా కున్తం గణ్హన్తా చాలేతుం నాసక్ఖింసు రాజసేన, తం అచ్ఛరియం దిస్వా సమాగన్త్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేసి రాజాపి మహన్తం అచ్ఛరియం దిస్వా హట్ఠమానసో సమన్తా ఆరక్ఖం సంవిదహిత్వా నగరం పావిసి.

తతో రాజా కున్తం పరిక్ఖిపాపేత్వా చేతియం తం పరిక్ఖిపాపేత్వా విహారఞ్చ కారేసి. విహారో తీహి సంవచ్ఛరేహి నిట్ఠాసిం రాజా విహారమహత్థాయ సఙ్ఘం సన్నిపాతేసి భిక్ఖూనం సతసహస్సాని భిక్ఖునీనం నవుతి సహస్సాని సన్నిపతింసు తస్మిం సమాగమే రాజా సఙ్ఘం వన్దిత్వా ఏవమాహ భన్తే విస్సరిత్వా వినా సఙ్ఘేన మరిచవట్టికం పరిభుఞ్జిం తదత్థం దణ్డకమ్మం మే హోతూతి-సచేతియం మరిచవట్టియం విహారం కారేసిం పతిగణ్హాతు భన్తే సఙ్ఘో సచేతియం విహారన్తి దక్ఖిణోదకం పాతేత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స విహారం అదాసి.

విహారస్స సమన్తతో భిక్ఖుసఙ్ఘస్స నిసీదనత్థాయ మహన్తం మణ్డపం కారేసి మణ్డప పాదా అభయవాపియా జలే పతిట్ఠితా అహేసుం. సేసోకాసే కథాచనత్థి. తత్థ భిక్ఖుసఙ్ఘం నిసీదాపేత్వా సత్తాహం మహాదానం దత్వా సబ్బపరిక్ఖారం అదాసి. తత్థ సఙ్ఘత్థేరేన లద్ధ పరిక్ఖారో సతసహస్సగ్ఘనకో అహోసి.

ఏవం-

> "యుద్ధే దానే చ సూరేన-సూరినా రతనత్తమే,
> పసన్నామలచిత్తేన-సాసనుజ్జోతనత్థినా;
>
> రఞ్ఞా కతఞ్ఞునా తేన-థూపకారాపనాదితో,
> విహారమహనన్తాని - పూజేతుం రతనత్తయం;

పరిచ్చత్తధనానేత్థ-అనగ్ఘాని విముఞ్చియ,
సేసాని హోన్తి ఏకాయ-ఊనా విసతికోటియో;"

ఏవం సపఞ్ఞో భిదూరే అసారే,
దేహే ధనే సఙ్గమతిక్కమిత్వా
కత్వాన పుఞ్ఞం సుఖసాదనత్థం,
సారం గహేతుం సతతం యతేయ్యాతి;

మరీచవట్టి విహారకథా

౧౮. తతో రాజా చిన్తేసి మహామహిణ్డత్థేరో కిర మమ అయ్యకస్స దేవానమ్పియతిస్స రఞ్ఞో ఏవమాహ. నత్తా తే మహారాజ దుట్ఠగామణి అభయో విసం హత్థసతికం సోవణ్ణమాలిం థూపం కారేస్సతి. సఙ్ఘస్స చ ఉపోసథాగారభూతం నవభూమకం లోహపాసాదం కారేస్సతీతి చిన్తేత్వా చ పన ఓలోకేన్తో రాజగేహే కరణ్డకే ఠపితం సువణ్ణపట్టలేఖం దిస్వా తం వాచేసి. అనాగతే చత్తాలీసం వస్ససతం అతిక్కమ్మ కాకవణ్ణతిస్సస్స పుత్తో దుట్ఠగామణి అభయో ఇదఞ్చిదఞ్చ కారేస్సతీతి సుత్వా హట్ఠో ఉదగ్గో అప్ఫోటేసి-అయ్యేన కిర వతమ్హి దిట్ఠో మహా మహిణ్డేనాతి.

తతో పాతోవ మహామేఘవనం గన్త్వా భిక్ఖుసఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా ఏతదవోచ? భన్తే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స ఉపోసథాగారం కత్వా దేవవిమాన సదిసం పాసాదం కారేస్సామి దేవలోకం పేసేత్వా పటే విమానాకారం లిఖాపేత్వా మే దేథాతి? సఙ్ఘో అట్ఠ ఖీణాసవే పేసేసి. తే తావతింసభవనం గన్త్వా ద్వాదసయోజనుబ్బేధా అట్ఠచత్తాలీస యోజన పరిక్ఖేపం కూటాగారం సహస్స పతిమణ్డితం నవభూమకం సహస్సగబ్భం ఖీరణ దేవధీతాయ పుఞ్ఞానుభావనిబ్బత్తం ఆకాసట్ఠం రతనపాసాదం ఓలోకేత్వా హిఙ్గులకేన పటే తదాకారం లిఖిత్వా ఆనేత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అదంసు సఙ్ఘో రఞ్ఞో పాహేసి.

తం దిస్వా రాజా తుట్ఠమానసో తదా తం లేఖతుల్యం లోహపాసాదం కారేసి. కమ్మన్తారమ్భ కాలే పన చతుసు ద్వారేసు అట్ఠసతసహస్సాని హిరఞ్ఞాని ఠపాపేసి తదా చతుసు ద్వారేసు సహస్స సహస్సం వత్థపుటాని చేవ గుళ-తేల-సక్ఖర-మధుపురా అనేకసహస్సచాటియో చ ఠపాపేసి. పాసాదే అమూలకేన కమ్మం న కాతబ్బన్తి భేరిం చారపేత్వా అమూలకేన కతకమ్మం అగ్ఘాపేత్వా కారకానం మూలం దాపేసి. పాసాదో ఏకేకేన పస్సేన హత్థసత హత్థసతప్పమాణో అహోసి తథా ఉబ్బేధన, నవభూమాయో చస్స అహేసుం ఏకేకిస్సా భూమియా సతం సతం కూటాగారాని, తాని సబ్బానిపి రతనఖచితాని చేవ సువణ్ణ కిఙ్కిణికాపన్తి పరిక్ఖిత్తాని చ అహేసుం తేసం కూటాగారాని నానారతన భూసికా పవాళ వేదికా చేవ, తాసం పదుమాని చ నానారతన విచిత్తానేవ అహేసుం. తథా సహస్సగబ్భా చ నానారతన ఖచితా సీయపఞ్జర విభూసితా చ. వేస్సవనస్స నారివాభనయానం సుత్వా తదాకారం మజ్ఝే రతన మణ్డపం కారేసి.

సో అనేకేహి రతనత్థమ్భేహి సీహవ్యగ్ఘాది రూపేహి దేవతా రూపేహి చ పతిమణ్డితో సమన్తతో ఓలమ్బక ముత్తా జాలేన చ పరిక్ఖిత్తో అహోసి పవాళవేదికా చస్స పుబ్బే వుత్తప్పకారావ సత్తరతన విచిత్తమణ్డప మజ్ఝే పన ఏళికమయ భూమియా దన్తమయ పల్లఙ్కో అహోసి అపస్సేనమ్పి దన్తమయమేవ, సో సువణ్ణసూరియమణ్డలేహి రజత చణ్డ మణ్డలేహి ముత్తామయ తారకాహి చ విచిత్తో తత్థ తత్థ యథారహం నానారతనమయ పదుమాని చేవ పసాద జనకాని చ జాతకాని అన్తరన్తరా సువణ్ణలతాయో చ కారేసి. తత్థ మహగ్ఘం పచ్చత్థరణం అత్థరిత్వా మనుఞ్ఞం దన్త విజనిం ఠపేసి. పవాళమయ పాదుకా కారేసి. తథా పల్లఙ్కస్సోపరి ఏళికభూమియా పతిట్ఠితం రజతమయదణ్డం సేతచ్ఛత్తం కారేసి. తత్థ సత్తరతనమయాని అట్ఠమఙ్గలాని అన్తరన్తరా చ మణిముత్తామయా చతుప్పాద పన్తియో చ కారేసి. ఛత్తన్తే చస్స రతనమయ ఘణ్టాపన్తియో ఓలమ్బింసు.

పాసాదో ఛత్తం పల్లఙ్కో మణ్డపో చాతి చత్తారో అనగ్ఘా అహేసుం మహగ్ఘాని మఞ్చపీఠాని పఞ్ఞత్వో తత్థ మహగ్ఘాని కమ్బలాని భుమ్మత్థరణాని అత్థరాపేసి ఆవమన కుమ్భి ఉళుఙ్కో చ సోవణ్ణమయాయేవ అహేసుం. సేస పరిభోగ భణ్డేసు

వత్తబ్బమేవ నత్థి ద్వారకోట్ఠకోపి మనోహర పాకారేన పరిక్ఖిత్తో. తమ్బలోహిట్ఠికాభి పన ఛాదితత్తా పాసాదస్స లోహపాసాదోతి వోహారో అహోసి.

ఏవం తావతింసభవనే దేవసభా వియ పాసాదం నిట్ఠాపేత్వా సఙ్ఘం సన్నిపాతేసి. మరిచవట్టి విహారమగే వియ సఙ్ఘో సన్నిపతి. పఠమభూమియం పుథుజ్జనాయేవ అట్ఠంసు దుతియభూమియా తేపిటకా, తతియాదిసు తీసు భూమిసు కమేన సోతాపన్న - సకదాగామి - అనాగామినో, ఉపరి చతుసు భూమిసు ఖీణాసవాయేవ అట్ఠంసు. ఏవం సఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా సఙ్ఘస్స పాసాదం దత్వా మరిచవట్టి విహారమహే వియ సత్తాహం మహాదానమదాసీతి.

"పాసాదహేతు చత్తాని-మహాచాగేన రాజినా,
అనగ్ఘాని ఠపేత్వాన-అహేసుం తింసకోటియో;"

పహాయ గమనీయన్తం-దత్వాన ధనసఞ్చయం,
అనుగామిధనం దానం-ఏవం కుబ్బన్తి పణ్డితా;

౧౯. అథేకదివసం రాజా సతసహస్సం విస్సజ్జేత్వా మహాబోధి పూజం కారేత్వా నగరం పవిసన్తో థూపట్ఠానే పతిట్ఠితం సిలాథూపం దిస్వా మహిన్దత్థేరేన వుత్తవచనం అనుస్సరిత్వా మహాథూపం కారేస్సామీతి కతసన్నిట్ఠానో నగరం పవిసిత్వా మహంతలం ఆరుయ్హ సుభోజనం భుఞ్జిత్వా సిరిసయనగతో ఏవం చిన్తేసి మయా దమిళే మద్దమానేన అయం లోకో అతివియ పీళితో, కేన ను ఖో ఉపాయేన లోకస్స పిళనం అకత్వా ధమ్మేన సమేన మహా చేతియస్స అనుచ్ఛవికం ఇట్ఠకా ఉప్పాదేస్సామీతి తం చిన్తితం ఛత్తం అధివత్థా దేవతా జానిత్వా రాజా ఏవం చిన్తేసీతి ఉగ్ఘోసేసి.

పరమ్పరాయ దేవలోకేపి కోలాహలమహోసి తం ఞత్వా సక్కో దేవరాజం విస్సకమ్మం ఆమన్తేత్వా'తాత! విస్స కమ్మ! దుట్ఠగామణి అభయ మహారాజా మహా చేతియస్స ఇట్ఠకత్థాయ చిన్తేసి. త్వం గన్త్వా ఉత్తరపస్సే నగరతో యోజనప్పమాణే ఠానే గమ్భీర నదియా తీరే ఇట్ఠకా మాపేత్వా ఏహి'తి పేసేసి.

తం ఞత్వా విస్సకమ్మ దేవపుత్తో ఆగన్త్వా తత్థేవ మహాచేతియానుచ్ఛవికం ఇట్ఠకా మాపేత్వా దేవపురమేవ గతో. పున దివసే ఏకో సునఖలుద్దో సునఖే గహేత్వా అరఞ్ఞం గన్త్వా తత్థ తత్థ విచరన్తో తం ఠానం పత్వా ఇట్ఠకా అదిస్వా చ నిక్ఖమి. తస్మిం ఖణే ఏకా భుమ్మా దేవతా తస్స ఇట్ఠకా దస్సేతుం మహన్తం గోధావణ్ణం గహేత్వా లుద్దస్స సునఖానఞ్చ అత్తానం దస్సేత్వా తేహి అనుబద్ధో ఇట్ఠకాభిముఖం అత్వా అన్తరధాయి.

సునఖలుద్దో ఇట్ఠకా దిస్వా అమ్హాకం రాజా థూపం కారేతుకామో, మహన్తో వత నో పణ్ణాకారో లద్ధోతి హట్ఠమానసో పున దివసే పాతోచ ఆగన్త్వా అత్తనా దిట్ఠం ఇట్ఠక పణ్ణాకారం రఞ్ఞో నివేదేసి. రాజా తం సాసనం సుత్వా అత్తమనో హుత్వా తస్స మహన్తం సక్కారం కారేత్వా తంయేవ ఇట్ఠక గోపనం కారేసి. తతో రాజా అహమేవ ఇట్ఠకోలోకనత్థాయ గచ్ఛామి - కున్తం వడ్ఢేథాతి ఆహ.

తస్మింయేవ ఖణే పున అఞ్ఞం సాసనం ఆహరింసు. నగరతో తియోజనమత్థకే ఠానే పుబ్బుత్తరకణ్ణే ఆచార విట్ఠిగామే తియామరత్తిం అభిప్పవట్టే దేవే సోళస కరీసప్పమాణే పదేసే సువణ్ణబీజాని ఉట్ఠహింసు. తాని పమాణతో ఉక్కట్ఠాని

విదత్థిప్పమాణాని. ఓమకాని అట్ఠఙ్గులప్పమాణాని అహేసుం, అథ విభాతాయ రత్తియా గామవాసినో సువణ్ణబిజాని దిస్వా రాధా'రహం వత భణ్డం ఉప్పన్నన్తి సమన్తతో ఆరక్ఖా సంవిదహిత్వా సువణ్ణబీజాని పాతియం పూరేత్వా ఆగన్త్వా రఞ్ఞో దస్సేసుం రాజా తేసమ్పి యథారహం సక్కారం కారేత్వా తేయేవ సువణ్ణ గోపకే అకాసి.

అథ తస్మింయేవ ఖణే అఞ్ఞం సాసనం ఆహరింసు. నగరతో పాచీనపస్సే సత్తయోజన మత్థకో ఠానే పారగఙ్గాయ తమ్బవిట్టి నామ జనపదే తమ్బలోహం ఉప్పజ్జి. గామికా పాతిం పూరేత్వా తమ్బలోహం గహేత్వా ఆగన్త్వా రఞ్ఞో దస్సేసుం రాజా యథానురూపం సక్కారం తేసమ్పి కారేత్వా తేయేవ గోపకే అకాసి.

తదనన్తరం అఞ్ఞం సాసనం ఆహరింసు. పురతో చతుయోజనమత్థకో ఠానే పుబ్బదక్ఖిణ కణ్ణే సుమనవాపిగామే ఉప్పలకురువిణ్ణ మిస్సకా బహూ మణయో ఉప్పజ్జింసు గామికా పాతిం పూరేత్వా ఆగన్త్వా మానయో రఞ్ఞో దస్సేసుం. రాజా తేసమ్పి సక్కారం కారేత్వా తేయేవ గోపకే అకాసి.

తదనన్తరం అఞ్ఞమ్పి సాసనం ఆహరింసు. నగరతో దక్ఖిణ పస్సే అట్ఠయోజన మత్థకే ఠానే అమ్బట్ఠకోల జనపదే ఏకస్మిం లేణే రజతం ఉప్పజ్జి తస్మిం సమయే నగరవాసికో ఏకో వాణిజో బహూహి సకటేహి హళిద్ది సిఙ్గివేరాదీనమత్థాయ మలయం గతో, లేణస్స అవిదూరే సకటాని ముఞ్చిత్వా పతోదదారుం పరియేసన్తో తం పబ్బతం అభిరూళ్హో ఏకం పణసయట్ఠిం అద్దస.

తస్స మహన్తం చాటిప్పమాణం ఏకమేవ పణస ఫలం నరుణయట్ఠిం నామేత్వా హేట్ఠా పాసాణపిట్ఠియం అట్ఠాసి. సో తం ఫలభారేన నమితం దిస్వా ఉపగన్త్వా హత్థేన పరామసిత్వా పక్కభావం ఞత్వా వణ్టం ఛిణ్డి పణసయట్ఠి ఉగ్గన్త్వా యటాట్ఠానం అట్ఠాసి వాణిజో అగ్గం దత్వా భుఞ్జిస్సామీతి చిన్తేత్వా కాలం ఘోసేసి. తదా చత్తారో ఖీణాసవ ఆగన్త్వా తస్స పురతో పాతురహేసుం. వాణిజో తే దిస్వా అత్తమనో పాదే వణ్దిత్వా నిసీదాపేత్వా తస్స ఫలస్స వణ్టాసమన్తా వాసియా తచ్ఛేత్వా అపస్సయం లుఞ్చిత్వా అపనామేసి. సమన్తతో యుసం ఓతరిత్వా అపస్సయానితం ఆవాటం పూరేసి వాణిజో మనోసిలోదకవణ్ణ పణసయుసం పత్తే పూరేత్వా అదాసి. తే ఖీణాసవా తస్స పస్సన్తస్సేవ ఆకాసమబ్భుగ్గన్త్వా పక్కమింసు.

సో పున కాలంఘోసేసి అఞ్ఞే చత్తరో ఖీణాసవా ఆగమింసు. తేసమ్పి హత్థతో పత్తే గహేత్వా సువణ్ణవణ్ణేహి పన సమిఞ్జేహి పూరేత్వా అదాసి తేసు తయో థేరా ఆకాసేన పక్కమింసు ఇతరో ఇణ్డగుత్తత్థేరో నామ ఖీణాసవో తస్స తం రజతం దస్సేతుకామో ఉపరి పబ్బతా ఓతరిత్వా తస్స లేణస్స అవిదూరే నిసీదిత్వా పణస మిఞ్జం పరిభుఞ్జతి ఉపాసకో థేరస్స గతకాలే అవసేస మిఞ్జం అత్తనాపి ఖాదిత్వా సేసకం భణ్డికం కత్వా ఆదాయ గచ్ఛన్తో థేరం దిస్వా ఉదకఞ్చ పత్తధోవనసాఖఞ్చ అదాసి.

థేరోపి లేణద్వారేన సకట సమీపగామి మగ్గం మాపేత్వా ఇమినా మగ్గేన గచ్ఛ ఉపాసకాతి ఆహ. సో థేరం వణ్దిత్వా తేన మగ్గేన గచ్ఛన్తో లేణద్వారం పత్వా సమన్తా లేణం ఓలోకేన్తో తం రజతరాసిం దిస్వా రజతపిణ్డం గహేత్వా వాసియా ఛిణ్దిత్వా రజతభావం ఞత్వా మహన్తం సజ్ఝపిణ్డం గహేత్వా సకట సన్తికం గన్త్వా తిణోదక సమ్పన్నే ఠానే సకటాని నివేసేత్వా లహుం అనురాధపురం గన్త్వా రఞ్ఞో దస్సేత్వా తమత్థం నివేదేసి రాజా తస్సాపి యథారహం సక్కారం కారేసి.

తదన్తరం అఞ్ఞమ్పి సాసనం ఆహరింసు నగరతో పచ్ఛిమ దిసాభాగే పఞ్చ యోజన మత్థకే ఠానే ఉరువేల పబ్బత మహామలకమత్తా పచాళ మిస్సకా సట్ఠి సకటప్పమాణముత్తా సముద్దతో థలముగ్గమింసు కేవట్టా దిస్వా రాజారహం వత భణ్డం ఉప్పన్నన్తి రాసిం కత్వా ఆరక్ఖం దత్వా పాతిం పూరేత్వా ఆగన్త్వా రఞ్ఞో దస్సేత్వా తమత్థం నివేదేసుం. రాజా తేసమ్పి యథారహం సక్కారం కారేసి.

పున అఞ్ఞం సాసనం ఆహరింసు నగరతో పచ్ఛిముత్తర కణ్ణే సత్తయోజన మత్థకే ఠానే పేళివాపి గామస్స వాపియా ఓతిణ్ణ కన్దరే పులిన పుట్ఠే నిసదపోతప్పమాణ దీఘతో విదత్థిచతురఙ్గలా ఉమ్మాపుప్ఫవణ్ణా చత్తారో మహామణి ఉప్పజ్జింసు. అథేకో మత్తో నామ సునఖలుద్దో సునఖే గహేత్వా తత్థ విచరన్తో తం ఠానం పత్వా దిస్వా రాజారహం వత భణ్డన్తి వాలికాహి పటిచ్ఛాదేత్వా ఆగన్త్వా రఞ్ఞో నివేదేసి. రాజా తస్సాపి యథారహం సక్కారం కారేసి. ఏవం రాజా థూపత్థాయ ఉప్పన్నాని ఇట్ఠకాదీని తదహేవ అస్సోసి ఇట్ఠక రజతానం ఉప్పన్నట్ఠానం తేనేవ నామం లభి.

ధూపసాధన లాభకథా

౨౦. అథ రాజా ధూపత్థాయ ఉప్పన్నాని సువణ్ణాదీని ఆహరాపేత్వా భణ్డాగారేసు రాసిం కారేసి తతో సబ్బసమ్భారే సమత్తే విసాఖ పుణ్ణముపోసథదివసే పత్త విసాఖ నక్ఖత్తే మహాధూపకరణత్థాయ భూమిపరికమ్మం ఆరభి. రాజా ధుపట్ఠానే పతిట్ఠాపితం సిలాధూపం హరాపేత్వా ధిరభావత్థాయ సమన్తతో హత్థిపాకార పరియన్తం గమ్భీరతో సతరతనప్పమాణం భూమిం ఖనాపేత్వా పంసుం అపనేత్వా యోధేహి గుళపాసాణే అత్థరాపేత్వా కమ్మారకూటేహి ఆహనాపేత్వా చుణ్ణవిచుణ్ణే కారేసి.

తతో చమ్మవినద్ధేహి పాదేహి మహా హత్థీహి మద్దాపేత్వా పాసాణకోట్టిమస్సుపరి నవనీత మత్తికం అత్థరాపేసి. ఆకాస గఙ్గాయహి తిపతితట్ఠానే ఉదకబిన్దూని ఉగ్గన్త్వా సమన్తా తింస యోజనప్పమాణపదేసే పతన్తి యత్థ సయఞ్జాతసాలీ ఉప్పజ్జన్తి తం ఠానం నిచ్చమేవ తిన్తత్తా నిన్తసీసకోళం నామ ఛాతం. తత్థ మత్తికా సుఖుముత్తా నవనీత మత్తికాతి వుచ్చతి.

తం తతో ఖీణసవా సామణేరా ఆహరన్తి తాయ సబ్బత్థ మత్తికాకిచ్చన్తి ఞాతబ్బం. మత్తికోపరి ఇట్ఠకా అత్థరాపేసి. ఇట్ఠకోపరి ఖరసుకమ్మం, తస్సోపరికురువిన్దపాసాణం, తస్సోపరిఅయోజాలం, తస్సోపరి ఖీణాసవ సామణేరేహి హిమవన్తతో ఆహటం సుగన్ధమారుమ్బం, తస్సోపరి ఖీరపాసాణం, తస్సోపరి ఏళికపాసాణం, తస్సోపరి సీలం అత్థరాపేసి. సబ్బమత్తికాకిచ్చే నవనీతమత్తికా ఏవ అహోసి.

సిలాసత్థారోపరి రసోదక సన్తిన్తేన కపిత్థ నియ్యాసేన అట్ఠఙ్గులబహలతమ్బలోహపట్టం, తస్సోపరి తిలతేలయన్తిన్తాయ మనోసిలాయ సత్తఙ్గుల బహలం రజతపట్టం అత్థరాపేసి ఏవం రాజా సబ్బాకారేన భూమిపరికమ్మం కారాపేత్వా ఆసాళహి సుక్కపక్ఖస్స చాతుద్దస దివసే భిక్ఖుసఙ్ఘా సన్నిపాతేత్వా ఏవమాహ. స్వే పుణ్ణముపోసథదివసే ఉత్తరాసాళ్హ నక్ఖత్తేన మహాచేతియే మఙ్గలిట్ఠకం పతిట్ఠాపేస్సామి స్వే ధూపూట్ఠానే సబ్బో సఙ్ఘో సన్తిపతతూతి నగరే భేరిం చరాపేసి మహాజనో ఉపోసథికో హుత్వా గన్ధమాలాదీని గహేత్వా ధూపట్ఠానే సన్నిపతతూతి.

తతో విసాఖసిరి దేవనామకే ద్వే అమచ్చే ఆణాపేసి. తుమ్హే గన్త్వా మహా చేతియట్ఠానం అలఙ్కరోథాతి. తే గన్త్వా సమన్తతో రజతపట్టవణ్ణవాలుకం ఓకీరాపేత్వా లాజపఞ్చమకాని పుప్ఫాని వికిరిత్వా కదలితోరణం ఉస్సాపేత్వా పుణ్ణఘటే ఠపాపేత్వా మణివణ్ణే వేళుమ్హి పఞ్చపణ్ణధజం బన్ధాపేత్వా గన్ధసమ్పన్నాని నానావిధ కుసుమానిసన్ధరాపేత్వా నానాప్పకారేహి తం ఠానం అలఙ్కరింసు.

అథ రాజా సకలనగరఞ్చ విహారగామి మగ్గఞ్చ అలఙ్కారాపేసి పభాతాయ రత్తియా నగరే చతుసు ద్వారేసు మస్సు కమ్మత్థాయ నహాపితే, నహాపనత్థాయనహాపనకే, అలఙ్కారత్థాయ కప్పకేవ నానావిరాగ వత్థ గన్ధమాలాదీని చ సూపవ్యఞ్జన సమ్పన్నాని మధురభత్తాని చ ఠపాపేత్వా సబ్బే నగరా చ జానపదా చ యథారుచిం మస్సుకమ్మం కారేత్వా నహాత్వా భుఞ్జిత్వా వత్థాభరణాదీహి అలఙ్కరిత్వా మహాచేతియట్ఠానం ఆగచ్ఛన్తూతి ఆయుత్తకేహి ఆరోచాపేసి.

సయమ్పి సబ్బాభరణ విభూసితో చత్తాలీస పురిస సహస్సేహి సద్ధిం ఉపోసకో హుత్వా అనేకేహి సుమణ్డిత పసాధితేహి అమచ్చేహి గహితారక్ఖో అలఙ్కతాహి దేవకఞ్ఞ పమాహి నాటకిత్థిహి పరివుతో అమరగణ పరివుతో దేవరాజా వియ అత్తనో

సిరిసమ్పత్తిహా మహాజనం తోసయన్తో అనేకేహి తురియ సఙ్ఘట్ఠేహి వత్తమానేహి అపరణ్హే మహాథూపట్ఠానం ఉపగఞ్ఛి. మహా చేతియట్ఠాన మఙ్గలత్థాయ పుటబద్ధాని వత్థాని అట్ఠుత్తర సహస్సం ఠపాపేసి. చతుసు పస్సేసు వత్థరాసిం కారేసి తేల-మధు-సక్కర-ఫాణితాదీని చ ఠపాపేసి.

అథ నానాదేసతో బహూ భిక్ఖూ ఆగమింసు రాజగహా సమన్తా ఇన్దగుత్తత్థేరో నామ అసీతి భిక్ఖుసహస్సాని గహేత్వా ఆకాసేనాగఞ్ఛి తథా బారాణసియం ఇసిపతనే మహా విహారతో ధమ్మసేనత్థేరో నామ ద్వాదస భిక్ఖుసహస్సాని. సావత్థియం జేతవన విహారతో పియదస్సి నామ థేరో సట్ఠి భిక్ఖు సహస్సాని వేసాలియం మహా వనతో బుద్ధరక్ఖితత్థేరో అట్ఠారస భిక్ఖు సహస్సాని, కోసమ్బియం ఘోసితారామతో మహాధమ్మరక్ఖితత్థేరో తింస భిక్ఖుసహస్సాని. ఉజ్జేనియం దక్ఖిణగిరి మహా విహారతో ధమ్మరక్ఖితత్థేరో చత్తాలీస భిక్ఖుసహస్సాని-పాటలిపుత్తే అసోకారామతో మిత్తిణ్ణత్థేరో భిక్ఖూనం సతసహస్సాని సట్ఠిఞ్చ సహస్సాని గన్ధార రట్ఠతో అత్తిన్న థేరో నామ భిక్ఖూనం ద్వే సతసహస్సాని అసీతిఞ్చ సహస్సాని. మహాపల్లవ భోగతో మహాదేవత్థేరో భిక్ఖూనం చత్తారి సతసహస్సాని సట్ఠిఞ్చ సహస్సాని యోనకరట్ఠే అలసన్దా నగరతో యోనక ధమ్మరక్ఖితత్థేరో తింస భిక్ఖు సహస్సాని. విఞ్ఝాటవివత్తనియ సేనాసనతో ఉత్తరత్థేరో అసీతి భిక్ఖుసహస్సాని. మహాబోధిమణ్డ విహారతో చిత్తగుత్తత్థేరో తింస భిక్ఖుసహస్సాని వనవాసిభోగతో చణ్డగుత్తత్థేరో అసీతి భిక్ఖుసహస్సాని. కేలాస మహావిహారతో సురిభగుత్తత్థేరో ఛన్నవుతి సహస్సాని గహేత్వా ఆకాసేనాగఞ్ఛి.

"భిక్ఖూనం దీపవాసీనం-ఆగతానఞ్చ సబ్బసో,
గణనాయ పరిచ్ఛేదో-పోరాణేహి న భాసితో;

సమాగతానం భిక్ఖూనం-సబ్బేసం తం సమాగమే,
వుత్తా ఖీణాసవాయేవ-తే ఛన్నవుతి కోటియో;"

అథ సఙ్ఘో పరిక్ఖిత్త పవాళవేదికా వియ మజ్ఝే రఞ్ఞో ఓకాసే ఠపేత్వా అఞ్ఞమఞ్ఞం అఘట్టేత్వా అట్ఠాసి. పాచినపస్సే బుద్ధరక్ఖితనామకో ఖీణాసావత్థేరో అత్తనాసదిసనామకే పఞ్చసతఖీణాసవే గహేత్వా అట్ఠాసి. తథా దక్ఖిణపస్సే పచ్ఛిమపస్సే ఉత్తరపస్సే చ ధమ్మరక్ఖిత - సఙ్ఘరక్ఖిత - ఆనన్ద నామకా ఖీణాసవత్థేరా అత్తనా సదిసనామకే పఞ్చపఞ్చసత ఖీణాసవే గహేత్వా అట్ఠంసు పియదస్సి నామ ఖీణాసవత్థేరో మహాభిక్ఖుసఙ్ఘం గహేత్వా పుబ్బుత్తర కణ్ణే అట్ఠాసి.

రాజా కిర సఙ్ఘమజ్ఝం పవిసన్తోయేవ సచే మయా కయిరమానం చేతియకమ్మం అనన్తరాయేన నిట్ఠం గచ్ఛతి పాచిన-దక్ఖిణ-పచ్ఛిమ-ఉత్తరపస్సేసు బుద్ధరక్ఖిత-చమ్మరక్ఖిత-సఙ్ఘరక్ఖిత-ఆనన్ద నామకా థేరా అత్తనాసదిసనామకే పఞ్చపఞ్చసతభిక్ఖు గహేత్వా తిట్ఠన్తు పియదస్సి నామ థేరో పుబ్బుత్తరకణ్ణే భిక్ఖుసఙ్ఘం గహేత్వా తిట్ఠతూతి చిన్తేసి. థేరాపి రఞ్ఞో అధిప్పాయం ఞత్వా తథా ఠితాతి వదన్తీ సిద్ధత్థేరో పన మఙ్గలో-సుమనో-పదుమో-సీవలి-చణ్డగుత్తో-సూరియగుత్తో-ఇన్దగు- త్తో-సాగరో-చిత్తసేనో -జయసేనో-అచలోతి ఇమేహి ఏకాదసహి థేరేహి పరివుతో పుణ్ణఘటే పూరతో కత్వా పురత్థాభిముఖో అట్ఠాసి.

అథ రాజా తథా ఠితం భిక్ఖుసఙ్ఘం దిస్వా పసన్నచిత్తో గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా పదక్ఖిణం కత్వా చతూసు ఠానేసు వన్దిత్వా పుణ్ణసటట్ఠానం పవిసిత్వా సుయణ్ణఖీలే పటిముక్కంరజతమయం పరిబ్భమన దణ్డం విజ్జమానమాతాపితూనం ఉభతో సుజాతేన సుమణ్డిత పసాధితేన అభిమఙ్గల సమ్మతేన అమచ్చపుత్తేన గాహాపేత్వా మహన్తం చేతియావట్టం కారేతుం

ఆరభి. తథా కారేన్తం పన సిద్ధత్థత్థేరో నివారేసి. ఏవం కిరస్స అహోసి - యది మహారాజా మహన్తం చేతియం కరోతి, అనిట్ఠితేయేవ మరిస్సతి అనాగతే దుప్పరిహారియఞ్చ భవిస్సతీతి. తస్మిం ఖణే భిక్ఖుసఙ్ఘో మహా రాజ థేరో పాణ్డితో, థేరస్స వచనం కాతుం వట్టతీతి ఆహ.

రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అధిప్పాయం ఞత్వా థేరో కరోతీతి మఞ్ఞమానో కీదిసం భన్తే పమాణం కరోమీతి ఆహ. థేరో మమ గతగతట్ఠానతో చేతియావట్టం కరోహీతి వత్వా ఉపదిసన్తో ఆవిజ్ఝిత్వా అగమాసి. రాజా థేరస్స వుత్తనయేన చేతియావట్టం కారేత్వా థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా నామం పుచ్ఛిత్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా వన్దిత్వా పరివారేత్వా ఠితే సేస ఏకాదస థేరే చ ఉపసఙ్కమిత్వా పూజేత్వా వన్దిత్వా తేసం నామాని చ పుచ్ఛిత్వా పరిబ్భమన దణ్డగాహకస్స అమచ్చ పుత్తస్స తామ పుచ్ఛి.

అహం దేవ సుప్పతిట్ఠిత బ్రహ్మా నామాతి వుత్తే తవ పితా కిం నామోతి పుచ్ఛిత్వాన నన్దిసేనో నామాతి వుత్తే మాతునామం పుచ్ఛి. సుమనాదేవీ నామాతి వుత్తే సబ్బేసం నామాని అభిమఙ్గలసమ్మతాని, మయా కయరమానం చేతియకమ్మం అవస్సం నిట్ఠానం గచ్ఛతితి హట్ఠో అహోసి, తతో రాజా మజ్ఝే అట్ఠ సువణ్ణఘటే రజతఘటే చ ఠపాపేత్వా తే పరివారేత్వా అట్ఠుత్తరసయస్స పుణ్ణఘటే ఠపాపేసి.

అథ అట్ఠ సువణ్ణిట్ఠకా ఠపాపేసి. తాసు ఏకేకం పరివారేత్వా అట్ఠుత్తరసత అట్ఠుత్తరసత రజతిట్ఠకాయో. అట్ఠుత్తరసత అట్ఠుత్తరసత వత్థాని చ ఠపాపేసి. అథ సుప్పతిట్ఠిత బ్రహ్మానామేన అమచ్చపుత్తేన ఏకం సువణ్ణిట్ఠకం గాహాపేత్వా తేన సదిస నామేహి చ జీవమానక మాతాపితూహి సత్తహి అమచ్చపుత్తేహి సేస సత్తిట్ఠకాయో గాహాపేసి.

తస్మిం ఖణే మిత్తత్థేరో నామ పురత్థిమ దిసాభాగే పరిబ్భమిత లేఖాయ భూమియం గన్ధపిణ్డం ఠపేసి. జయసేనత్థేరో నామ ఉదకం ఆసిఞ్చిత్వా సన్తిన్తేత్వా సమం అకాసి. సుప్పతిట్ఠితబ్రహ్మా భద్ద నక్ఖత్తేన ఏవం నానావిధ మఙ్గలానిసఙ్ఖటట్ఠానే పఠమం మఙ్గలికట్ఠకం పతిట్ఠాపేసి. సుమనత్థేరోనామ జాతిసుమనపుప్ఫేహి తం పూజేసి. తస్మిం ఖణే ఉదకపరియన్తం కత్వా మహాపథవి కమ్పో అహోసి. ఏతేనేవ నయేన సేస సత్తిట్ఠకాయోపి పతిట్ఠాపేసుం.

తతో రాజా రజతిట్ఠకాయోపి పతిట్ఠాపేత్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా మఙ్గలవిధానం నిట్ఠాపేత్వా సువణ్ణపేలాయపుప్ఫాని గాహాపేత్వా పాచీనపస్సే భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పురతో ఠితం మహా బుద్ధరక్ఖితత్థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా వన్దిత్వా థేరస్స పరివారేత్వా ఠిత భిక్ఖూనఞ్చ నామాని పుచ్ఛిత్వా తతో దక్ఖిణపస్సే ఠితం మహాధమ్మరక్ఖితత్థేరం పచ్ఛిమపస్సే ఠితం మహాసఙ్ఘరక్ఖితత్థేరం ఉత్తరపస్సే ఠితం ఆనన్దత్థేరఞ్చ ఉపసఙ్కమిత్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా పఞ్చపతిట్ఠితేన వన్దిత్వా తథేవ నామాని పుచ్ఛిత్వా పుబ్బుత్తర కణ్ణం గన్త్వా తత్థ ఠితం పియదస్సి మహాథేరం వన్దిత్వా పూజేత్వా నామాని పుచ్ఛిత్వా సన్తికే అట్ఠాసి.

థేరో మఙ్గలం వడ్ఢేన్తో రఞ్ఞో ధమ్మం దేసేసి. మఙ్గలపరియోసానే సమ్పత్త గిహిపరిసాసు చత్తాలీస సహస్సాని అరహన్తో పతిట్ఠహింసు. చత్తాలీస సహస్సాని సోతాపత్తిఫలే సహస్సం సకదాగామిఫలే, సహస్సం అనాగామిఫలే, భిక్ఖూనం పన అట్ఠారససహస్సాని అరహత్తం పాపుణింసు. భిక్ఖునీనం చతుద్దస సహస్సానీతి.

థూపారమ్భ కథా

౨౧. తతో రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘం వన్దిత్వా యాచ మహాచేతియం నిట్ఠాతినావ మే భిక్ఖుసఙ్ఘో భిక్ఖం గణ్హాతూతి ఆహ. భిక్ఖూ నాధివాసేసు, అనుపుబ్బేన యాచన్తో ఉపల్లభిక్ఖూనం సత్తాహం అధివాసనం లభిత్వా థూపట్ఠానస్స సమన్తతో అట్ఠారససు ఠానేసు మణ్డపే కారయిత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘం నిసీదాపేత్వా సత్తాహం మహాదానం దత్వా సబ్బేసంయేవ తేల-మధు-ఫాణితాది భేసజ్జం దత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘం విస్సజ్జేసి తతో నగరే భేరించారాపేత్వా సబ్బే ఇట్ఠక వడ్ఢకి సన్నిపాతేసి. తే పఞ్చసతమత్తా అహేసుం.

తేసు ఏకో అహం రఞ్ఞో చిత్తం ఆరాధేత్వా మహాచేతియం కాతుం సక్కోమీతి రాజానం పస్సి రాజా కథం కరోసీతి పుచ్ఛి. అహం దేవ పేసికానం సతం గహేత్వా ఏకాహం ఏకం పంసుసకటం ఖేపేత్వా కమ్మం కరోమీతి ఆహ. రాజా ఏవం సతి పంసురాసికం భవిస్సతి. తిణరుక్ఖాదీని ఉప్పజ్జిస్సన్తి అద్ధానం నప్పవత్తతీతి తం పటిబాహి.

అఞ్ఞో అహం పురిససతం గహేత్వా ఏకాహం ఏకం పంసుగుమ్బం ఖేపేత్వా కమ్మం కరోమీతి ఆహ.

అఞ్ఞో పంసూనం పఞ్చమ్మణాని ఖేపేత్వా కమ్మం కరోమీతి ఆహ.

అఞ్ఞో ద్వే అమ్మణాని ఖేపేత్వా కమ్మం కరోమీతి ఆహ. తేపి రాజా పటిబాహియేవ.

అథ అఞ్ఞో పణ్డితో ఇట్ఠక వడ్ఢకీ అహం దేవ ఉదుక్ఖలే కోట్టేత్వా సుప్పేహి వట్టేత్వా నిసదేపింసిత్వా పంసూనం ఏకమ్మణం ఏకాహేనేవ ఖేపేత్వా పేసికానం సతం గహేత్వా కమ్మం కరోమీతి ఆహ.

రాజా ఏవం సతి మహాచేతియే తిణాదీని న భవిస్సన్తి చిరట్ఠితికఞ్చ భవిస్సతితి సమ్పటిచ్ఛిత్వా పున పుచ్ఛి-కిం సణ్ఠానం పన కరిస్ససీతి.

తస్మిం ఖణే విస్సకమ్మ దేవపుత్తో వడ్ఢకిస్స సరీరే అధిముచ్చి. వడ్ఢకీ సువణ్ణపాతిం పూరేత్వా ఉదకమాహరాపేత్వా పాణినా ఉదకం గహేత్వా ఉదకపిట్ఠియం ఆహని. ఏళికఘట సదిసం మహన్తం ఉదకబుబ్బులం ఉట్ఠాసి. దేవ ఈదిసం కరోమీతి ఆహ.

రాజా సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా తస్స సహస్సగ్ఘనకం సాటక యుగలం, సహస్సగ్ఘనకంయేవ పుణ్ణకం నామ సువణ్ణాలఙ్కారం సహస్సగ్ఘనకా పాదుకా, ద్వాదస కహాపన సహస్సాని చ దత్వా అనురూపట్ఠానే గేహఞ్చ ఖేత్తఞ్చ దాపేసి.

తతో రాజారత్తిభాగే చిన్తేసి కథం నామ మనుస్సే అపీలేత్వా ఇట్ఠకా ఆహరాపేయ్యన్తి దేవతా రఞ్ఞో చిత్తం ఞత్వా చేతియస్స చతుసు ద్వారేసు ఏకేకదివసప్పహోణకం కత్వా తస్సాయేవ రత్తియా ఇట్ఠకారాసిం అకంసు విహాతాయ రత్తియా మనుస్సా దిస్వా రఞ్ఞో ఆరోచేసుం. రాజా తుస్సిత్వా వడ్ఢకిం కమ్మే పట్ఠపేసి. దేవతా ఏతేనేవ నయేన యావ మహాచేతియస్స నిట్ఠానం తావ ఏకేకస్స దివసస్స పహోణకం కత్వా ఇట్ఠకా ఆహరింసు. సకలదివసభాగే కమ్మం కతట్ఠానే మత్తికా ఇట్ఠక చుణ్ణం వాపి న పఞ్ఞాయతి. రత్తియం దేవతా అన్తరధాపేన్తి.

అథ రాజా మహాచేతియేకమ్మకారాయచతుపరిసాయహత్థ కమ్మమూలత్థంచతుసు ద్వారేసు ఏకేకస్మిం ద్వారే సోళస కహాపన సహస్సాని వత్థాలఙ్కార-గన్ధ-మాల-తేల-మధు-ఫాణిత-పఞ్చకటుక భేసజ్జాని నానావిధ సూపవ్యఞ్జన సంయుత్తం భత్తం యాగుఖజ్జకాదీని అట్ఠవిధ కప్పియయ పానకాని పఞ్చవిధ ముఖవాస సహిత తామ్బూలాని చ ఠపాపేత్వా మహాచేతియే కమ్మం కరోన్తాగహట్ఠా వా పబ్బజితా వా యథాజ్ఝాసయం గణ్హన్తు ములం అగహేత్వా కమ్మం కరోన్తానం కాతుం న దేథాతి ఆణాపేసి.

అథేకో థేరో చేతియకమ్మే సహాయ భావం ఇచ్ఛన్తో కమ్మకరణట్ఠానే మత్తికా సదిసం కత్వా అత్తానం అభిసఙ్ఖటం మత్తికా పిణ్డం ఏకేన హత్థేన గహేత్వా అఞ్ఞేన మాలా గహేత్వా మహాచేతియఙ్గణం ఆరుయ్హ రాజకమ్మికే వఞ్చేత్వా వడ్ఢకిస్స అదాసి. సో గణ్హన్తోవ పకతిమత్తి కా నా భవతీతి ఞత్వా థేరస్స ముఖం ఓలోకేసి తస్సాకారం ఞత్వా తత్థ కోలాహల మహోసి అనుక్కమేన రాజా సుత్వా ఆగన్త్వా వడ్ఢకిం పుచ్ఛి-తుయ్హం కిర భణే ఏకో భిక్ఖు అమూలక మత్తికాపిణ్డం అదాసీతి.

సో ఏవమాహ-యేభుయ్యేన అయ్యా ఏకేన హత్థేన పుప్ఫం ఏకేన మత్తికాపిణ్డే గహేత్వా ఆహరిత్వా దేన్తి తేనాహం అజానిత్వా కమ్మే ఉపనేసిం "అయం పన ఆగన్తుకో, అయం నేవాసికోతి ఏత్తకం జానామీతి."తేన హి తం థేరం ఇమస్స దస్సేహీతి ఏకం మహల్లక బలత్థం వడ్ఢకిస్స సన్తికే ఠపేసి వడ్ఢకీ పున ఆగతకాలే తం థేరం బలత్థస్స దస్సేసి సో తం సఞ్జానిత్వా రఞ్ఞో ఆరోచేసి.

రాజా తస్స సఞ్ఞం అదాసి. తో త్వం తయో జాతిసుమన మకులకుమ్భే మహాబోధి అఙ్గణే రాసిం కత్వా గన్ధఞ్చ ఠపేత్వా మహాబోధి అఙ్గణం గత కాలే ఆగన్తుకస్స థేరస్స పూజనత్థాయ రఞ్ఞో దాపితం గన్ధమాలాన్తి వత్వా దేహీతి. బలత్థో రఞ్ఞో వుత్తనయేనేవ తస్స బోధి అఙ్గణం గత కాలే తం గన్ధమాలం అదాసి.

సోపి సోమనస్సప్పత్తో హుత్వా సేలసన్థరం ధోవిత్వా గన్ధేన పరిభణ్డం కత్వా సిలాసన్థరం కత్వా పుప్ఫం పూజేత్వా చతుసు ఠానేసు వన్దిత్వా పాచీనద్వారే అఞ్జలిం పగ్గయ్హ పీతిం ఉప్పాదేత్వా పుప్ఫ పూజం ఓలోకేన్తో అట్ఠాసి.

బలత్థో తస్మిం కాలే తం థేరం ఉపసఙ్కమిత్వా వన్దిత్వా ఏవమాహ. భన్తే తుమ్హాకం చేతియకమ్మే సహాయభావత్థాయ దిన్నస్స అమూలక మత్తికాపిణ్డస్స మూలం దిన్నభావం రాజా జానాపేతి అత్తనో వణ్ణనేన వణ్ణాపేతీతి. తం సుత్వా థేరో అనత్తమనో అహోసి. బలత్థో తిట్ఠన్తు భన్తే తయో సుమన మకుల కుమ్భాతత్తకానేవ సువణ్ణపుప్ఫానిపి ఏతం మత్తికపిణ్డం నాగ్ఘన్తి. చిత్తం పసాదేథ భన్తేతి పక్కామి.

తదా కోట్ఠివాలజనపదే పియఙ్గల్ల విహారవాసీ ఏకో థేరో ఇట్ఠకవడ్ఢకిస్స ఞాతకో అహోసి. సో ఆగన్త్వా వడ్ఢకినా సద్ధిం మన్తేత్వా దీఘ బహల కిరియతో ఇట్ఠకప్పమాణం జానిత్వా గన్త్వా సహత్థేనేవ సక్కచ్చం మత్తికం మద్దిత్వా ఇట్ఠకం కత్వా పచిత్వా పత్తత్థవికాయ పక్ఖిపిత్వా పచ్చాగన్త్వా ఏకేన హత్థేన రఞ్ఞో ఇట్ఠకం ఏకేన పుప్ఫం గహేత్వా అత్తనో ఇట్ఠకాస సద్ధిం రఞ్ఞో ఇట్ఠకం అదాసి. వడ్ఢకీ గహేత్వా కమ్మే ఉపనేసి.

థేరో సఞ్జాత పీతి సోమనస్సో మహాచేతియే కమ్మం కరోన్తో ఇట్ఠ కసాలపరివేణే వసతి తస్స తం కమ్మం పాకటం అహోసి. రాజా వడ్ఢకిం పుచ్ఛి-భణే ఏకేన కిర అయ్యేన అమూలిక ఇట్ఠకా దిన్నాతి. సచ్చం దేవ, ఏకేన అయ్యేన దిన్న

ఇట్ఠకా అమ్హాకం ఇట్ఠకాయ సదిసాతి కమ్మే ఉపనేసిన్తి ఆహ. పున తం ఇట్ఠకం సఞ్జానాసీతి రఞ్ఞా వుత్తే ఞాతకానుగ్గహేన న జానామీతి ఆహ.

రాజా యది ఏవం తం ఇమస్స దస్సేహీతి బలత్థం ఠపేసి నో తం పుబ్బే వియ బలత్థస్స దస్సేసి. బలత్థో పరివేణం గన్త్వా సన్తికే నిసీదిత్వా పటిసన్థారం కత్వా భన్తే తుమ్హే ఆగన్తుకా నేవాసికాతి పుచ్ఛి. ఆగన్తుకోమ్హి ఉపాసకాతి. కతర రట్ఠవాసికో భన్తేతి కోట్ఠివాలజనపదే పియఙ్గల్ల విహారవాసిమ్హి ఉపాసకాతి ఇధేవ వసథ గచ్ఛథాతి. ఇధ న వసామ అసుకదివసే గచ్ఛామాతి ఆహ. బలత్థోపి అహమ్పి తుమ్హేహి సద్ధిం ఆగమిస్సామి. మయ్హమ్పి గామో ఏతస్మింయేవ జనపదే అసుక గామో నామాతి ఆహ. థేరో సాధూతి సమ్పటిచ్ఛి. బలత్థో తం పవత్తిం రఞ్ఞో నివేదేసి.

రాజా బలత్థస్స సహస్సగ్ఘనకం వత్థయుగలం మహగ్ఘం రత్తకమ్బలం ఉపాహనయుగం సుగన్ధతేలనాళిం అఞ్ఞఞ్చ బహుం సమణపరిక్ఖారం థేరస్స దేహీతి దాపేసి సోపి పరిక్ఖారం గహేత్వా పరివేణం గన్త్వా థేరేన సద్ధిం రత్తిం వసిత్వా పాతో సద్ధింయేవ నిక్ఖమిత్వా అనుపుబ్బేన గన్త్వా పియఙ్గల్ల విహారస్స దిస్సమానే ఠానే సీతచ్ఛాయాయ థేరం నిసీదాపేత్వా పాదే ధోవిత్వా గన్ధతేలేన మక్ఖేత్వా గుళోదకం పాయేత్వా ఉపాహనం పటిముఞ్చిత్వా ఇదం మే పరిక్ఖారం కులూపగథేరస్సత్థాయ గహితం, ఇదాని తుమ్హాకం దమ్మి, ఇదం పన సాటకయుగం మమ పుత్తస్స మఙ్గలత్థాయ గహితం, తుమ్హే చీవరం కత్వా పారుపథాతి వత్వా థేరస్స పాదమూలే ఠపేసి.

థేరో సాటకయుగం పత్తత్థవికాయ పక్ఖిపిత్వా సేసపరిక్ఖారం భణ్డికం కత్వా ఉపాహనం ఆరుయ్హం కత్తయట్ఠిం గహేత్వా మగ్గం పట్పజ్జి. బలత్థో తేన సద్ధిం థోకం గన్త్వా “తిట్ఠథ భన్తే, మయ్హం అయం మగ్గో“తి వత్వా పుబ్బే వుత్తనయేనేవ రఞ్ఞో సాసనం థేరస్స ఆరోచేసి

థేరో తం సుత్వా మహన్తేన పరక్కమేన కతకమ్మం అకతం వియ జాతన్తి దోమనస్సప్పత్తో హుత్వా అస్సుధారం పవత్తేత్వా’ఉపాసక తవ పరిక్ఖారం త్వమేవ గణ్హాహీ“తి ఠితకోవ సబ్బాపరిక్ఖారం ఛడ్డేసి బలత్థో కిం నామ భన్తే వదథ ఏస రాజా తుయ్హం భవగ్గప్పమాణం కత్వా పచ్చయం దేన్తోపి తవ ఇట్ఠకానురూపం కాతుం న సక్కోతి. కేవలం పన మహాచేతియే కమ్మం అఞ్ఞేసం అపత్తకం కత్వా కరోమీతి అధిప్పాయేన ఏవం కారేతి తుమ్హే పన భన్తే అత్తనా లద్ధపరిక్ఖారం గహేత్వా చిత్తం పసాదేథాతి వత్వా థేరం సఞ్ఞాపేత్వా పక్కామి. ఇమస్మిం పన చేతియే భతియా కమ్మం కత్వా చిత్తం పసాదేత్వా సగ్గే నిబ్బత్త సత్తానం పమాణం నత్థి.

తావతింస భవనే కిర నిబ్బత్త దేవధీతరో అత్తనో సమ్పత్తిం ఓలోకేత్వా కేన ను కో కమ్మేన ఇమం సమ్పత్తిం లభిమ్హాతి ఆవజ్జమానా మహాచేతియే భతియా కమ్మం కత్వా లద్ధభావం ఞత్వా భతియా కతకమ్మస్సాపి ఫలం ఈదిసం, అత్తనో సన్తకేన కమ్మఫలం సద్దహిత్వా కతకమ్మస్స ఫలం కీదిసం భవిస్సతీతి చిన్తేత్వా దిబ్బగన్ధమాలం ఆదాయ రత్తిభాగే ఆగన్త్వా పూజేత్వా చేతియం వన్దన్తి.

తస్మిం ఖణే భాతివఙ్కవాసీ మహాసీవత్థేరో నామ చేతియం వన్దనత్థాయ గతో, తా వన్దన్తియో దిస్వా మహాసత్తపణ్ణిరుక్ఖసమీపే ఠితో తాసం యథారుచిం వన్దిత్వా గమనకాలే పుచ్ఛి? తుమ్హాకం సరీరాలోకేన సకలతమ్బపణ్ణిదిపో ఏకాలోకో, కిం కమ్మం కరిత్థాతి భన్తే అమ్హాకం సన్తకే కతకమ్మం నామ నత్థి ఇమస్మిం చేతియే మనం

పసాదేత్వా భతియా కమ్మం కరిస్సాతి ఆహంసు ఏవం బుద్ధసాసనే పసన్నచిత్తేన భతియా కతకమ్మమ్పి మహప్ఫలం హోతి. తస్మా-

> "చిత్తప్పసాదమత్తేన-సుగతే గతి ఉత్తమా,
> లబ్భతీతి విదిత్వాన-థూపపూజం కరే బుద్ధో"తి;

ఏవం రాజా చేతియకమ్మం కారాపేన్తో పుప్ఫాధానత్తయం నిట్ఠాపేసి. తం ఖీణాసవ థిరభావత్థాయ భూమిసమం కత్వా ఓసీదాపేసుం, ఏవం నవవారే చితం చితం ఓసీదాపేసుం. రాజా కారణం అజానన్తో అనత్తమనో హుత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘం సన్నిపాతేసి. అసీతి భిక్ఖుసహస్సాని సన్నిపతింసు రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘం గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా వన్దిత్వా పుచ్ఛి'భన్తే మహాచేతియే పుప్ఫాధానత్తయం నవవారే న జానామీ'తి భిక్ఖుసఙ్ఘో ఆహ మహారాజ తుయ్హం కమ్మస్స వా జీవితస్స వా అన్తరాయో నత్థి. అనాగతే థిరభావత్థాయ ఇద్ధిమన్తేహి ఓసీదాపితం, ఇతో పట్ఠాయ న ఓసీదాపేస్సన్తి. త్వం అఞ్ఞథత్తం అకత్వా మహాథూపం సమాపేహీతి. తం సుత్వా హట్ఠో రాజా థూపకమ్మం కారేసి.

దసపుప్ఫధానాని దసహి ఇట్ఠకాకోటీహి నిట్ఠనం గమింసు పున పుప్ఫధానత్తయే నిట్ఠితే భిక్ఖుసఙ్ఘో ఉత్తర-సుమన నామకే ద్వే ఖీణాసవ సామణేరే ఆణాపేసి. తుమ్హే సమచతురస్సం అట్ఠరతన బహలం ఏకేక పస్సతో అసీతి అసితి హత్థప్పమాణం ఛమేదక వణ్ణపాసాణే ఆహరథాతి. తే సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా ఉత్తరకురుం గన్త్వా చుత్తప్పకారప్పమాణే భణ్డిపుప్ఫనిహేఛ మేదవణ్ణపాసాణే ఆహరిత్వా ఏకం పాసాణం ధాతుగబ్భస్స భూమియం అత్థరిత్వా చత్తారో పాసాణే చతుసు పస్సేసు సంవిధాయ అపరం ధాతుగబ్భం పిదహనత్థాయ పాచీన దిసాభాగే వాలుక పాకార సమీపే అదిస్సమానం కత్వా ఠపేసుం.

౨౨. తతో రాజా ధాతుగబ్భస్స మజ్ఝే సబ్బరతనమయం సబ్బాకారసమ్పన్నం మనోహరం బోధిరుక్ఖం కారేసి సో హి ఇన్దనీలమణిభూమియం పతిట్ఠితో, తస్సమూలాని పచాళమయాని, ఖన్ధో సిరివచ్ఛాదీహి అట్ఠమఙ్గలికేహి పుప్ఫపన్తి లతాపన్తి చతుప్పద హంసపన్తిహి చ విచిత్తో అట్ఠారస హత్థుబ్బేధో రజతమయో అహోసి.

పఞ్చమహాసాఖాపి అట్ఠారసహత్థాచ, పత్తాపి మణిమయాని, పణ్డుపత్తాని, హేమమయాని, ఫలా పవాళమయాని. తథా అఙ్కురోపరి చేలవితానం బన్ధాపేసి. తస్స అన్తే సమన్నతో ముత్తమయ కిఙ్కిణికజాలం ఓలమ్బతి. స్వణ్ణఘణ్టాపన్తి చ సువణ్ణదామాని చ తహిం తహిం ఓలమ్బన్తి వితానస్స చతుసు కణ్ణేసు నవసతసహస్సగ్ఘనకో ఏకేకో ముత్తాకలాపో ఓలమ్బతి. తత్థ యథానురూపం నానారతన కతానేవ చన్ద-సూరియ-తారకారూపాని పదుమాని చ అప్పితాని అహేసుం. మహగ్ఘాని అనేకవణ్ణాని అట్ఠుత్తర సహస్సాని వత్థాని ఓలమ్బింసు.

తతో బోధిరుక్ఖస్స సమన్తతో సత్త రతనమయ వేదికా కారేత్వా మహామలక ముత్తా అత్థరాపేసి ముత్తా వేదికానం అన్తరే గన్ధోదక పుణ్ణ సత్తరతనమయ పుణ్ణఘట పన్తియో ఠపాపేసి. తాసు సువణ్ణఘటే పవాళమయాని పుప్ఫాని అహేసుం. పవాళఘటే సువణ్ణమయాని పుప్ఫాని. మణిఘటే రజతమయాని పుప్ఫాని రజతఘటే మణిమయానిపుప్ఫాతి. సత్తరతనఘటే సత్తరతనమయాని పుప్ఫాని అహేసుం.

బోధిరుక్ఖస్స పాచీన దిసాభాగే రతనమయే కోటిఅగ్ఘనకే పల్లఙ్కే ఘనకోట్టిమ సువణ్ణమయం బుద్ధపటిమం నిసీదాపేసి. తస్సా పటిమాయ వీసతి నఖా అక్ఖినం సేతట్ఠానాని చ ఫళకమయాని. హత్థతల పాదతల దన్తావరణాని అక్ఖీనం రత్తట్ఠానాని చ పవాళమయాని కేస భముకాని అక్ఖినం కాళకట్ఠానాని చ ఇన్దనీల మణిమయాని ఉణ్ణాలోమం పనం రజతమయం అహోసి. తతో సహమ్పతి మహా బ్రహ్మానం రజతచ్ఛత్తం ధారేత్వా ఠినం కారేసి. తతా ద్వీసు దేవలోకేసు దేవతాహి సద్ధిం విజయుత్తరసఙ్ఖం గహేత్వా అభిసేకం దదమానం సక్కం దేవరాజానం పఞ్చసిఖ దేవపుత్తం బేళువ పణ్డు వీణమాదాయ గన్ధబ్బం కురుమానం. మహాకాళ నాగరాజానం నాగకఞ్ఞాపరివుతం నానావిధేనథుతిఘోసేన తథాగతం వణ్ణేన్తం కారేసి.

వసవత్తిమారమ్పన బాహుసహస్సం మాపేత్వా తిసూల ముగ్గరాది నానావుధాని గహేత్వా సహస్సకుమ్భం గిరిమేఖల హత్థిక్ఖన్ధ మారుయ్హ మారబలం పరివారేత్వా బోధిమణ్డం ఆగన్త్వా అనేక భింసనకం కురుమానం కారేసి. సేసాసు దిసాసు పాచీన దిసాభాగే పల్లఙ్కసదిసే కోటి కోటి అగ్ఘనకే తయో పల్లఙ్కే అత్థరాపేత్వా దన్తమయం దణ్డం పవాళవీజనిం ఠపాపేసి. బోధిక్ఖన్ధం ఉస్సీసకే కత్వా నానారతనం మణ్డితం కోటిఅగ్ఘనకం రజత సయనం అత్థరాపేసి.

దసబలస్స అభిసమ్బోధిమ్పత్వా అనిమిసేన చక్ఖునా బోధిపల్లఙ్కం ఓలోకితట్ఠానం సత్తాహమేవ రతనచఙ్కమే చఙ్కమితట్ఠానం ఓలోకితట్ఠానం సత్తాహమేవ రతనచఙ్కమే చఙ్కమితట్ఠానం రతనఘరం పవిసిత్వా ధమ్మసమ్మసితట్ఠానం ముచలిన్దమూలం గన్త్వా నిసిన్నస్స ముచలిన్దేన నాగేన సత్తక్ఖత్తుం భోగేహి పరిక్ఖిపిత్వా ఉపరి ఫణం కత్వా ఠితట్ఠానం, తతో అజపాల నిగ్రోధ మూలం గన్త్వా నిసిన్నట్ఠానం, తతో రాజాయతనం భోజనే ఉపనీతే చతుమహారాజేహి ఉపనీత పత్తపటిగ్గహణం కారేసి.

తతో బ్రహ్మయాచనం ధమ్మచక్కప్పవత్తనం ససపబ్బజ్జం, భద్దవగ్గియ పబ్బజ్జం, తేభాతిక జటిల దమనం, లట్ఠివనుయ్యానే బిమ్బిసారోపగమణం, రాజగహప్పవేసనం, వేళువన పటిగ్గహణం అసీతి మహాసావకే చ కారేసి తతో కపిలవత్థుగమనం రతనచఙ్కమే ఠతట్ఠానం, రాహులపబ్బజ్జం, నన్దపబ్బజ్జం జేతవనపటిగ్గహణం, గణ్డమ్బమూలే యమక పాటిహారికం దేవలోకే.

“నిసిన్నే”తి కత్థచి.

అభిధమ్మ దేసనా దేవోరోహణ పాటిహీరం థేరపఞ్హా సమాగమఞ్చ కారేసి.

తథా మహాసమయసుత్త-రాహులోవాద సుత్త-మఙ్గసుత్తపారాయన సుత్త సమాగమం ధనపాల-ఆళవక-అఙ్గులిమాల-అపలాల దమనం ఆయుసఙ్ఖార వోస్సజ్జనం సూకరమద్దవ పరిగ్గహణం సిఙ్గివణ్ణ వత్థయుగ పటిగ్గహణం పసన్నోదకపానం పరినిబ్బానం దేవమనుస్స పరిదేవనం మహాకస్సపత్థేరస్సభగవతోపాదవన్దనం సరీర ఝహనం అగ్గినిబ్బానం ఆళాహనసక్కారం దేణేన బ్రాహ్మణేన కతధాతు విభాగఞ్చ కారేసి.

తథా అడ్ఢచ్ఛట్ఠాని జాతకసతాని కారేసి. వేస్సన్తరజాతకం పన కారేన్తో సఞ్జయ మహారాజం ఫుసతీదేవిం మద్దిదేవిం జాలియ కుమారం కణ్హాజినఞ్చ కారేసి. తతో పణ్డవ హత్థిదానం సత్త సతక మహాదానం నగర విలోకనం సిన్ధవదానం దేవతాహి రోహితథ వణ్ణేన రథస్స వహనం రథదానం సయమేవోణత దుమతో ఫలం గహేత్వా దారకానం మధుమంస దిన్న నేసాదస్స సువణ్ణ సూచిదానం వఙ్కపబ్బతకుచ్ఛిమ్హి పబ్బజ్జావేసేన వసితట్ఠానం ఫూజకస్స దారకదానం సక్కబ్రాహ్మణస్స

భరియందానం పూజకస్స దేవతానుభావేక దారకే గహేత్వా గన్త్వా సఞ్జయ నరిణ్దస్స పురతో గతట్ఠానం తతో వఙ్కపబ్బతకుచ్ఛియం ఛన్నం ఖత్తియానం సమాగమం వేస్సన్తరస్స మద్దియా చ అభిసేకం పత్తట్ఠానం నకరమ్పవిట్ఠే సత్తరతనవస్సం వస్సితట్ఠానం తతో చవిత్వా తుసితపురే నిబ్బత్తట్ఠానఞ్చ సబ్బం విత్థారేన కారేసి.

తతో దస సహస్స చక్కవాళదేవతాహి బుద్ధ భావాయ ఆయాచితట్ఠానం అపునరావత్తనం మాతుకుచ్ఛిఓక్కమనం మహామాయాదేవిం సుద్ధోదన మహారాజం లుమ్బినీవనే జాతట్ఠానం అన్తలిక్ఖతో ద్విన్నం ఉదకధారానం పతనం ఉత్తరాభిముఖం సత్తపదవీతిహార గమనం కాళదేవళస్స జటామత్థకే మహాపురిసస్స పాదపతిట్ఠాన అనతివత్తమానాయ జమ్బుచ్ఛాయాయ ధాతీనం పమాదం దిస్వా సిరిసయనే పల్లఙ్కే నిసీదిత్వా ఝానసమాపన్నట్ఠానఞ్చ కారేసి.

తతో రాహుల మాతరం రాహుల భద్దకఞ్చ కారేసి తతో ఏకూన తింసవస్సకాలే ఉయ్యానే కీళతత్థాయ గమన సమయే జిణ్ణ వ్యాధిత మత సఙ్ఖ్యాతే తయో దేవదూతే దిస్వా నివత్తనట్ఠానం చతుత్థవారే పబ్బజితరూపం దిస్వా సాధుపబ్బజ్జాతి చిత్తం ఉప్పాదేత్వా ఉయ్యానం గన్త్వా ఉయ్యానసిరిం అనుభవిత్వా సాయణ్హ సమయే నహాత్వా మఙ్గల సిలాపట్టే నిసిన్నమత్త విస్సకట్ఠానా అలఙ్కరణట్ఠాణం తతో మజ్ఝిమరత్తియం నాటకానం విప్పకారం దిస్వా కణ్ఠక హయ వరమారుయ్హ) మహాభినిక్ఖమణం నిక్ఖమితట్ఠానం దస సహస్స) చక్కవాళ దేవతాహి కత పూజావిధిం కణ్ఠకనివత్తన చేతియట్ఠానం అనోమా నదీతీరే పబ్బజ్జం రాజగహప్పవేసనం పణ్డవ పబ్బతచ్ఛ యాయ రఞ్ఞో బిమ్బిసారమ్మ రజ్జకరణత్థాయ ఆయాచనం సుజాతాయ దిన్న ఖీరపాయాస పటిగ్గహణం నేరఞ్జరాయ నదియా తీరే పాయాస పరిభోగం నదియా పాతివిస్సట్ఠం పాటిహారియం సాలవనే దివావిహార గతట్ఠానం సోత్థియేన దిన్న కుసతిణపటిగ్గహణం బోధిమణ్డం ఆరుయ్హ నిసిన్నట్ఠానఞ్చ సబ్బం విత్థారేన కారేసి.

తతో మహిణ్డత్థేర పముఖే సత్త సహ ఆగతే చ కారాపేసి. చతుసు దిసాసు ఖగ్గహత్థే చత్తారో మహారాజానో కారేసి తతో ద్వత్తింస దేవపుత్తే తతో సువణ్ణ దణ్డ దీపకధారా ద్వత్తింస దేవకుమారియో తతో అట్ఠవీసతి యక్ఖసేనాపతినో తతో అఞ్జలిం పగ్గయ్హ ఠిత దేవతాయో తతో రతనమయ పుప్ఫకలాపే గహేత్వా ఠిత దేవతాయో తతో సువణ్ణఘటే గహేత్వా ఠితి దేవతాయో తతో నచ్చనక దేవతాయో తతో తురియవాదక దేవతాయో తతో పచ్చేక సతసహస్సగ్ఘనకే దసహత్థప్పమాణే ఆదాసే గహేత్వా ఠిత దేవతాయో తతో తథేవ సతసహస్సగ్ఘనక పుప్ఫ సాఖాయో గహేత్వా ఠితదేవతాయో తతో చణ్డమణ్డలే గహేత్వా ఠితదేవతాయో సూరియమణ్డలే గహేత్వా ఠితదేవతాయో తతో పదుమాని గహేత్వా ఠిత దేవతాయో తతో ఛత్తాని గహేత్వా ఠితదేవతాయో తతో విచిత్తవేసధరే మల్లదేవపుత్తే తతో దుస్సపోఠన దేవతాయో తతో రతనగ్ఘికే గహేత్వా ఠితదేవతాయో తతో ధమ్మచక్కాకి గహేత్వా ఠితదేవతాయో తతో ఖగ్గధరా దేవతాయో తతో పఞ్చహత్థప్పమాణ గణ్ఠితేలపూరితా దుకూలవట్టియం పజ్జలిత దీపకఞ్చనన పాతియో సీసేహి ధారేత్వా ఠితదేవతాయో చ కారాపేసి.

తతో చతుసుకణ్ణేసుఫళికమయఅగ్ఘియ మత్థకే చత్తారోమహామణ ఠపాపేసి చతుసు కణ్ణేసు సువణ్ణ-మణి-ముత్త-వజిరానం చత్తారో రాసియో కారేసి తతో మేఘవణ్ణ పాసాణభిత్తియం విజ్జుల్లతా కారేసి తతో రతన లతాయో తతో చాళవిజతియో తతో నిలుప్పలే గహేత్వా ఠిత నాగమణవికాయో కారేసి.

రాజా ఏక్తికాని రూపకాని ఘనకోట్టిమ సువణ్ణేహేవ కారేసి. అవసేసమ్పి పూజావిధిం సత్తరతనేహేవ కారేసీతి. ఏత్థ చ వుత్తప్పకారమ్పన పూజనీయభణ్డం అనన్తమపరిమాణం హోతి తథా హి అమ్బపాసానవాసీ చిత్తగుత్తత్థేరోనామ హేట్ఠా

లోహపాసాదే సన్నిపతితానం ద్వాదసన్నం భిక్ఖుసహస్సానం ధమ్మం కథేన్తో రథవినీతసుత్తం ఆరభిత్వా మహా ధాతునిధానం వణ్ణేన్తో ఏకచ్చే న సద్దహిస్సన్తీతి మఞ్ఞమానో ఓసక్కిత్వా కథేసి. తస్మిం ఖణే కోటపబ్బతవాసీ మహాతిస్సత్థేరో నామ ఖీణాసవో అవిదూరే నిసీదిత్వా ధమ్మం సుణన్తో ఆవుసో ధమ్మకథిక తవ కథాతో పరిహీనమ్పి అత్థి. అపచ్చో సకకిత్వా విత్థారేన కథేహీతి ఆహ. అథ ఇమస్మింయేవ దీపే భాతియ మహారాజా నామ సద్ధో పసన్నో అహోసి సో సాయం పాతం మహచేతియం వన్దిత్వావ భుఞ్జతి. ఏకదివసం వినిచ్ఛయే నిసీదిత్వ దుబ్బినిచ్ఛితం అట్టం వినిచ్ఛినన్తో అతిసాయం వుట్ఠితో ధూపవణ్ణనం విస్సరిత్వా భోజనే ఉపనీతే హత్థం ఓతారేత్వా మనుస్సే పుచ్ఛిఅజ్జ మయా అయ్యకో వన్దితో న వన్దితోతి. పోరాణక రాజానో హి సత్థారం అయ్యకోతి వదన్తి. మనుస్సా న వన్దితో దేవాతి ఆహంసు.

తస్మిం ఖణే రాజా హత్థేన గహిత భత్తపిణ్డం పాతియం పాతేత్వా ఉట్ఠాయ దక్ఖిణద్వారం వివరాపేత్వా ఆగన్త్వా పాచీన ద్వారేన మహాచేతియఙ్గణం ఆరుయ్హ వన్దన్తో అన్తో ధాతుగబ్భే ఖీణాసవానం ధమ్మం ఓసారణసద్దం సుత్వా దక్ఖిణద్వారేతి మఞ్ఞమానో తత్థ గన్త్వా అదిస్వా ఏతేనేవ నయేన ఇతరానిపి ద్వారాని గన్త్వా తత్థాపి అదిస్వా అయ్యా ధమ్మం ఓసారేన్తో విచరన్తీతి మఞ్ఞమానో ఓలోకనత్థాయ చతుసు ద్వారేసు మనుస్సే ఠపేత్వా సయం పున విచరిత్వా అపస్సన్తో మనుస్సే పుచ్ఛిత్వా బహిద్ధా నత్థి భావం ఞత్వా అన్తో ధాతుగబ్భే భవిస్సతితి సన్నిట్ఠానం కత్వా పాచీనద్వారే ఆసన్నతరే మహా చేతియాభిముఖో హత్థపాదే పసారేత్వా జీవితుం పరిచ్చజిత్వా దళ్హసమాదానం కత్వా నిపజ్జి. సచే మా అయ్యా ధాతుగబ్భం న ఓలోకాపేన్తి-సత్తాహం నిరాహారో హుత్వా సుస్సమానో భుసముట్ఠి వియ విప్పకిరియమానోపి న ఉట్ఠహిస్సామీతి. తస్స గుణానుభావేన సక్కస్స భవనం ఉణ్హాకారం దస్సేసి.

సక్కో ఆవజ్జన్తో తం కారణం ఞత్వా అగన్త్వా ధమ్మం ఓసారేన్తానం థేరానం ఏవమాహ. అయం భన్తే రాజా ధమ్మికో బుద్ధసాసనే పసన్నో ఇమస్మిం ఠానే సజ్ఝాయన సద్దం సుత్వా ధాతుగబ్భం అపస్సిత్వా న ఉట్ఠహిస్సామీతి దళ్హసమాదానం కత్వా నిపన్నో సచే ధాతుగబ్భం న పస్సతి తత్థేవ మరిస్సతి. తం పవేసేత్వా ధాతు గబ్భం ఓలోకాపేథాతి. థేరాపి తస్స అనుకమ్పాయ ధాతుగబ్భం దస్సేతుం ఏకం థేరం ఆణాపేసుం రాజానం ఆనేత్వా ధాతుగబ్భా ఓలోకాపేత్వా పేసేహీతి. సో రఞ్ఞో హత్థే గహేత్వా ధాతుగబ్భం పవేసేత్వా యథారుచిం వణ్ణాపేత్వా సబ్బం సల్లక్ఖితకాలే పేసేసి రాజా నగరం గన్త్వా అపరేన సమయేన ధాతుగబ్భే అత్తనా దిట్ఠరూపకేసు ఏకదేసాని సువణ్ణఖచితాని కారేత్వా రాజఙ్గణే మహన్తం మణ్డపం కారేత్వా తస్మిం మణ్డపే తాని రూపకాని సంవిదహాపేత్వా నగరే సన్నిపాతేత్వా ధాతుగబ్భే మయా దిట్ఠాని సువణ్ణరూపకాని ఈదిసాని ఆహ. తేసం రూపకానం నియామేన కతత్తా నియామక రూపకాని నామ జాతాని.

రాజా సంవచ్ఛరే సంవచ్ఛరే తాని రూపకాని నీహరాపేత్వా నాగరానం దస్సేసి పఠమం దస్సితకాలే నాగరా పసీదిత్వా ఏకేక కులతో ఏకేకం దారకం నీహరిత్వా పబ్బాజేసుం. పున రాజా అయ్యా ఏతం పకారం అజాననకా బహూ తేసమ్పి ఆరోచేస్సామీతి విహారం గన్త్వా హేట్ఠా లోహపాసాదే భిక్ఖుసఙ్ఘం సన్నిపాతేత్వా సయం ధమ్మాసనగతో తియామ రత్తిం ధాతుగబ్భే అధికారం కథేత్వా పరియోసాపేతుమసక్కొన్తోసేవ ఉట్ఠాసి. తత్థేకో భిక్ఖు రాజానం పుచ్ఛి-మహారాజ త్వం పాతరాసభత్తం భుత్వా ఆగతోసి. తియామ రత్తిం వణ్ణేన్తో ధాతుగబ్భే పూజావిధిమ్పి పరియోసాపేతుం నాసక్ఖి అఞ్ఞమ్పి బహుం అత్థితి.

రాజా కిం కథేత భన్తే, తుమ్హాకం మయా కథితం దసభాగేసు ఏకభాగమ్పి నప్పహోతి. అహమ్పన మయా సల్లక్ఖిత మత్తమేవ కథేసిం. అనన్తం భన్తే ధాతుగబ్భే పూజావిధానన్తి ఆహ ఏవం అనన్తం పూజనీయభణ్డం సమచతురస్సే ఏకేక

పస్సతో అసీతి అసీతి హత్థప్పమాణే ధాతుగబ్భే నిరన్తరం కత్వా పురేతుమ్పి న సుకరం, పగేవ యథారహం సంవిధాతు తిట్ఠతు తావ ధాతుగబ్భో యావ మహాచేతియే వాలుక పాకార పరిచ్ఛేదా నిరన్తరం పురేతుమ్పి న సక్కా. తస్మా తం సబ్బం పూజనీయభణ్డం తత్థ కథం గణ్హీతి యదేత్థ వత్తబ్బం పోరాణేహి వుత్తమేవ.

నిగ్రో ధపిట్ఠి తేపిటక మహాసీవత్థేరో కిర రాజగేహే నిసిదిత్వా రఞ్ఞో దసబల సీహనాదసుతతం కథేన్తో ధాతునిధానం వణ్ణేత్వా సుత్తన్తం వినివట్టేసి. రాజా థేరస్స ఏవమాహ-అయం భన్తే ధాతుగబ్భా సమచతురస్సో, ఏకేకపస్సతో అసీతి అసీతి హత్థప్పమాణే ఏత్తకాని పూజనీయ భణ్డాని ఏత్థ ట్ఠితానీతి కో సద్దహిస్సతితి. థేరో ఆహ. ఇణ్డసాలగుహాకిత్తకప్పమాణాతి తయా సుతపుబ్బాతి. రాజా ఖుద్దక మఞ్చకప్పమాణా భన్తేతి ఆహ. తతో థేరో ఆహ, మహారాజ అమ్హాకం సత్థారా సక్కసస సక్క పఞ్హసుత్తన్తం కథనదివసే గుహాయ కిత్తకా పరిసా ఓసటాతి సుతపుబ్బాతి. రాజా ద్వీసు భన్తే దేవలోకేసు దేవతాతి ఆహ. ఏవం సన్తే తమ్పి అసద్దహేయ్యం ను మహారాజాతి థేరేన వుత్తే రాజా తం పన దేవానం దేవిద్ధియా అహోసి దేవిద్ధి నామ అచిన్తేయ్యా భన్తేతి ఆహ.

తతో థేరో మహారాజ తం ఏకాయయేవ దేవిద్ధియా అహోసి. ఇదం పన రఞ్ఞో రాజిద్ధియా దేవానం దేవిద్ధియా అరియానం అరియిద్ధియాతి ఇమాహి తీహి ఇద్ధీహి జాతన్తి అవోచ. రాజా థేరస్స వచనం సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా థేరం సేతచ్ఛత్తేన పూజేత్వా మత్థకే ఛత్తం ధారేన్తో మహా విహారం ఆనేత్వా పున మహాచేతియస్స సత్తాహం ఛత్తం దత్వా జాతి సుమనపుప్ఫ పూజం అకాసీతి. ఏతస్సత్థస్స సాధనత్థమేవ అఞ్ఞానిపి బహూని వత్థూని దస్సితాని తాని కిన్తేహీతి అమ్హే ఉపేక్ఖితాని ఏత్థ చ రాజా మహేసక్ఖో మహానుభావో పూరితపారమి కతాభినీహారోతి తస్సవసేన రాజిద్ధిపేదితబ్బా సక్కేన ఆణత్తేన విస్సకమ్మునా దేవపుత్తేన ఆదితో పట్ఠాయ ఆవిసిత్వా కతత్తా తస్స వసేన దేవిదధి పేదితబ్బా, కమ్మాధిట్ఠాయక ఇణ్దగుత్తత్థేరో ఖుద్దానుఖుద్దకం కమ్మం అనువిధాయన్తో కారేసి న కేవలంథేరోయేవ, సబ్బేపి అరియా అత్తనా అత్తనా కత్తబ్బ కిచ్చేసు ఉస్సుక్కమాపన్నాయేవ అహేసున్తి ఇమాహి తీహి ఇద్ధీహి కతన్తి పేదితబ్బం.

వుత్తఞ్హేతం మహావంసో.

> ఇణ్దగుత్త మహాథేరో-ఛళభిఞ్ఞో మహామతి,
> కమ్మాధిట్ఠాయకో ఏత్థ-సబ్బం సంవిదహి ఇమం;
> సబ్బం రాజిద్ధియా ఏతం దేవతానఞ్చ ఇద్ధియా;
> ఇద్ధియా అరియానఞ్చ-అసమ్బాధా పతిట్ఠిత"న్తి;

ధాతుగబ్భ రూపవణ్ణనాకథా

౨౩. ఏవం రాజా ధాతుగబ్భే కత్తబ్బ కమ్మం నిట్ఠాపేత్వా చాతుద్దసి దివసే విహారం గన్త్వా భిక్ఖుసఙ్ఘం సన్నిపాతేసి, సన్నిపత్తి భిక్ఖూ తింస సహస్సాని అహేసుం రాజా భిక్ఖుసఙ్ఘం వన్దిత్వా ఏవమాహ. ధాతుగబ్భే మయా కత్తబ్బకమ్మం నిట్ఠాపితం, స్వే ఆసాళభిముపోసథ దివసే ఉత్తరసాళ్హ నక్ఖత్తేన ధాతునిధానం భవిస్సతి ధాతుయో జనాథ భన్తేతి భిక్ఖుసఙ్ఘస్స భారం కత్వా నగరమేవాగఞ్జి.

అథ భిక్ఖుసఙ్ఘో ధాతు ఆహరణకం భిక్ఖుం గవేసన్తో పూజా పరివేణ వాసికం సోళస వస్సుద్దేసికం ఛళభిఞ్ఞం సోణుత్తరం నామ సామణేరం దిస్వా తం పక్కోసాపేత్వా ఆవుసో సోణుత్తర రాజా ధాతుగబ్భం నిట్ఠాపేత్వా ధాతు ఆభరణం భిక్ఖుసఙ్ఘస్స భారమకాసి. తస్మా తయా ధాతుయో ఆహరితబ్బాతి ఆహరామి భన్తే ధాతుయో కుతో లచ్ఛామీతి పుచ్ఛి తస్స భిక్ఖుసఙ్ఘో ఏవమాహ. ఆవుసో సోణుత్తర తతాగతో మరణమఞ్చే నిపన్నో సక్కం దేవరాజానం ఆమన్తేత్వా మయ్హం అట్ఠదోణప్పమాణేసు సారీరిక ధాతుసు ఏకం దోణం కోళియరాజుహి సక్కతం, అనాగతే తమ్బపణ్ణి దీపే మహాచేతియే పతిట్ఠహిస్సతీతి ఆహ.

అథ భగవతి పరినిబ్బుతే దోణ బ్రాహ్మణో ధాతుయో అట్ఠ కోట్ఠాసే కత్వా అట్ఠన్నం నగరవాసీనం అదాసి తే అత్తనో అత్తనో నగరే చేతియం కారేత్వా పరిహరింసు తేసు రామగామే కోళియేహి కతచేతియే మహోఘేన భిన్నే ధాతుకరణ్డకో సముద్దం పవిసిత్వా రతనవాలుకా పిట్ఠే ఛబ్బణ్ణరంసి సమాకిణ్ణో అట్ఠాసి.

నాగా దిస్వా మఞ్జేరిక నాగ భవనం గన్త్వా మహాకాళ నాగ రఞ్ఞో ఆరోచేసుం సో దసకోటి నాగ సహస్స పరివుతో ఆగన్త్వా గన్ధమాలాదీహి పూజేత్వా సువణ్ణ-పవాళ-మిణి-రజతధజే ఉస్సాపేత్వా పఞ్చఙ్గిక తురియ పగ్గహీత నానావిధ నాగ నాటకానం మజ్ఝహతో ధాకుకరణ్డం మణిచఙ్గోటకే ఠపేత్వా సీసేనాదాయ మహాసక్కార సమ్మానం కరోన్తో నాగభవనం నేత్వా ఛన్నవుతి కోటిధనే పూజేత్వా సబ్బరతనేహి చేతియఞ్చ చేతియఘరఞ్చ మాపేత్వా ధాతుయో పరిహరతి. మహాకస్సపత్థేరో అజాతసత్తునో ధాతునిధానం కరోన్తో రామగామే ధాతుయో ఠపేత్వా సేస ధాతుయో ఆహరిత్వా అదాసి రాజా రామగామే ధాతుయో కస్మా నాహటాతి పుచ్ఛి.

థేరో మహారాజ తాసం అన్తరాయో నత్థి అనాగతే తమ్బపణ్ణిదీపే మహాచేతియే పతిట్ఠహిస్సన్తీతి ఆహ. అసోకో ధమ్మరాజాపి ధాతునిధానం ఉగ్ఘాటేత్వా ఓలోకేన్తో అట్ఠమం ధాతుదోణం అదిస్వా అపరం ధాతుం దోణం కత్థ భన్తేతి పుచ్ఛి మహారాజ తం కోళియేహి గఙ్గాతీరే కత చేతియే పతిట్ఠితం, మహోఘేన చేతియే భిన్నే మహాసముద్దం పావిసి.

తం నాగా దిస్వా అత్తనో నాగభవనం నేత్వా పరిహరన్తీతి ఖీణాసవా ఆహంసు రాజా నాగభవనం నామ మమ ఆణాపవత్తనట్ఠానం, తమ్పి ఆహరామి భన్తేతి ఆహ. మహారాజ తా ధాతుయో అనాగతే తమ్బపణ్ణిదీపే మహాచేతియే పతిట్ఠహిస్సన్తితి నివారేసుం. తస్మా త్వం మఞ్ఛేరిక నాగ భవనం గన్త్వా తం పవత్తిం నాగ రఞ్ఞో నివేదేత్వా ధాతుయో ఆహర, స్వే ధాతు నిధానం భవిస్సతీతి. సోణుత్తరో సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా అత్తనో పరివేణం అగమాసి.

రాజాపి నగరం అన్త్వా నగరే భేరిం చరాపేసి- స్వే ధాతునిధానం భవిస్సతి నాగరా అత్తనో అత్తనో విభవానురూపేన అలఙ్కరిత్వా గన్ధమాలాదీని గహేత్వా మహాచేతియఙ్గణం ఓతరన్తుతి. సక్కోపి విస్సకమ్మం ఆణాపేసి-స్వే మహాచేతియే ధాతునిధానం భవిస్సతి. సకల తమ్బపణ్ణిదీపం అలఙ్కరోహీతి. సో పునదివసే ఏకూనయోజనసతికం తమ్బపణ్ణిదీపం కసిణమణ్డలం వియ సమం కత్వా రజతపట్టసదిసం వాలుకాకిణ్ణంపఞ్చవణ్ణపుప్ఫసమాకూలం కత్వా సమన్తతో పుణ్ణఘటపన్తియో ఠపాపేత్వా సాణీహి పరిక్ఖిపిత్వా ఉపరి చేలవితానం బన్ధిత్వా పథవితలే థలపదుమాని ఆకాసే ఓలమ్బక పదుమాని దస్సేత్వా అలఙ్కత దేవసభం వియ సజ్జేసి. మహాసముద్దఞ్చ సన్నిసిన్నం పఞ్చవిధ పదుమసఞ్ఛన్నం అకాసి.

ధాతు ఆనుభావేన సకల చక్కవాళం గబ్భోక్కమనాభిసమ్బోధికాలాదిసు వియ సజ్జితం అహోసి నాగరాప నగర వీథియో సమ్మజ్జిత్వా ముత్తాఫల సదిసం వాలుకం ఓకిరిత్వా లాజపఞ్చమక పుప్ఫాని సమోకిరిత్వా నానావిరాగ ధజపటాకాయో ఉస్సాపేత్వా సువణ్ణఘట కదలితోరణ మాలగఘికాదీహి అలఙ్కరిత్వా నగరం సజ్జేసు. రాజా నగరస్స చతుసు ద్వారేసు అనాథానం మనుస్సానం పరిభోత్థాయ నానాప్పకార ఖాదనీయ భోజనీయ గన్ధమాల వత్థాభరణ పఞ్చవిధి ముధవాస సహిత తామ్బులాని చ ఠపాపేసి.

అథ రాజా సబ్బాభరణ విభూసితో కుముద పన్నవణ్ణ చతుసిన్ధవయుత్త రథవరమారుయ్హ అలఙ్కతం కణ్డులం హత్థిం పురతో కత్వా సువణ్ణచఙ్గోటకం సీసే కత్వా సేతచ్ఛత్తస్స హేట్ఠా అట్ఠాసి. తస్మిం ఖణే సక్కం దేవరాజానం దేవచ్ఛరా వియ నానాభరణవిభూసితా దేవకఞ్ఞూపమా అనేక సహస్స నాటకిత్థియో చేవ దసమహాయోధా చ చతురఙ్గినీ సేనా చ రాజానం పరివారేసుం.

తథా అట్ఠుత్తర సహస్స ఇత్థియో చ పుణ్ణఘటే గరహేత్వా పరివారేసుం. అట్ఠుత్తర సహస్స అట్ఠుత్తర సరస్సప్పమాణేయేవ పురిసా చేవ ఇత్థియో చ పుప్ఫసముగ్గాని దణ్డదీపికా నానావణ్ణ ధజే చ గహేత్వా పరివారేసుం. ఏవం రాజా మహన్తేన రాజానుభావేన నన్దనవనం నిక్ఖన్త దేవరాజా వియ నిక్ఖమి. తదా నానావిధ తురియ ఘోసేహి చేవ హత్థస్స రథ సద్దేహి చ మహాపథవిభిజ్జనాకారప్పత్తా వియ అహోసి.

తస్మిం ఖణే సోణుత్తరో అత్తనో పరివేణేయేవ నిసిన్నో తురియ ఘోసేన రఞ్ఞో నిక్ఖన్తభావం ఞత్వా అభిఞ్ఞాపాదకం చతుత్థజ్ఝానం సమాపజ్జిత్వా అధిట్ఠయా పథవియం నిముజ్జిత్వా మఞ్జేరిక నాగభవనే మహాకాళానాగరఞ్ఞో పురతో పాతురహోసి. నాగరాజా సోణుత్తరం దిస్వా ఉట్ఠాయాసనా అభివాదేత్వా గన్ధోదకేన పాదే ధోవిత్వా వణ్ణ గన్ధ సమ్పన్న కుసుమేహి పూజేత్వా ఏకామన్తం నిసీదిత్వా కుతో ఆగతత్థ భన్తేతి పుచ్ఛి తమ్బపణ్ణి దీపతో ఆగతమ్హాహి వుత్తే కిమత్థాయాతి పుచ్ఛి.

మహారాజ తమ్బపణ్ణిదీపే దుట్ఠగామణి అభయ మహారాజా మహా చేతియం కారేన్తో ధాతుయో భిక్ఖుసఙ్ఘస్స భారమకాసి. మహావిహారే తింసమత్తాని భిక్ఖుసహస్సాని సన్నిపతిత్వా మహాథూపత్థాయ ఠపితధాతుయో మహాకాళ నాగ రఞ్ఞో సన్తికే ఠితా, తస్స తం పవత్తిం కథేత్వా ధాతుయో ఆహరాతి మం పేసేసుం, తస్మా ఇధాగతోమ్హీతి ఆహ.

తం సుత్వా నాగరాజా పబ్బతేన వియ అజ్ఝోత్థటో మహన్తేన మదామనస్సేన అభిభూతో ఏవం చిన్తేసి మయం పన ఇమా ధాతుయో పూజేత్వా అపాయతో ముఞ్చిత్వా సగ్గే నిబ్బత్తిస్సమాతి అమఞ్ఞిమ్హ. అయం పన భిక్ఖు మహిద్ధికో

మహానుభావో, సచే ఇమా ధాతుయో ఇమస్మిం ఠానే ఠితో భవేయ్యుం, అమ్హే అభిభవిత్వాపి గణ్హితుం సక్కుణేయ్య. ధాతుయో అపనేతుం వట్టతీతి చిన్తేత్వా పరిసం ఓలోకేన్తో పరిస పరియన్తే ఠితం వాసులదత్తం నామ అత్తనో భాగినేయ్యం దిస్వా తస్స సఞ్ఞమదాసి సో మాతులస్స అధిప్పాయం ఞత్వా చేతియఘరం గన్త్వా ధాతుకరణ్డకం ఆదాయ గిలిత్వా సినేరుపబ్బత పాదమూలం గన్త్వా-

యోజనసతామావట్టం దీఘం తిసత యోజనం,
ఫణానేకసహస్సాని-మాపిసిత్వా మహిద్ధికో,
సినేరు పాదమూలమ్హి-ధుమాయన్తో చ పజ్జలం,
ఆభుజిత్వాన సో భోగే-నిపజ్జి వాలుకాతలే;

"అనేకాని సహస్సాని-అత్తనా సదిసే అహి,
మాపయిత్వా సయాపేసి-సమన్తా పరివారితే,
బహూ దేవా చ నాగా చ-ఓసరింసు తహిం తదా,
యుద్ధం ఉభిన్నం నాగానం-పస్సిస్సామ మయం ఇతి;"

తతో నాగరాజా భాగినేయ్యేన ధాతుయో అపనీతభావం ఞత్వా ఏవమాహ- మమ సన్తికే ధాతుయో నత్థి, తుమ్హే ఇధ పపఞ్చం అకత్వా సీఘం గన్త్వా భిక్ఖుసఙ్ఘస్స తం పవత్తిం ఆరోచేథ భిక్ఖుసఙ్ఘో అఞ్ఞతో ధాతుం పరియేసిస్సతీతి సామణేరో ఆదితే పట్ఠాయ ధాతు ఆగమనం వత్వా ధాతుయో తవ సన్తికేయేవ, పపఞ్చం అకత్వా దేహీతి చోదేసి.

తతో నాగరాజా సామణేరేన మూలమ్హి గహితభావం ఞత్వా యేన కేనచి పరియాయేన ధాతుయో అదత్వావ పేసితుం వట్టతీతి చిన్తేత్వా సామణేరం ధాతుఘరం నేత్వా చేతియఞ్చ చేతియఘరఞ్చ దస్సేసి. తం పన చేతియఞ్చ చేతియఘరఞ్చ సబ్బరతనమయమేవ అహోసి.

వుత్తఞ్హేతం మహావంసే

"అనేకధా అనేకేహి రతనేహి సుసఙ్ఖతం,
చేతియం చేతియఘరం-పస్స భిక్ఖు సునిమ్మిత"న్తి;

దస్సేత్వా చ పన చేతియఘరతో ఓరుయ్హ అద్ధచణ్డకపాసాణే పవాళపదుమమ్హి ఠత్వా ఇమస్స చేతియస్స చేతియఘరస్స చ అగ్ఘం కరోహి భన్తేతి ఆహ సామణేరో న సక్కోమ మహారాజ అగ్ఘం కాతుం, సకలేపి తమ్బపణ్ణిదీపే రతనాని ఇమం అద్ధచణ్డక పాసాణం నాగ్ఘతీతి ఆహ.

నాగరాజా ఏవం సన్తే మహాసక్కారట్ఠానతో అప్పసక్కారట్ఠానం ధాతూనం నయనం అయుత్తం నను భిక్ఖూతి ఆహ. సామణేరో ఏవమాహమహారాజ బుద్ధా నామ ధమ్మగరుకా, న ఆమిస గరుకం, తుమ్హేసు చక్కవాళప్పమాణం రతనఘరం మాపేత్వా సబ్బరతనస్స పూరేత్వా ధాతుయో పరిహరన్తేసుపి ఏకనాగోపి ధమ్మాభిసమయం కాతుం సమత్థో నామ నత్థి యస్మా-

“సచ్చాభిసమయో నాగ-తుమ్హాకమ్పి న విజ్జతి. సచ్చాభిసమయట్ఠానం-నేతుం యుత్తన్తి ధాతుయో. సంసారదుక్ఖమోక్ఖాయ-ఉప్పజ్జన్తి తథాగతా, బుద్ధస్స వేత్థాదీప్పాయో-తేన నేస్సామి ధాతుయో. ధాతునిధానం అజ్జేవ-సో హి రాజా కరిస్సతి.

తస్మా పపఞ్చమకరిత్వా-లహుం మే దేహి ధాతుయే”తి-ఆహ. ఏవం వుత్తే నాగరాజా అప్పటిహానో యుత్వా అత్తనో భాగినేయ్యేన ధాతుయో గోపితోతి మఞ్ఞమానో ఏవమాహ. తుమ్హే భన్తే చేతియే ధాతూనం అత్థిభావం వా నత్థిభావం వా అజానన్తా దేహి దేహీతి వదథ. అహం నత్థీతి వదామి. సచే పస్సథ గహేత్వా గచ్ఛథాతి. గణ్హామి మహారాజాతి, గణ్హ భిక్ఖూతి. గణ్హామి మహారాజాతి, గణ్హ భిక్ఖూతి తిక్ఖత్తుం పటిఞ్ఞం గహేత్వా.

“సుఖుమం కరం మాపయిత్వా-భిక్ఖూ తత్ర ఠితోచ సో,
భాగినేయ్యస్స వదనే-హత్థమ్పక్ఖిప్ప తావదే,
ధాతుకరణ్డమదాయ-తిట్ఠ నాగాతి భాసిహ,
నిముజ్జిత్వా పథవియం-పరివేణమ్హి ఉట్ఠహి;”

తదా సామణేరస్స నాగేన సద్ధిం యుద్ధం పస్సిస్సామాతి సమాగతా దేవ-నాగ పరిసాప భిక్ఖునాగస్స విజయం దిస్వా హట్ఠా పమోదితో ధాతుయో పూజయన్తావ తేనేవ సహ ఆగముం, నాగరాజా సామణేరస్స గత కాలే భిక్ఖుం వఞ్చేత్వా పేసితోమ్హీతి హట్ఠతుట్ఠో ధాతుయో గహేత్వా ఆగమత్థాయ భాగినేయ్యస్స సాసనం పేసేసి.

“భాగినేయ్యో’థ కుచ్ఛిమ్హి-అపస్సిత్వా కరణ్డకం,
పరిదేవమానో ఆగన్త్వా-మాతులస్స నివేదయి;
తదా సో నాగరాజాపి-వఞ్చితమ్హ మయం ఇతి,
పరిదేవి నాగా సబ్బేపి-పరిదేవింసు పిణ్డితా;”

తతో నాగభవనే సబ్బే నాగా సమాగన్త్వా కేసే ముఞ్చిత్వా ఉభోహి హత్థేహి హదయే గహేత్వా నీలుప్పల సదిసేహి నేత్తేహి విలీన సోకమివ అస్సుధారం పవత్తయమానా-

“పరిదేవమానా ఆగన్త్వా-నాగా సఙ్ఘస్స సన్తికే,
బహుధా పరిదేవింస-ధాతాహరణ దుక్ఖితా”తి;

పరిదేవిత్వా చ భిక్ఖుసఙ్ఘస్స ఏవమాహంసు- భన్తే కస్సచి పీళం అకత్వా అమ్హాకం పుఞ్ఞానుభావేన లభిత్వా చీరపరిహట ధాతుయో కస్మా అనవసేసం కత్వా అహరాపేథ అమ్హాకం సగ్గమోక్ఖన్తరాయం కరోథాతి.

’తేసం సఙ్ఘో’నుకమ్పాయ-థోకం ధాతుమదాపయి,
తే తేన తుట్ఠా గన్త్వాన-పూజాభణ్డాని ఆహరుం;

తతో సక్కో దేవానమిన్దో విస్సకమ్మం ఆమన్తేత్వా సామణేరస్స ఉట్ఠితట్ఠానే సత్తరతనమయం మణ్డపం మాపేహీతి ఆహ. సో తస్మియేవ ఖణే మణ్డపం మాపేసి అథ సక్కో ద్వీసు దేవలోకేసు దేవపరిసాయ పరివుతో సువణ్ణచఙ్గోటకేన సద్ధిం

రతన పల్లఙ్కమాదాయ ఆగన్త్వా తస్మిం మణ్డపే పతిట్ఠాపేత్వా సామణేరస్స హత్థతో ధాతుకరణ్డకం గహేత్వా తస్మిం పల్లఙ్కే పతిట్ఠాపేసి. తదా-

'బ్రహ్మా ఛత్తమధారేసి-సన్తుసితో వాలవిజనిం,
మణితాలవణ్టం సుయామో-సక్కో సఙ్ఖన్తు సోదకం;

చత్తారో తు మహారాజ-అట్ఠంసు ఖగ్గపాణినో,
సముగ్గహత్థా ద్వత్తింసా-దేవపుత్తా మహిద్ధికా;

పారిచ్ఛత్తక పుప్ఫేహి పూజయన్తా తహిం ఠితా,
కుమారియోపి ద్వత్తింసా-దణ్డిదీపధరా ఠితా;

పలాపేత్వా దుట్ఠయక్ఖే-యక్ఖసేనాపతి పన
అట్ఠవీసతి అట్ఠంసు-ఆరక్ఖం కురుమానకా;

వీణం వాదయమానోవ-అట్ఠా పఞ్చసిఖో తహిం,
రఙ్గభూమిం మాపయిత్వా-తిమ్బరూ తురియఘోసవా;

అనేకా దేవపుత్తా చ-సాధుగీతప్పయోజకా,
మహాకాలో నాగరాజా-థూయమానో అనేకధా;

దిబ్బతురియాని వజ్జన్తి-దిబ్బసఙ్గీతి వత్తతి,
దిబ్బగన్ధా చ వస్సాని-వస్సాపేన్తి చ దేవతా;

తదా ఇన్దగుత్తత్థేరో మారస్స పటిబాహనత్థాయ చక్కవాళపరియన్తం కత్వా ఆకాసే లోహఛత్తం మాపేసి. పఞ్చనికాయిక థేరా ధాతుయో పరివారేత్వా పఞ్చసు ఠానేసు నిసీదిత్వా గణసజ్ఝాయమకంసు. తస్మిం కాలే రాజా తం ఠనం ఆగన్త్వా సిసతో సువణ్ణ చఙ్గోటకం ఓతారేత్వా ధాతు చఙ్గోటకం అత్తనో చఙ్గోటకే ఠపేత్వా పల్లఙ్కే పతిట్ఠాపేత్వా గణ్ధమాలాదీహి పూజేత్వా పఞ్చపతిట్ఠితేన వణ్దిత్వా సిరసి అఞ్జలిం పగ్గయ్హ అక్ఖీని ఉమ్మీలేత్వా ఓలోకేన్తో అట్ఠాసి. తస్మిం ఖణే ధాతుమత్థకే సేతచ్ఛత్తం దిస్సతి ఛత్తగాహక బ్రహ్మా న దిస్సతి. తథా తాలవణ్ట విజని ఆదయో దిస్సన్తి గాహకా న దిస్సన్తి దిబ్బతురియఘోస సఙ్గీతియో సుయ్యన్తి గణ్ధబ్బ దేవతా న దిస్సన్తి. రాజా ఏతం అచ్ఛరియం దిస్వా ఇణ్దగుత్తత్థేరం ఏవమాహ-దేవతా దిబ్బఛత్తేన పూజేసుం అహం మానుస కచ్ఛత్తేన పూజేమి భన్తేతి. థేరో యుత్తం మహారాజాతి ఆహ. రాజా అత్తనో సువణ్ణపిణ్డికే సేతచ్ఛత్తేన పూజేత్వా సువణ్ణభింకారం గహేత్వా అభిసేకోదకం దత్వా తం దివసం సకలతమ్బపణ్ణి దీపే రజ్జం అదాసి.

తతో సబ్బతురియాని పగ్గణ్హింసు, గణ్ధమాలాదీహి పూజేత్వ మహన్తం సక్కారమకంసు పున రాజా థేరం పుచ్ఛి - అమ్హాకం సత్థా దిబ్బమానుసకాని ద్వే ఛత్తాని ధారేసి భన్తే. న ద్వే ఛత్తాని తీణి ఛత్తాని మహారాజాతి. అఞ్ఞం ఛత్తం నపస్సామి భన్తేతి. సీలపతిట్ఠం సమాధిదణ్డకం ఇన్ద్రియసలాకం బలమాలం మగ్గఫలపత్త సఞ్ఛన్నం విముత్తివరసేతచ్ఛత్తం

ఉస్సాపేత్వా ఇాణాభిసేకమ్పత్తో ధమ్మరతన చక్కం పవత్తేత్వా దససహస్స చక్కవాళేసు బుద్ధరజ్జం హత్థగతం కత్వా రజ్జం కారేసీతి రాజా తీణిచ్ఛత్త ధారకస్స సత్థునో తిక్ఖత్తుం రజ్జం దమ్మీతి తిక్ఖత్తుం ధాతుయో రజ్జేన పూజేసి.

తతో రాజా దేవమనుస్సేసు దిబ్బగణ్ధమాలాదీహి పూజేన్తేసు అనేకేసు తురియఘోస సజ్ఝితేసు వత్తమానేసు ధాతుకరణ్డకం సీసేనాదాయ రతనమణ్డపతో నిక్ఖమిత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘ పరివుతో మహాచేతియం పదక్ఖిణం కత్వా పాచీనద్వారేనారుయ్హ ధాతుగబ్భం ఓతరి. తతో మహాచేతియం పరివారేత్వా ఛన్నవుతి కోటిప్పమాణ అరహన్తో అట్ఠంసు.

రాజా సీసతో ధాతుకరణ్డకం ఓతారేత్వా మహారహే సయనపిట్ఠే ఠపేస్సామీతి చిన్తేసి తస్మిం ఖణే ధాతుకరణ్డకో రఞ్ఞో సీసతో సత్త తాలప్పమాణే ఠానే గన్త్వా సయమేవ వివరి ధాతుయో ఆకాసముగ్గన్త్వా ద్వత్తింస మహా పురిసలక్ఖణ అసితి అనుబ్యఞ్జనా బ్యామప్పభా పతిమణ్డితం కేతుమాలోప సోభితం నిల-పీత-లోహితాది భేద విచిత్ర రంసిజాలా సముజ్జలం బుద్ధవేసం గహేత్వా గణ్డమ్బమూలే యమక పాటిహారియం సదిస యమక పాటిహారియం అకంసు. తం ధాతుపాటిహారియం దిస్వా పసీదిత్వా అరహత్తమ్పత్తా దేవమనుస్సా ద్వాదసకోటియో అహేసుం. సేసఫలత్తయం పత్తా గణనపథమతీతా అహేసుం. ఏవం ధాతుయో అనేకధా పాటిహారియం దస్సేత్వా బుద్ధవేసం విస్సజ్జేత్వా కరణ్డకం పవిసిత్వా తేన సద్ధిం ఓతరిత్వా రఞ్ఞో సీసే పతిట్ఠహింసు.

రాజా అమతేన వియ అభిసిత్తో సఫలం మనుస్సత్త పటిలాభం మఞ్ఞమానో ఉభోహి హత్థేహి ధాతుకరణ్డకం గహేత్వా నాటక పరివుతో అలఙ్కత సయన సమీపం గన్త్వా ధాతుచఙ్గోటకం రతనపల్లఙ్కే ఠపేత్వా గణ్ధవాసితోదకేన హత్థే ధోవిత్వా చతుజాతియ గణ్ధేన ఉబ్బట్టేత్వా రతనకరణ్డకం వివరిత్వా ధాతుయో గహేత్వా ఏవం చిన్తేసి.

"అనాకులా కేహిచిపి యది హేస్సన్తి ధాతుయో,
జనస్స సరణం హుత్వా యది ఠస్సన్తి ధాతుయో;

సత్థునిపన్నా కారేన పరినిబ్బాన మఞ్చకే,
నిపజ్జన్తు సుపఞ్ఞత్తే-సయనమ్హి మహారహే"తి;

ఏవం చిన్తేత్వా పన వరసయనపిట్ఠే ధాతుయో ఠపేసి తస్మిం ఖణే ధాతుయో రఞ్ఞా చిన్తిత నియామేనేవ మహారహే సయనే బుద్ధవేసేన సయింసు.

"ఆసాళహి సుక్కపక్ఖస్స పన్నరస ఉపోసథే,
ఉత్తరాసాళ్హ నక్ఖత్తే ఏవం ధాతు పతిట్ఠితా;

సహ ధాతు పతిట్ఠానా అకమ్పిత్థ మహామహీ, పాటిహీరాని నేకాని పవత్తింసు అనేకధా."

తదహి ఉదకపరియన్తం కత్వా అయం మహాపథవీ సఙ్కమ్పి సమ్పకమ్పి సమ్పవేధి, మహాసముద్దో సఙ్ఖుభి, ఆకాసే విజ్జుల్లతా నిచ్ఛరింసు. ఖణికవస్సం వస్సి, ఛ దేవలోకా ఏకకోలాహల మహేసి రాజా ఏతం అచ్ఛరియం దిస్వా పసన్నో అత్తనో కఞ్చన మాలిక సేతచ్ఛత్తేన ధాతుయో పూజేత్వా తమ్బపణ్ణిదిపే రజ్జం సత్తాహం దత్వా తింస సతసహస్సగ్ఘనకం

అలఙ్కార భణ్డం ఓముఞ్చిత్వా పూజేసి. తథా సబ్బాపి నాటకిత్థియో అమచ్చా సేస మహాజనో దేవా చ సబ్బాభరణాని పూజేసుం తస్మా-

> తిట్ఠన్తం సుగతం తిలోకమహితం యో పూజయే సాదరం,
> యో వా సాసప బీజమత్తమ్పి తం ధాతుం నరో పూజయే;
>
> తేసం పుఞ్ఞఫలం సమానమీతి తం చిత్తప్పసాదే సమే,
> ఞత్వా తం పరినిబ్బుతేపి సుగతే ధాతుం బుధో పూజయే’తి;

తతో రాజా చీవరవత్థాని చేవ గుళ-సప్పి ఆది భేసజ్జాని చ సఙ్ఘస్స దత్వా సబ్బరత్తిం గణసజ్ఝాయం కారేసి పున దివసే నగరే భేరిం చరాపేసి మహాజనో ఇమం సత్తాహం గణ్ధమాలాదీని ఆదియ గన్త్వా ధాతుయో వణ్డతూతి ఇణ్ణగుత్తత్థేరోపి సకల తమ్బపణ్ణి దీపే మనుస్సా ధాతుయో వణ్దితుకామా, తం ఖణంయేవ ఆగన్త్వా వణ్దిత్వా యథాట్ఠానం గచ్ఛన్తూతి అధిట్ఠాసి.

తే తథేవ ధాతుయో వణ్దిత్వా గమింసు రాజా సత్తాహం సఙ్ఘస్స మహాదానం పవత్తేత్వా సత్తాహస్స అచ్చయేన ధాతుగబ్భే మయా కత్తబ్బకిచ్చం నిట్ఠాపితం, ధాతుగబ్భం పిదహథ భన్తేతి సఙ్ఘస్స ఆరోచేసి. సఙ్ఘో ఉత్తరసుమన సామణేరే ఆమన్తేత్వా తుమ్హేహి పుబ్బే ఆహట మేదవణ్ణ పాసాణేన ధాతు గబ్భం పిదహథాతి ఆహ. తే సాధూతి సమ్పటిచ్ఛిత్వా ధాతుగబ్భం పిదహింసు.

తతో ఖీణాసవా ధాతుగబ్భే గణ్ధా మా సుసన్తు మాలా మా మిలాయన్తు. దీపా మా నిబ్బాయన్తు రతనాని మా వివణ్ణాని హోన్తు పూజనీయభణ్డాని మా నస్సన్తు. మేదవణ్ణ పాసాణా సణ్ధియన్తు, పచ్ఛత్థికానం ఓకాసో మా హోతూతి అధిట్ఠహింసు.

ఏవం రాజా ధాతు నిధాపేత్వా పున నగరే భేరిం చరాపేసి మహా చేతియే ధాతుం నిధాపేత్వా ధాతుం ఆహరిత్వా నిధానం కరోన్తూతి. మహాజనో అత్తనో అత్తనో బలానురూపేన సువణ్ణ రజతాది కరణ్డే కారాపేత్వా తత్థ ధాతుయో పతిట్ఠాపేత్వా ధాతునిధానస్సుపరి మేదవణ్ణ పాసాణ పిట్ఠియం నిదహింసు. సబ్బేహి సన్నిహిత ధాతుయో సహస్సమత్తా అహేసున్తి.

ఇతి సాధుజన మనోపసాదనత్థాయ కతే థూపవంసే ధాతునిధాన కథా నిట్ఠితా.

౨౪. తతో రాజా తం సబ్బం పిదహేత్వా చేతియం కరోన్తో ఉదరేన సద్ధిం చతురస్స కోట్ఠకం నిట్ఠాపేసి అథ ఛత్తకమ్మే సుధాకమ్మే చ అనిట్ఠితేయేవ మారణన్తిక రోగేన గిలానో హుత్వా దీఘవాపితో కనిట్ఠభాతరం పక్కోసాపేత్వా చేతియే అనిట్ఠితం ఛత్తకమ్మం సుధాకమ్మఞ్చ సీఘం నిట్ఠాపేత్వా మం తోసేహి తాతాతి ఆహ. సో రఞ్ఞో దుబ్బలభావం ఞత్వా అన్తరే అనిట్ఠితకమ్మం కాతుం న సక్కాతి సుద్ధవత్థేహి కఞ్చుకం కారేత్వా చేతియే పటిముఞ్చాపేత్వా చిత్తకారేహి కఞ్చుక మత్థకే వేదికా చ పుణ్ణఘట పఞ్చఙ్గలి పన్తియో చ కారాపేసి.

నళకారేహి వేళుమయ ఛత్తం కారేత్వా ఖరపత్తమయే చణ్దసూరియమణ్డలే ముద్ధని వేదికా కారేత్వా లాఖాకుకుట్ఠకేహి తం విచిత్తం కత్వా థూపకమ్మం నిట్ఠితన్తి రఞ్ఞో అరోచేసి రాజా తేన హి మం మహాచేతియం దస్సేహీతి వత్వా సివికాయ నిపజ్జిత్వా చేతియా పదక్ఖిణం కత్వా దక్ఖిణద్వారే భూమిసయనం పఞ్ఞాపేత్వా తత్థ నిపన్నో దక్ఖిణేన పస్సేన సయిత్వా

మహాధూపం వామపస్సేన సయిత్వా లోహపాసాదం ఓలోకేన్తో పసన్న చిత్తో అహోసి. తదా రఞ్ఞో సాసనస్స బహూపకారభావం సల్లక్ఖేత్వా గిలాన పుచ్ఛనత్థాయ తతో తతో ఆగతా భిక్ఖు ఛన్నవుతి కోటియో రాజానం పరివారేత్వా అట్ఠంసు. తతో సఙ్ఘో వగ్గ వగ్గా హుత్వా గణసజ్ఝాయం అకాసి.

రాజా తస్మిం సమాగమే థేరపుత్తాభయత్థేరం అదిస్వా ఏవం చిన్తేసి. సో మయి దమిళేహి సద్ధిం అట్ఠవీసతి మహాయుద్ధే కయిరమానే అపచ్చోసకకిత్వా ఇదాని మరణయుద్ధే వత్తమాణే మయ్హం పరాజయం దిస్వా మఞ్ఞే నాగచ్ఛతీతి. తదా థేరో కరిణ్డ నదీ సీసే పజ్జలిత పబ్బతే వసన్తో రఞ్ఞో పరివితక్కం ఞత్వా పఞ్చసత ఖీణాసవ పరివుసేతా ఆకాసేనాగన్త్వా రఞ్ఞో పురతో పాతురహోసి.

రాజా థేరం దిస్వా అత్తనో పురతో నిసీదాపేత్వా ఏవమాహ భన్తే తుమ్హేహి సద్ధిం దసమహా యోధే గహేత్వా దమిళేహి సద్ధి యుజ్ఝిం. ఇదాని ఏకకోవ మచ్చునా సద్ధిం యుజ్ఝితుం ఆరభిం. మచ్చు సత్తుమ్పన పరాజేతుం న సక్కోమీతి. తతో-

థేరపుత్తాభయత్థేరో మా భాయి మనుజాధిప,
కిలేస సత్తుం అజినిత్వా అజేయ్యో మచ్చుసత్తుకో;

ఇతి వత్వా ఏవం అనుసాసి. మహారాజ సబ్బోయేవ లోక సన్నివాసే జాతియా అనుగతో, జరాయ అనుసటో, వ్యాధినా అభిభూతో, మరణేన అబ్భాహతో. తేతాహ-

"యథాపి సేలా విపులా-నహం ఆహచ్చ పబ్బతా,
సమన్తా అనుపరియేయ్యుం-నిప్పోథేన్తా చతుద్దిసం;

ఏవం జరా చ మచ్చు చ-అధివత్తన్తి పాణినో,
ఖత్తియో బ్రాహ్మణే వేస్సే సుద్దే చణ్డాల పుక్కుసే,
న కిఞ్చి పరివజ్జేతి-సబ్బమేవాభిమద్దతి;

న తత్థ హత్థినం భూమి-న రథానం న పత్తియా,
న చాపి మన్తయుద్ధేన-సక్కా జేతుం ధనేన వా"తి;

తస్మా ఇదం మరణం నామ మహాయసానం మహాసమ్మతాదీనం మహా పుఞ్ఞానం జోతియాదీనం మహాథామానం బలదేవాదీనం ఇద్ధిమన్తానం మహామోగ్గల్లానాదీనం పఞ్ఞావన్తానం సారిపుత్తాదీనం సయమ్భూఞాణేన అధిగత సచ్చానం, పచ్చేకబుద్ధానం సబ్బగుణసమన్నాగతానం సమ్మాసమ్బుద్ధానమ్పి ఉపరి నిరాసఙ్కమేవ పతతి కిమఙ్గపనఞ్ఞేసు సత్తేసు.

తస్మా-

మహాయసా రాజవరా గతా తే సబ్బే మహాసమ్మత ఆదయోపి,
అనిచ్చభావం బలదేవ ఆది మహాబలా చేవ తథా గమింసు;

యే పుఞ్ఞవన్తాని గతా పసిద్ధిం మహద్ధనం జోతియమేణ్డకాదీ,

ఉపావిసిం వచ్చుముఖం సభోగా సబ్బేపి తే రాహుముఖం ససీవ;

యో ఇద్ధిమన్తేసు తథాగతస్స పుత్తేసుసేట్ఠో ఇతి విస్సుతోపి,

థేరో మహారాజసహేవ ఇద్ధిబలేన నో మచ్చుముఖం పవిట్ఠో;

సబ్బేసు సత్తేసు జినం ఠపేత్వా నేవత్థి పఞ్ఞాయ సమోపి యేన,

నో ధమ్మసేనాపతి సావకోపి గతో మహారాజ అనిచ్చతం'చ;

సయమ్భూఞాణస్స బలేన సన్తిం గతా మహారాజ సయమ్భూనోపి,

సబ్బేపి తే ఞాణబలూప పన్నా అనిచ్చతం నేవ అతిక్కమింసు;

తిలోకనాథో పురిసుత్తమో నో అనిచ్చభావం సమతిక్కమిత్వా,

నాసక్ఖి గన్తుం సుగతోపి రాజ అఞ్ఞేసు సత్తేసు కథావ నత్థి;

తస్మా మహారాజ భవేసు సత్తా సబ్బేపి నాసుం మరణా విముత్తా,

సబ్బమ్పి సఙ్ఖారగతం అనిచ్చం దుక్ఖం అనత్తాతి విచిన్తయస్సు;

"దుతియే అత్తభావేపి ధమ్మచ్ఛన్దో మహా హి తే,

ఉపట్ఠితే దేవలోకే హిత్వా దిబ్బసుఖం తువం;

ఇధాగమ్మ బహుం పుఞ్ఞం అకాసి చ అనేకధా,

కరణమ్పేక రజ్జస్స సాసనజ్జోతనాయ తే;

మహా రాజ కతం పుఞ్ఞం యావజ్జ దివసా తయా,

సబ్బం అనుస్సరేథేవ సుఖం సజ్జు భవిస్సతి;

తం సుత్వా తుట్ఠమానసో రాజా భన్తే తుమ్హే మచ్చుయుద్ధేపి అపస్సయాతి వత్వా లద్ధస్సానో పుఞ్ఞపోత్థకం వాచేతుం ఆణాపేసి లేఖకో పుఞ్ఞపోత్థకం ఏవం వాచేసి.

"ఏకూనసతవిహారా మహారాజేన కారితా,

ఏకూనసతకోటీహి విహారో మరిచట్టి చ;

ఉత్తమో లోహపాసాదో తింసకోటీహి కారితో,

మహాథూపే అనగ్ఘాని కారితా చతువీసతి;

మహాథూపమ్హి సేసాని కరితాని సుబుద్ధినా,

కోటిసహస్సం అగ్ఘన్తి మహారాజ తయా పున;

కోళమ్బ నామ మలేయ అక్ఖక్ఖాయిక ఛాతకే,
కుణ్డలాని మహగ్ఘాని దుపే దత్వాన గణ్హియ;

ఖీణాసవానం పఞ్చన్నం మహాథేరానముత్తమో,
దిన్నో పసన్నచిత్తేన కఙ్గు అమ్బిల పిణ్డకో;

చూళఙ్గణియ యుద్ధమ్హి పరజ్జిత్వా పలాయతా,
కాలం ఘోసాపయిత్వాన ఆగతస్స విహాయసా;

ఖీణాసవస్స యతినో అత్తానమనపేక్ఖియ,
దిన్నం సరక భత్తన్తి పుఞ్ఞపోత్థం అవాచయి;

౨౫. తం సుత్వా రాజా తుస్సిత్వా రపేహి రపేహి భణేతి వత్వా ఏవమాహ. మరిచవట్టి విహారమహసత్తాహే థూపారమ్భసత్తాహే చ చాతుద్దిస ఉభతో సఙ్ఘస్స మహారహం మహాదానం పవత్తేసిం. చతువీసతి మహావిసాఖపూజా కారేసిం తమ్బపణ్ణిదీపే మహాభిక్ఖుసఙ్ఘస్స తిక్ఖత్తుం చీవరమదాసిం సత్త సత్త దీనాని లఙ్కా రజ్జం సాసనస్స పఞ్చక్ఖత్తుం అదాసిం సప్పి సన్నిత్త సుపరిసుద్ధ వట్టియా ద్వాదసఠానేసు, సత్తం దీపసహస్సం జాలేసిం అట్ఠారస్సు ఠానేసు గిలానానం వేజ్జేహి భేసజ్జఞ్చ భత్తఞ్చ నిచ్చం దాపేసి. చతుచత్తాలీస ఠానేసు తేలుల్లోపకఞ్చ అదాసిం. తత్తకేసుయేవ ఠానేసు ఘతపక్కజాలపూవే భత్తేన సద్ధిం నిచ్చం దాపేసిం.

మాసే మాసే అట్ఠసు ఉపోసథదివసేసు లఙ్కాదీపే సబ్బవిహారేసు దీపతేలం దాపేసిం. ఆమిస దానతో ధమ్మదానం మహన్తన్తి సుత్వా హేట్ఠం లోహపాసాదే ధమ్మాసనే నిసీదిత్వా మఙ్గల సుత్తం ఓసారేతుం ఆరభిత్వాపి సఙ్ఘ గారవేన ఓసారేతుం నాసక్ఖిం. తతో పట్ఠాయ ధమ్మదేసకే సక్కరిత్వా సబ్బవిహారేసు ధమ్మకథం కథాపేసిం ఏకేకస్స ధమ్మకథికస్స నాళ నాళిప్పమాణాని సప్పిఫాణిత సక్ఖరాని చతురఙ్గుల ముట్ఠిప్పమాణం యట్ఠిమధుకం సాటకద్వయఞ్చ మాసస్స అట్ఠసు ఉపోసథ దివసేసు దాపేసిం. ఏతం సబ్బమ్పి ఇస్సరియే ఠత్వా దిన్నత్తా మమ చిత్తం స ఆరాధేతి. జీవితం పన అనపేక్ఖిత్వా దుగ్గతేన మయా దిన్నదానద్వయమేవ ఆరాధేతీతి.

తం సుత్వా అభయత్థేరో మహారాజ పసాదనీయట్ఠానేయేవ పసాదం అకాసి తం పన పిణ్డపాతద్వయం పరిస్స పీళం అకత్వా లద్ధ ధమ్మిక పచ్చయత్తా అత్తానం అనవలోకేత్వా అసజ్జమానేన దిన్నత్తా పటిగ్గాహకానం యావదత్థం కత్వా దిన్నత్తా పీతిపామొజ్జంజనయిత్వా బలవ సద్ధాయ దిన్నత్తా దేయ్యధమ్మస్స నిరవసేసం పరిభోగం గతత్తాతి ఇమేహి పఞ్చహి కారణేహి మహన్తత్తి వత్వా మహారాజ కఙ్గు అమ్బిలి పిణ్డగాహకత్థేరేసు మలియమహాదేవత్థేరో సమన్తకూటే పఞ్చన్నం భిక్ఖుసతానం దత్వా పరిభుఞ్జి పథవి చాలనక ధమ్మగుత్తత్థేరో కల్యాణీయ విహారే పఞ్చన్నం భిక్ఖుసతానం దత్వా పరిభుఞ్జి.

తలఙ్గరవాసీ ధమ్మగుత్తత్థేరోపి పియఙ్గదీపే ద్వాదసన్నం భిక్ఖుసహస్సానం దత్వా పరిభుఞ్జి. మఙ్గణవాసీ చుళతిస్సత్థేరో కేలాసకూటే విహారే సట్ఠిసహస్సానం భిక్ఖూనం దత్వా పరిభుఞ్జి మహాభగ్గత్థేరోపి ఉక్కానగర విహారే సత్తసతానం భిక్ఖూనం

దత్వా పరిభుఞ్జి సరక భత్తగాహకత్థేరో పన పియఙ్గుదీపే ద్వాదసన్నం భిక్ఖుసహస్సానం దత్వా పరిభోగమకాసీతి వత్వా రఞ్ఞో చిత్తం హాసేసి.

రాజా చిత్తం పసాదేత్వా ఏవమాహ-అహమ్భన్తే చతువీసతి వస్సాని రజ్జం కారేన్తో భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పహూపకారో అహోసిం. కాయోపి మే సఙ్ఘస్స ఉపకారకో హోతు సఙ్ఘదాసస్స మే సరీరం మహాచేతియస్స దస్సనట్ఠానే సఙ్ఘస్స కమ్మమాలకే ఝాపేథాతి. తతో కనిట్ఠం ఆమన్తేత్వా'తాత! తిస్స! మహాథూపే అనిట్ఠితం కమ్మం సాధుకం నిట్ఠాపేసి. సాయం పాతో చ మహాథూపే పుప్ఫపూజం కారేత్వా తిక్ఖత్తుం ఉపహారం కారేహి. మయా ఠపితం దానవట్టం సబ్బం అపరిహాపేత్వా సఙ్ఘస్స కత్తబ్బకిచ్చేసు సదా అప్పమత్తో హోహీ'తి అనుసాయిత్వా తుణ్హి అహోసి.

తస్మిం ఖణే భిక్ఖు గణసజ్ఝాయం ఆరభింసు దేవతా పన ఛదేవ లోకతో ఛ రథే గహేత్వా ఆదాయ పటిపాటియా ఠపేత్వా మహారాజ అమ్హాకం దేవలోకో రమణీయో, అమ్హాకం దేవలోకో రమణీయోతి వత్వా అత్తనో అత్తనో దేవలోకం ఆగమనత్థాయ యాచింసు రాజా తేసం వచనం సుత్వా యావాహం ధమ్మం సుణామి- తావ అధివాసేథాతి తే హత్థసఞ్ఞాయ నివారేసి సఙ్ఘో గణసజ్ఝాయం నివారేసీతి మఞ్ఞిత్వా సజ్ఝాయం ఠపాపేసి.

రాజా కస్మా భన్తే గణసజ్ఝాయం ఠపేథాతి ఆహ. మహారాజ తయా హత్థసఞ్ఞాయ నివారితత్తాతి. భన్తే తుమ్హాకం సఞ్ఞం నాదాసిం. దేవతా ఛదేవలోకతో ఛ రథే ఆనేత్వా అత్తనో అత్తనో దేవలోకం గన్తుం యాచన్తి తస్మా తేసం యావాహం ధమ్మం సుణామి తావ ఆగమేథాతి సఞ్ఞం అదాసిన్తి తం సుత్వా కేచి అయం రాజా మరణభయభీతో విప్పలపతి, మరణతో అభాయనక సత్తో నామ నత్థీతి మఞ్ఞింసు.

తతో అభయత్థేరో ఆహ కథం మహారాజ సద్దహితుం సక్కా ఛ దేవలోకతో ఛ రథా ఆనీతాతి తం సుత్వా రాజా ఆకాసే పుప్ఫదామాని ఖిపాపేసి. తాని గన్త్వా విసుం రథధురే ఓలమ్బింసు మహాజనో ఆకాసే ఓలమ్బన్తాని పుప్ఫదామాని దిస్వా నిక్కఙ్ఖో అహోసి.

తతో రాజా థేరం పుచ్ఛి-కతమో పన భన్తే దేవలోకో రమణీయోతి. తుసితభవనం పన మహారాజ రమణీయం, బుద్ధభావాయ సమయం ఓలోకేన్తో మేత్తేయ్యో బోధిసత్తోపి తస్మింయేవ వసతీతి ఆహ.

తం సుత్వా రాజా తస్మిం ఆలయం కత్వా మహాథూపం ఓలోకేన్తో నిపన్నోవ చవిత్వా సుత్తప్పబుద్ధో వియ తుసిత భవనతో ఆహట. రథే నిబ్బత్తిత్వా అత్తనో కతపుఞ్ఞస్స ఫలం మహాజనస్స పాకటం కాతుం రథేయేవ ఠత్వా దిబ్బాభరణ విభూసితో మహాజనస్స పస్సన్తస్సేవ తిక్ఖత్తుం మహాథూపం పదక్ఖిణం కత్వా భిక్ఖుసఙ్ఘఞ్చ వన్దిత్వా తుసితభవనం అగమాసి.

> ఏవం అసారే నిచయే ధనానం అనిచ్చసఞ్ఞం సత్తం సపఞ్ఞా,
>
> కత్వాన చాగం రతనత్తయమ్హి ఆదాయ సారం సుగతిం వజన్తి;

రఞ్ఞో నాటకత్థియో మతభావం ఞత్వా యత్థ ఠితా మకుళం మోచయింసు తత్థం ఠానే కతసాలా మకుళముత్తసాలానామజాతా. రఞ్ఞో సరీరస్మిం చితకం ఆరోపితే యత్థ మహాజనో హత్థే పగ్గహేత్వా విరచి. తత్థ కతసాలా

విరచిత్థసాలా నామ జాతా. రఞ్ఞో సరీరం యత్థ ఝాపేసుం - సో సీమామాలకో రాజమాలకో నామ జాతో. అథ రఞ్ఞో కనిట్ఠభాతా సద్ధాతిస్సమహారాజా నామ హుత్వా చేతియే అనిట్ఠితం జత్తకమ్మం సుధాకమ్మఞ్చ నిట్ఠాపేత్వా థూపమకాసీతి

ఇతి సాధుజన మనోపసాదనత్థాయ కతే థూపవంసే మహాచేతియే కతా నిట్ఠితా.

౨౬. ఏతరహి దుట్ఠగామణి అభయ మహారాజస్స పితా కాకవణ్ణతిస్స రాజా మేత్తేయ్యస్స భగవతో పితా భవిస్సతి. విహారమహాదేవీ మాతా భవిస్సతి. దుట్ఠగామిణి అభయో అగ్గసావకో భవిస్సతి. కనిట్ఠో దుతియ సావకో భవిససతి. రఞ్ఞో పితుచ్చా అనుళాదేవీ అగ్గమహేసీ భవిస్సతి. రఞ్ఞో పుత్తో సాలి రాజకుమారో పుత్తో భవిస్సతి. భణ్డాగారిక సఙ్ఘామచ్చో అగ్గుపట్ఠాకో భవిస్సతి తస్సామచ్చస్స ధీతా అగ్గుపట్ఠాయికా భవిస్సతీతి ఏవం సబ్బేపి కతాధికారా హేతు సమ్పన్నా తస్స భగవతో ధమ్మం సుత్వా దుక్ఖస్సన్తం కరిత్వా అనుపాదిసేసాయ నిబ్బానధాతుయా పరినిబ్బాయిస్సన్తీతి.

ఏత్తావతా చ

౨౭. మహిణ్డసేన నామమ్హి వసన్తో పరివేణకే,
పత్తచీవరపాదో? యో పిటకత్తయ పారగో;

సద్ధాసిలగుణుపేతో సబ్బసత్తహితే రతో,
తేన సాధు సమజ్ఝిట్ఠో యమహం కాతుమారభిం;

సోదాని నిట్ఠం సమ్పత్తో థూపవంసో అనాకులో,
పరిపుణ్ణో సబ్బథా సాధు పణ్డితేహి పసంసితో;

యం పత్తం కుసలం కమ్మం కరోన్తేన ఇమం మయం,
తేన ఏతేన పుఞ్ఞేన సత్తా గచ్ఛన్తు నిబ్బుతిం;

అనన్తరాయేన యథా చ సిద్ధిం
మూపాగతో థూపవరస్స వంసో,
తథేవ సద్ధమ్మసితా జనానం
మనో రథా సీఘముపేన్తు సిద్ధిం;

పరిసమ్భిదామగ్గస్స యేన లీలత్థ దీపని
టీకా విరచితా సాధు సద్ధమ్మోదయ కామినా;

తథా పకరణే సచ్చసఙ్ఖేపే అత్థదీపనా,
ధీమతా సుకతా యేన సుట్ఠు సీహాళ భాసతో

విసుద్ధిమగ్గ సఙ్ఖేపే యేన అత్థప్పకాసనా,

యోగీ నముపకారాయ కతా సీహళభాసతో;

పరక్కమ నరిణ్డస్స సబ్బభూపాన కేతునో,
ధమ్మాగారే నియుత్తో యో పిటకత్తయ పారగో;

సాసనం సుట్ఠితం యస్స అన్తేవాసిక భిక్ఖుసు,
తేన వాచిస్సరత్థేర పాదేన లిఖితో అయన్తి;

ధూపవంసో నిట్ఠితో.